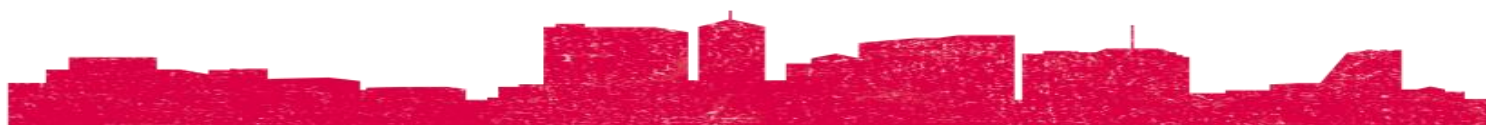

Lokalny Program Rewitalizacji
Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński
na lata 2016 – 2023

Wykonawca: Dorfin Grant Thornton Frąckowiak Spółka z
ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa
ul. Głowackiego 20
87-100 Toruń
T +48 56 657 55 91
F +48 56 475 45 47
www.GrantThornton.pl

Data: Wrzesień 2017 r.

Spis treści

Wstęp.....	5
1. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	10
1.1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi.....	11
1.2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi	13
1.3. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi	15
2. Uproszczona diagnoza Miasta i Gminy Radzyń Chelmiński.....	18
3. Obszar zdegradowany gminy	24
3.1. Obszar zdegradowany – miasto	25
3.2. Podsumowanie problemów na obszarze zdegradowanym – Osiedle Stare Miasto.....	29
3.3. Obszar zdegradowany – obszar wiejski	30
3.2.1. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw zlokalizowanych w północnej części gminy	31
3.2.2. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw zlokalizowanych we wschodniej części gminy	32
3.2.3. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw zlokalizowanych w południowo – zachodniej części gminy	34
3.2.4. Analiza wskaźnikowa sołectw, w których zidentyfikowano problemy społeczne pod kątem występowania w nich przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach	36
3.4. Podsumowanie problemów na obszarze zdegradowanym sołectw Cieczewo, Gawłowice i Zielnowo	38
4. Obszar rewitalizacji gminy.....	40
4.1. Obszar rewitalizacji – miasto.....	41
4.2. Obszar rewitalizacji – obszar wiejski.....	43
4.3. Podsumowanie problemów występujących na obszarze rewitalizacji.....	46
5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.....	47
5.1. Podobszar 1: Osiedle Stare Miasto	47
5.2. Podobszar 2: Sołectwo Cieczewo	59
5.3. Podobszar 3: Gawłowice	67
5.4. Podobszar 4: Zielnowo.....	73
6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	80
7. Cele rewitalizacji i kierunki działań	83
8. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych	86
9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji.....	98
9.1. Koncepcja projektów zintegrowanych.....	98
9.2. Komplementarność przestrzenna.....	100

9.3 Komplementarność problemowa	101
9.4 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	103
9.5 Komplementarność źródeł finansowania	104
9.6 Komplementarność międzyokresowa	104
10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji	105
10.1 Interesariusze rewitalizacji	105
10.2 Partycypacja społeczna na etapie diagnozowania i programowania	106
10.3 Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania	115
11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	116
12. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji	120
12.1 Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania	120
12.2 Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji	121
12.3 System informacji i promocji	123
12.4 Ramowy harmonogram realizacji programu	124
13. System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian	125
13.1 System monitoringu i oceny skuteczności działań	125
13.2 System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	126
14. Ocena oddziaływania na środowisko	127
Załączniki	128
Spis tabel	139
Spis map	140
Spis wykresów	140
Spis schematów	141
Spis zdjęć	142
Spis załączników	142

Wstęp

Rewitalizacja, czyli proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony jest na podstawie **programu rewitalizacji**. Jest to wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, infrastrukturalnej. Program jest podstawą do ubiegania się o środki na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych. Taką funkcję spełnia niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chelmiński na lata 2016-2023.

Ramy prawne dla przeprowadzenia rewitalizacji wyznaczają „Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” oraz „Wytoczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” zatwierdzone przez Ministra Rozwoju.

Schemat 1. Proces rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

W perspektywie finansowej 2014-2020 rewitalizacja będzie dotyczyć zarówno **terenów miejskich, jak i wiejskich**. Głównym jej celem powinno być trwale podniesienie **jakości życia** na obszarze zdegradowanym. Kierunki działań rewitalizacyjnych wyznacza Krajowa Polityka Miejska 2023, która wskazuje, że w obecnym okresie programowania 2014-2020 rewitalizacja nie może być postrzegana, tak jak do tej pory, jedynie jako remont, modernizacja czy odbudowa. Powinna ona **łączyć działania** w sposób kompleksowy tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Istotne jest, aby **projekty społeczne stanowiły punkt wyjścia i były nieodłącznym elementem procesów rewitalizacyjnych**. W obecnej perspektywie finansowej nie dopuszcza się realizacji tylko i wyłącznie wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Projekty te będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniając do działań społecznych tzw. „miękkich”. Istotnym elementem procesu rewitalizacji jest **partycypacja społeczna** obejmująca przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, poprzez których rozumie się mieszkańców gminy, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego.

Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z koniecznością wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

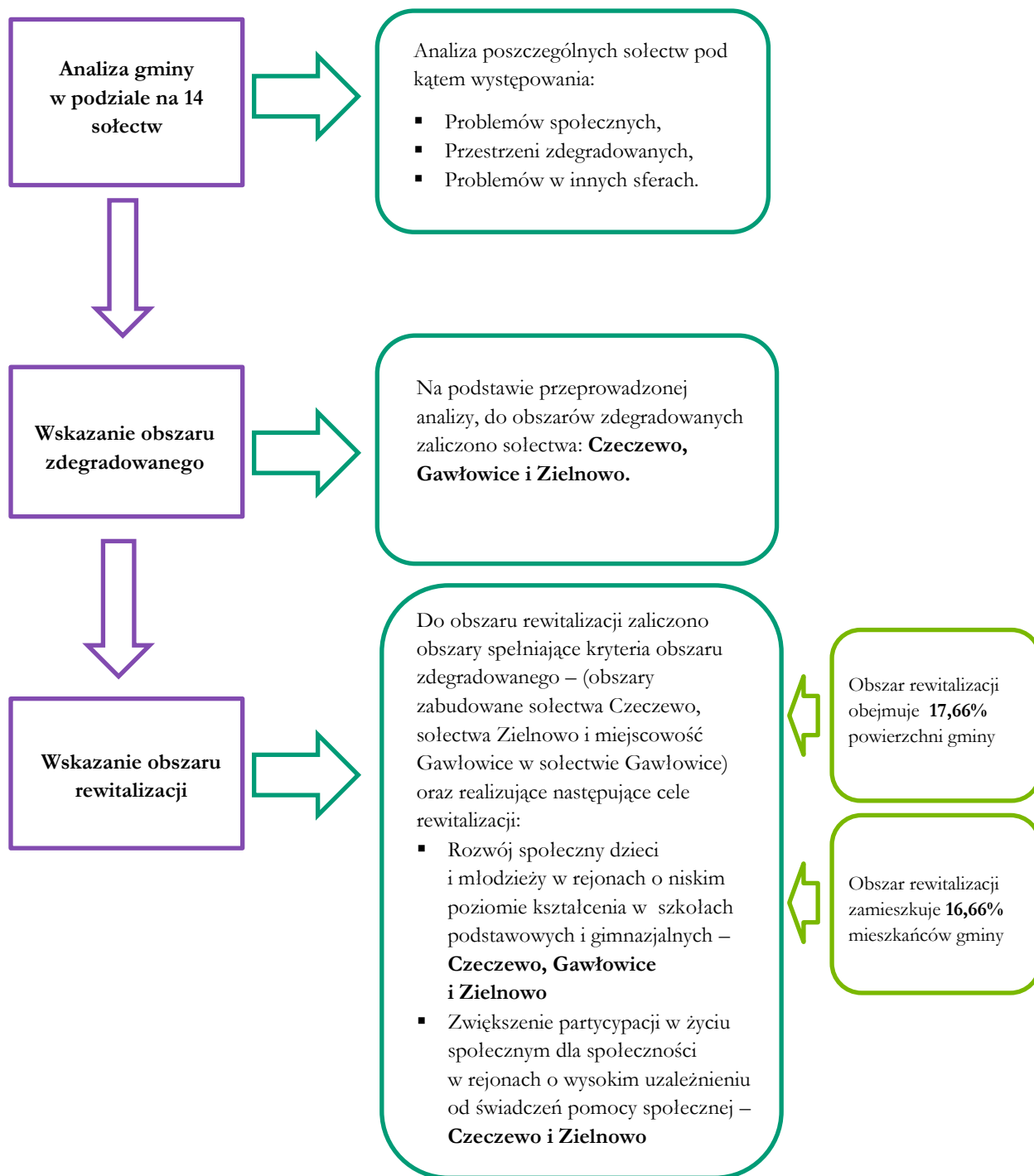
Obszarem zdegradowanym jest obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto występuje na nim co najmniej jedno z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar rewitalizacji wyznacza się jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego lokalny program rewitalizacji. Gmina Radzyń Chełmiński planuje prowadzenie działań rewitalizacyjnych i chce pozyskać na ten cel środki unijne. W związku z tym konieczne stało się opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji, zawierającego w szczególności: szczegółową diagnozę obszaru zdegradowanego, cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji.

Procesy rewitalizacyjne w Gminie Radzyń Chełmiński będą prowadzone zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich. Należy przy tym pamiętać, że zarówno występowanie stanów kryzysowych, jak i dostępność danych w tym zakresie jest silnie zróżnicowana przestrzennie. Z tego względu zjawiska, które uważane są za istotny problem w rozwoju miasta, mogą w ogóle nie występować lub występować w znacznie mniejszym natężeniu na obszarach wiejskich, gdzie nie stanowią problemu i nie wymagają interwencji. Ze względu na tak dużą odmienność i specyfikę poszczególnych terenów, delimitacji dokonano odrębnie dla części miejskiej gminy i miejscowości wiejskich.

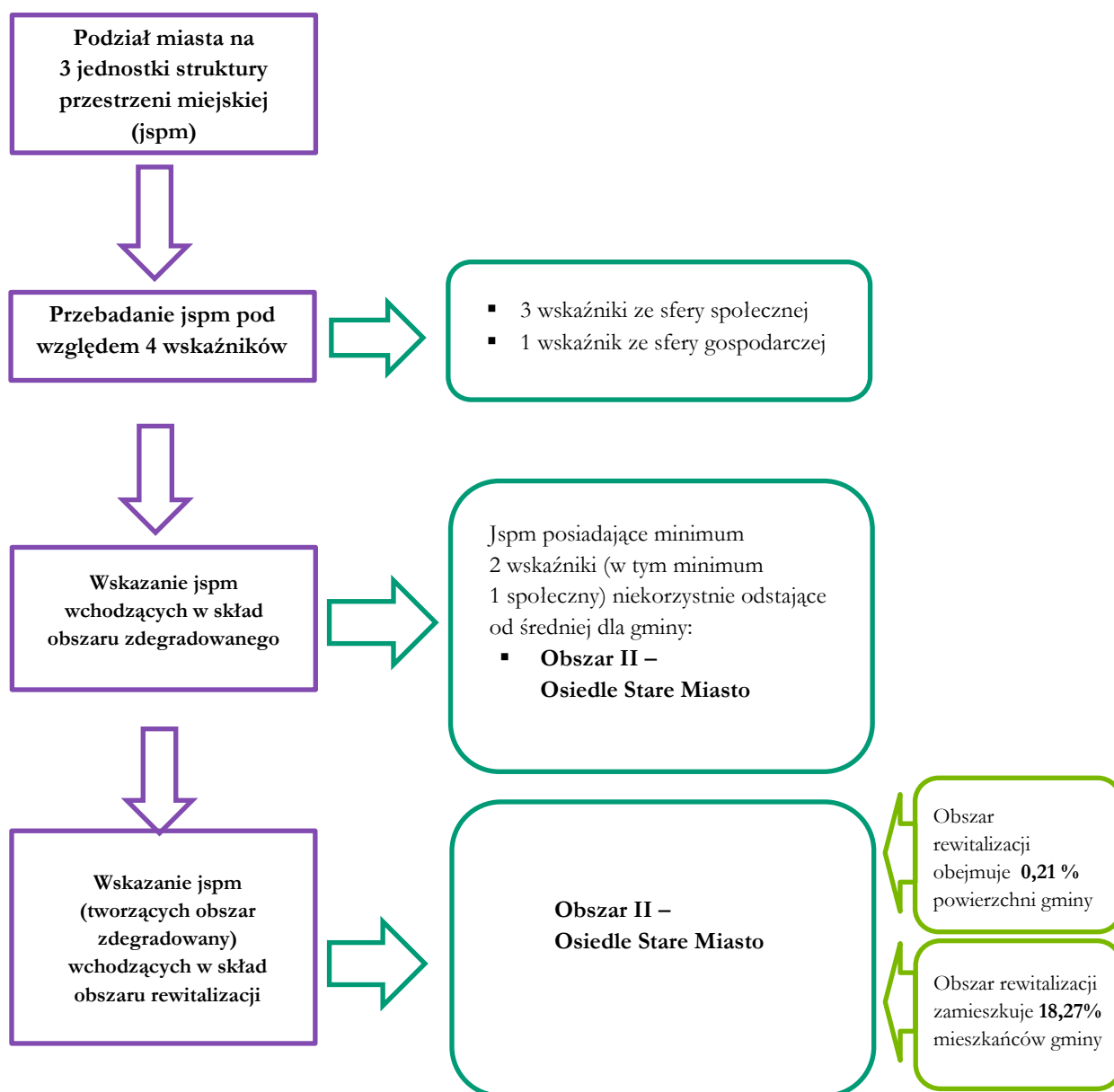
Sposób wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w Mieście i Gminie Radzyń Chełmiński przedstawiają poniższe schematy.

Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze gminy Radzyń Chełmiński

Źródło: Opracowanie własne

Schemat 3. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze Miasta Radzyń Chelmiński

Źródło: Opracowanie własne

Dla potrzeb niniejszego dokumentu przeprowadzono dokładną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej, która pozwoliła na zdiagnozowanie problemów i potencjałów występujących na poszczególnych obszarach. Pozwoliło to na określenie kierunków rozwoju na najbliższe lata i zaplanowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które pozwolą na osiągnięcie postawionych celów.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chelmiński na lata 2016-2023 charakteryzuje się następującymi cechami:

- Kompleksowością – gdyż ujmuje działania w sposób kompleksowy, tj. planuje realizację przedsięwzięć współfinansowanych z różnych środków (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności oraz innych środków publicznych i prywatnych), tym samym nie pomija aspektu społecznego oraz gospodarczego

przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego. Program składa się z różnorodnych działań, które zapewniają, że zostanie osiągnięta kompleksowość interwencji.

- Koncentracją – ponieważ program koncentruje swoją interwencję na tych obszarach Gminy, które są dotknięte koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk, ogranicza się do 18,01% powierzchni.
- Komplementarnością projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych - pomiędzy zaplanowanymi projektami i przedsięwzięciami zachodzi efekt synergii w następujących wymiarach:
 - Przestrzennym,
 - Problemowym,
 - Proceduralno-instytucjonalnym,
 - Źródeł finansowania.
- Realizacją zasady partnerstwa i partycypacji – program został wypracowany we współpracy z lokalną społecznością. Konsultacje społeczne nie tylko towarzyszyły procesowi wyznaczenia obszaru rewitalizacji i przygotowaniu programu, ale też były jednym z elementów współtworzących program. Prace nad programem były prowadzone w ścisłej współpracy z interesariuszami rewitalizacji tj. lokalną społecznością, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

1. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński na lata 2016-2023 został opracowany zgodnie z zapisami „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” oraz „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”. Ponadto wykazuje on powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, które zostały wskazane na poniższym schemacie.

Schemat 4. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Poziom krajowy	Poziom regionalny	Poziom lokalny
Narodowy Plan rewitalizacji 2022 Założenia	Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Strategia rozwoju Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński
Krajowa Polityka Miejska 2023	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Strategia rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński w latach 2014-2020
Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	Program gospodarki odpadami
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	Założenia polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020	Program Ochrony Środowiska gminy Radzyń Chełmiński
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Grudziądz i jego obszaru funkcjonalnego	Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2016-2023 dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „Vistula-Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję”
Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społ. i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społ. i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020	Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	
Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020		

Źródło: Opracowanie własne

1.1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia	Zapisy zawarte w Narodowym Planie Rewitalizacji definiują rewitalizację jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji. Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z powyższym celem.
Krajowa Polityka Miejska 2023	Polityka miejska jest adresowana do wszystkich polskich miast i ich obszarów funkcjonalnych. Wyznacza ona kierunki działań rewitalizacyjnych i wskazuje, że najbardziej zaawansowanym procesem przemian jest kompleksowa rewitalizacja, realizowana na obszarach zdegradowanych, odnosząca się do konkretnego, wyznaczonego w oparciu o obiektywne kryteria, terytorium i łącząca wysiłki różnych podmiotów, których suma ma spowodować trwale ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru, zwiększenie jego atrakcyjności dla mieszkańców i przedsiębiorców oraz poprawę jakości życia. W ten sposób należy wypracować przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i powstające we współpracy z lokalną społecznością. Lokalny Program Rewitalizacji wykazuje spójność z opisanymi wyżej kierunkami działań.
Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju to dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z następującymi celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju: ▪ Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, ▪ Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, ▪ Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, ▪ Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną i terytorialną. Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące obszary i cele: ▪ Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego, ▪ Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego, ▪ Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluceniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
	w grupach najbardziej zagrożonych.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 to kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny, odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim. Głównym celem dokumentu jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Gminny Program Rewitalizacji jest spójny z Celem 2 Strategii: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Został on stworzony w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania jego przestrzeni. Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, które pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa. Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z następującymi celami określonymi w dokumencie: ▪ Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającego spójności, ▪ Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów, ▪ Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski, ▪ Przywrócenie i utrwalanie ład przestrzennego.
Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020	Celem opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju Wytycznych jest ujednolicenie warunków i procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji. Wytyczne określają, jak należy rozumieć pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS w perspektywie finansowej 2014-2020, wskazują instrumenty realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz zapewniają ich spójność oraz kompleksowość. Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.
Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020	Wytyczne służą zapewnieniu niezbędnego poziomu koordynacji działań podejmowanych w całym kraju z wykorzystaniem środków EFS w Celu Tematycznym (CT) 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. Wyznaczają jednolite warunki i procedury wdrażania wsparcia w celu zapewnienia jednolitych standardów usług oferowanych przy udziale środków EFS osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz innym adresatom wsparcia w CT 9. Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.
Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach	Celem opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju Wytycznych jest ujednolicenie warunków i procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
operacyjnych na lata 2014-2020	w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji. Wytyczne określają, jak należy rozumieć pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS w perspektywie finansowej 2014-2020, wskazują instrumenty realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz zapewniają ich spójność oraz kompleksowość. Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Źródło: Opracowanie własne

1.2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego aktywizacja społeczno-gospodarcza na poziomie lokalnym jest jednym z najważniejszych założeń polityki rozwoju województwa. Świadczą o tym następujące cele strategiczne, z którymi zgodność wykazuje program rewitalizacji: nowoczesne społeczeństwo, modernizacja przestrzeni wsi i miast, konkurencyjna gospodarka oraz kierunki działań: rozbudzanie aktywności obywatelskiej i społecznej, chęci do współpracy, prowadzenia działań edukacyjnych, zachęcania do szerokiego otwarcia na świat oraz dążeń do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich i miast. Priorytet modernizacja przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego. Niniejszy Program swoją tematyką i założonymi celami wpisuje się w zidentyfikowane w Strategii kierunki rozwoju.
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Zgodnie z zapisami RPO, rewitalizacja społeczno-gospodarcza, a także fizyczna obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów. Gminny Program Rewitalizacji w części dotyczącej obszarów wiejskich jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9d „Inwestycje dokonywane w kontekście strategii na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”, którego celem jest ożywienie społeczne i gospodarcze na obszarach objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju. W ramach tego priorytetu realizowana będzie odnowa społeczno-gospodarcza polegająca na rewitalizacji miejscowości wiejskich, co powinno przyczynić się do uruchomienia uśpionych potencjałów społecznych, które przyczynią się do aktywizacji społecznej i zawodowej społeczności lokalnych. Ponadto niniejszy Program jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9vi „Strategie rozwoju lokalnego kierowane przez społeczność”, którego celem jest wzrost aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju. W części dotyczącej Miasta Radzyń Chelmiński program jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9b „Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich”, którego realizacja ma przyczynić się do wzrostu ożywienia społecznego i gospodarczego na obszarach miejskich i obszarach powiązanych z nimi funkcjonalnie. Program jest również spójny z Priorytetem Inwestycyjnym 9i „Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie” oraz 9iv „Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
	wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym”. Celem tych priorytetów jest aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia oraz zwiększenie dostępności usług społecznych (środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej), a także usług zdrowotnych.
Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na obszarach wiejskich będą wspierane przede wszystkim w ramach: ▪ Działania 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (działania infrastrukturalne), ▪ Działania 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych Lokalną Strategią Rozwoju (działania społeczne). Z kolei projekty realizowane na terenie miasta uzyskują pomoc głównie w ramach: ▪ Działania 9.2 Włączenie społeczne (działania społeczne), ▪ Działania 9.3 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych (działania społeczne), ▪ Działania 6.2 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych (działania infrastrukturalne). W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji zaplanowane są przedsięwzięcia wpisujące się w powyższe działania.
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	Misją wskazaną w Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego jest tworzenie warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności mieszkańców w życiu społecznym. Lokalny Program Rewitalizacji wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu: ▪ Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu, ▪ Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych, ▪ Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym.
Założenia polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020	W dokumencie określono cztery poziomy planowania i wdrażania polityki terytorialnej: ▪ Poziom wojewódzki – obejmuje miasta Toruń i Bydgoszcz oraz ich obszar funkcjonalny, ▪ Poziom regionalny i subregionalny - obejmuje miasta Włocławek, Grudziądz i Inowrocław wraz z ich obszarami funkcjonalnymi, ▪ Poziom ponadlokalny (powiatowy) – obejmuje miasta powiatowe i ich obszary funkcjonalne (ORSG), ▪ Poziom lokalny – rozwój w ramach idei rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lokalną (RLKS). Poziom ten obejmuje gminy wiejskie oraz miasta nie będące stolicami powiatów (lokalne centra rozwoju). Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński objęte jest poziomem ponadlokalnym i lokalnym polityki terytorialnej. W Założeniach polityki terytorialnej przyjęto, że w zakresie regionalnej polityki rozwoju obszarów wiejskich konieczna jest ich aktywizacja społeczno-gospodarcza poprzez stymulowanie rozwoju społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości lokalnej. Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się we wskazane założenia.
Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Grudziądza i jego obszaru funkcjonalnego	W Strategii OSI dostrzeżono, że program rewitalizacji jest szansą dla aktywizacji ludności dotkniętej problemem wykluczenia społecznego i zawodowego oraz intensyfikacji i wsparcia działań organizacji społecznych i pozarządowych. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński wpisuje się w realizację celu III: Wyedukowane, aktywne zawodowo i zaangażowane lokalnie

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
	społeczeństwo OFG i następujących priorytetów rozwojowych: ▪ Zrównoważona rewitalizacja (działanie: Kompleksowa rewitalizacja służąca aktywizacji obszarów o najwyższym stopniu degradacji fizycznej, społecznej i gospodarczej), ▪ Przeciwdziałanie dyskryminacji i wyłączeniu zawodowemu mieszkańców, ▪ Swobodny dostęp do wysokiej jakości usług społecznych i opieki zdrowotnej, ▪ Nowoczesna oferta edukacyjno-wychowawcza, odpowiadająca współczesnym wyzwaniom cywilizacyjnym i gospodarczym.
Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Zasady regionalne definiują pojęcia związane z rewitalizacją oraz określają sposób tworzenia programu rewitalizacji, w tym zwłaszcza zasady jego opracowywania w nowej perspektywie finansowej: kompleksowości, komplementarności, koncentracji, partnerstwa i partycypacji. Wskazują również: sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, obligatoryjne elementy programu rewitalizacji oraz oczekiwane efekty procesów rewitalizacji, prowadzonych w województwie kujawsko-pomorskim. Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany w oparciu o Zasady regionalne i wykazuje zgodność z regułami opracowania programów rewitalizacji zawartymi w dokumencie.

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Strategia rozwoju Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński	Lokalny Program Rewitalizacji jest z spójny z poniższymi celami strategicznymi Strategii: Cel strategiczny – Harmonijny rozwój gminy Cel cząstkowy: Aktywne i bezpieczne społeczeństwo – realizowany poprzez: ▪ Rozwiniętą bazę kulturalno-oświatową i sportową (m. in. budowa i modernizacja świetlic wiejskich) ▪ Wrażliwość społeczeństwa na patologie ▪ Zapewnienie potrzeb osób niepełnosprawnych ▪ Działalność organizacji pozarządowych. Program wpisuje się w planowane do realizacji kierunki działań zawarte w Strategii.
Strategia rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński w latach 2014-2020	LPR wpisuje się w następujące cele Strategii rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński w latach 2014-2020 Cele strategiczne i kierunki niezbędnych działań: ▪ Wspieranie rodzin z terenu Gminy Radzyń Chełmiński w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych ▪ Zmniejszanie bezrobocia i jego skutków na terenie Gminy Radzyń Chełmiński ▪ Zapobieganie ubóstwu rodzin z terenu Gminy Radzyń Chełmiński ▪ Poprawa warunków funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej ▪ Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i łagodzenie jego skutków ▪ Wspieranie osób starszych oraz ich aktywizacja.
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, stanowi podstawowe narzędzie umożliwiające spełnianie zadań własnych gminy w zakresie ład przestrzennego, komunikacji i infrastruktury technicznej. W Studium przyjęto, że kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy powinny

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
	wynikać z racjonalnego, wielofunkcyjnego rozwoju ośrodka gminnego, do którego należy dążyć poprzez: ▪ Wzmocnienie funkcji usługowych o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym, ▪ Wykorzystanie walorów krajobrazowo - kulturowych, ▪ Rozwój usług z zakresu kultury, ▪ Utrzymanie i dalszy rozwój usług z zakresu sportu i rekreacji, ▪ Rozwój funkcji turystycznej w oparciu o walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe, ▪ Rozwój różnych form opieki społecznej, ▪ Rozwój i poprawę funkcjonowania zabudowy mieszkaniowej, ▪ Rozwój funkcji usługowo - produkcyjnych, ▪ Rozwój usług z zakresu obsługi rolnictwa, ▪ Rozwój usług z zakresu obsługi ruchu turystycznego, ▪ Realizację zabudowy rekreacyjnej i agroturystycznej, ▪ Przekształcanie istniejących gospodarstw rolnych w agroturystyczne, ▪ Rozwój i poprawę funkcjonowania zabudowy zagrodowej. Należy również wzmacniać powiązania funkcjonalne pomiędzy poszczególnymi ośrodkami systemu osadniczego m. in. poprzez: ▪ Modernizację sieci drogowej, ▪ Poprawę funkcjonowania komunikacji zbiorowej, ▪ Rozbudowę systemów łączności, ▪ Kształtowanie racjonalnych relacji funkcjonalno-przestrzennych społecznie akceptowanych i efektywnych ekonomicznie pomiędzy poszczególnymi ośrodkami.
Program gospodarki odpadami	Jednym z celów Programu gospodarki odpadami, który można powiązać z działaniami rewitalizacji społecznej jest podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, które ma prowadzić do zapobiegania powstawaniu odpadów. Cel ten będzie realizowany poprzez wdrażanie i uświadamianie społeczeństwu zasad funkcjonowania systemu gospodarki odpadami polegające m. in. na: ▪ Współpracy z Powiatowym Centrum Edukacji Ekologicznej ▪ Przekazaniu ogólnych informacji o zasadach funkcjonowania gminnego systemu gospodarki odpadami – druk ulotek informacyjnych, artykuły w lokalnej prasie ▪ Informowaniu o wynikach funkcjonowania systemu gospodarki odpadami na podstawie prowadzonej ewidencji
Program Ochrony Środowiska gminy Radzyń Chelmiński	Cele, kierunki i zadania do realizacji ujęte w Programie ochrony środowiska Gminy Radzyń Chelmiński, które można powiązać z działaniami rewitalizacyjnymi to: ▪ Zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przewracanie do stanu właściwego składników przyrody, w szczególności ekosystemów zachowanych w stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego - zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przewracanie do stanu właściwego składników przyrody, w szczególności ekosystemów zachowanych w stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego: ✓ Integracja aspektów ekologicznych z planowaniem przestrzennym ✓ Edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody ▪ Ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku eksploatacji kopalni oraz zmniejszenie uciążliwości związanych z istnieniem zdegradowanego nieużytku. ✓ Rekultywacja terenów zdegradowanych ▪ Utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów i gazów ✓ Ograniczenie emisji w sektorze mieszkalnictwa;

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
	✓ Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych ▪ Upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej ✓ Kształtowanie pełnej świadomości i budzenie zainteresowań społeczeństwa gminy wzajemnie powiązanymi kwestiami ekonomicznymi, społecznymi, politycznymi i ekonomicznymi poprzez stworzenie lokalnych mechanizmów pozwalających sprostać wyzwaniom związanym z wdrażaniem idei i zasad zrównoważonego rozwoju; ✓ Kształtowanie w społeczeństwie poczucia odpowiedzialności za stan i potrzebę ochrony środowiska przyrodniczego
Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2016-2023 dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „Vistula-Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję”	Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński jest jedną z dziesięciu gmin wchodzących w skład Lokalnej Grupy Działania „Vistula-Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję”. Lokalny Program Rewitalizacji stanowi uszczegółowienie kwestii dotyczących rewitalizacji poruszanych w LSR i wpisuje się w następujące cele ogólne i szczegółowe LSR: ▪ Cel ogólny 1. Poprawa atrakcyjności obszaru LSR do 2022 r.: a) Poprawa standardu infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej i drogowej oraz rewitalizacja i poprawa estetyki przestrzeni publicznej na obszarze LSR do 2022 roku, ▪ Cel ogólny 2. Wzmocnienie kapitału społecznego, wzrost aktywizacji społeczno-zawodowej, włączenie społeczne, animacja i aktywizacja mieszkańców obszaru LSR oraz promocja obszaru do 2022: Aktywizacja społeczno – zawodowa i włączenie społeczne mieszkańców obszaru LSR do 2022 roku. GPR bezpośrednio przyczynia się do osiągnięcia wskaźników wskazanych w LSR w rozdziale V. Cele i wskaźniki, co potwierdza zwrócenie uwagi w GPR lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych w zakresie projektów przewidzianych do realizacji w ramach działania 11.1 i 7.1 RPO.

Źródło: Opracowanie własne

2. Uproszczona diagnoza Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński

Położenie geograficzne i podział administracyjny

Gmina Radzyń Chełmiński zajmuje powierzchnię 9 070 ha, położona jest w północno - wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego w powiecie grudziądzkim i posiada status gminy miejsko-wiejskiej. Składa się z 15 sołectw: Czeczewo, Dębieniec, Gawłowice, Gołębiewo, Kneblowo, Mazanki, Nowy Dwór, Radzyń Chełmiński, Radzyń Wieś, Radzyń Wybudowanie, Rywałd, Stara Ruda, Szumiłowo, Zakrzewo i Zielnowo oraz miasta Radzyń Chełmiński. Gmina Radzyń Chełmiński graniczy z 6 gminami: Grudziądz, Gruta i Świecie n/Osą w powiecie grudziądzkim oraz Książki, Wąbrzeźno i Płużnica w powiecie wąbrzeskim.

Mapa 1. Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński na tle powiatu grudziądzkiego

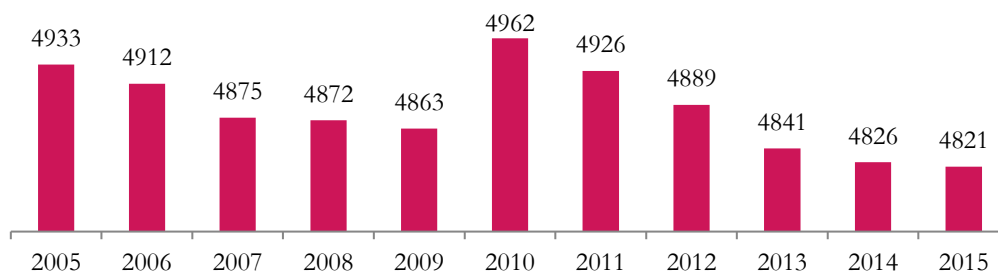

Źródło: Opracowanie własne

Sfera społeczna

W 2015 r. Gminę zamieszkiwało 4 821 osób (z czego 50,28% stanowiły kobiety), a średnia **gęstość zaludnienia** obszaru wynosiła 53 os./km² (nieco **niższa niż w powiecie grudziądzkim** – 55 os./km²). Zdecydowana większość mieszkańców zamieszkuje obszar wiejski Gminy – 61,67% (2 973 osoby). Na przestrzeni ostatnich 11 lat liczba mieszkańców ulegała wahaniom. Najwyższa była w roku 2010 i wynosiła wtedy 4 962 osoby. Porównując rok 2015 z pierwszym analizowanym czyli 2005 r. zaobserwować możemy **spadek liczby ludności** z 4 933 osób w 2005 r. do 4 821 osób w 2015 r. (spadek o 112 osób – 2,27%). W badanym okresie przyrost naturalny był dodatni jedynie w latach 2008 – 2010, 2012 i 2014. W 2015 roku liczba zgonów była o 5 wyższa niż liczba urodzeń. **Saldo migracji** (różnica między liczbą osób zameldowanych a wymeldowanych) w latach 2005-2015 **było zawsze ujemne**.

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Radzyń Chełmiński (2005-2015)

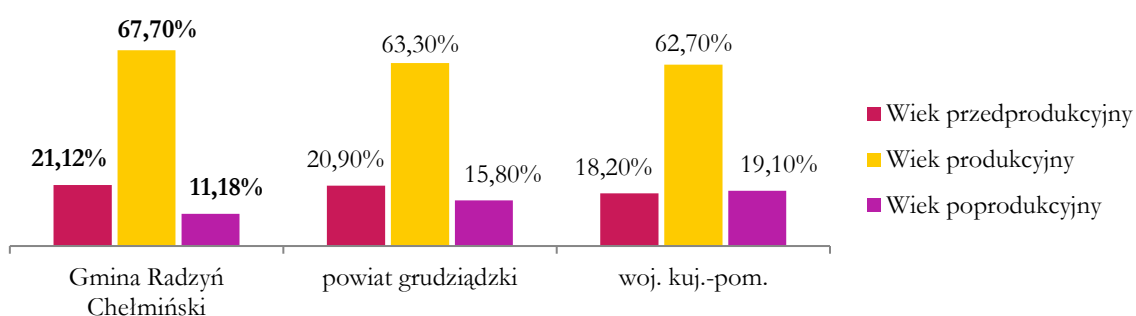

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Radzyń Chełmiński i BDL GUS

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze Gminy wynosi **11,18%**, podczas gdy w całym powiecie grudziądzkim osoby starsze stanowią 15,80% społeczeństwa, a województwie 19,10%. **Trendy demograficzne panujące w Gminie są korzystne.** Gmina Radzyń Chelmiński wyróżnia się na tle województwa i powiatu wyższym odsetkiem osób w wieku produkcyjnym, które stanowią 67,70% mieszkańców.

Wskaźnik obciążenia demograficznego wyrażony liczbą osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym jest zbliżony do średniej dla powiatu i województwa i wynosi 58 osób (w powiecie – 58 osób, w województwie – 59 osób). Mimo obecnie korzystnych zjawisk demograficznych, **spadająca liczba urodzeń i wydłużanie się przeciętnego trwania życia będzie powodować, że liczba osób starszych będzie rosła**, a w związku z tym zapotrzebowanie na usługi socjalne, opiekuńcze i inne dedykowane seniorom będzie wzrastać.

Wykres 2. Struktura demograficzna w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Radzyń Chelmiński i BDL GUS

Na koniec 2015 r. w Gminie zarejestrowanych było 354 bezrobotnych. **Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na obszarze Gminy wynosi 10,88% i jest wyższy niż w powiecie i w województwie.**

Wykres 3. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Grudziądzu i BDL GUS

Charakterystycznym wyznacznikiem położenia ekonomicznego mieszkańców Gminy jest skala świadczonej pomocy społecznej. W 2015 roku na terenie Gminy z pomocy społecznej korzystało 469 rodzin i 1 467 osób w tych rodzinach. **Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wynosił w 2015 r. 30,43% i tym samym znacząco przekraczała średnią zarówno dla powiatu grudziądzkiego (16,60%), jak i dla województwa (9,70%).** Według danych z 2015 r. ten odsetek wyniósł w Gminie Radzyń Chelmiński 30,43%. Z kolei udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie gospodarstw domowych na terenie Gminy kształtował się w tym czasie na poziomie 36,61%. Najczęstszymi przyczynami udzielania pomocy przez MGOPS w Radzynie Chelmińskim są ubóstwo i bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba, a także niepełnosprawność. Jedynym organem wsparcia społecznego w Gminie jest Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując

własne uprawnienia, zasoby i możliwości. MGOPS wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Instytucją zajmującą się zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku na terenie Gminy jest Posterunek Policji w Radzynie Chelmińskim. W 2015 r. na terenie Gminy Policja odnotowała 185 interwencji z powodu zakłócania miru domowego oraz porządku publicznego. Stosunek tych interwencji względem ogółu gospodarstw domowych na terenie Gminy wyniósł więc **14,44%**. W tym czasie odnotowano również 5 wykroczeń i przestępstw popełnionych przez młodzież między 13 a 18 rokiem życia.

Na terenie Gminy znajduje się jedna placówka oświatowa. Jest to Zespół Szkół w Radzynie Chelmińskim. Składa się on z Przedszkola Samorządowego, Szkoły Podstawowej im. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego oraz Gimnazjum im. Jana Pawła II. Jego obwodem jest teren gminy. W Rywałdzie znajduje się filia Szkoły Podstawowej w Radzynie Chelmińskim.

Odsetek dzieci zamieszkujących gminę w wieku 3-5 lat, **objętych wychowaniem przedszkolnym w 2015 r.** wynosił w Gminie 66,3% i tym samym **był niższy niż w województwie** (77,6%).

Skuteczność kształcenia na poziomie podstawowym mierzona wynikami sprawdzianu szóstoklasistów **jest niższa niż poziom województwa kujawsko-pomorskiego**. Jedynie w roku 2011/2012 osiągane wyniki w Gminie Radzyna Chelmińskiego były o jeden punkt procentowy wyższe niż w województwie. Przeciętny wynik Gminy z ostatnich 3 lat (2013-2015) wynosi 57% i tym samym jest znacznie niższy od przeciętnego wyniku w województwie wynoszącego 62%.

Tabela 1. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów w latach 2012-2015

Szkoła	Rok				
	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	Przeciętny wynik z 3 lat
Radzyna Chelmiński	56%	54%	59%	60%	57%
Województwo	55%	59%	63%	64%	62%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE w Gdańsku

Z kolei jakość kształcenia na poziomie gimnazjalnym mierzona przeciętnym wynikiem z lat 2013-2015 jest **ze wszystkich przedmiotów wyższa niż w województwie**.

Tabela 2. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w latach 2013-2015

	Przedmiot	Gmina			woj. kujawsko-pomorskie			Przeciętny wynik z 3 lat	
		2013	2014	2015	2013	2014	2015	Gmina	Woj.
Część humanistyczna	J. polski	62%	68%	59%	61%	65%	60%	63%	62%
	Historia i WOS	62%	57%	62%	56%	58%	62%	60%	59%
Część matematyczna	Matematyka	52%	51%	52%	46%	45%	47%	51,6%	46%
	Przedmioty przyrodnicze	61%	51%	51%	57%	50%	48%	54%	52%

Języki obce	J. angielski - podst.	55%	64%	60%	60%	64%	63%	60%	62%
	J. angielski - rozszerz.	35%	60%	45%	43%	42%	44%	47%	43%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE w Gdańsku

Działalność w zakresie kultury na terenie Gminy prowadzi Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Radzynie Chelmińskim. Biblioteka dysponuje zasobami, które liczą ponad 13,6 tysiąca woluminów. Służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców gminy, upowszechnianiu wiedzy i nauki oraz rozwojowi kultury. Bardzo aktywnie na rzecz całej społeczności działa Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Mieście i Gminie Radzyna Chelmiński organizując i integrując mieszkańców zarówno Miasta, jak i Gminy. Stowarzyszenie działa w sferze promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy, działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości, działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych. Stowarzyszenie posiada bogate doświadczenie w zakresie realizacji różnych projektów społecznych, w tym współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Sfera gospodarcza

Według danych za 2015 r. w Gminie działały ogółem 402 firmy. Na terenie Gminy **brak dużych zakładów pracy**. Przeważająca większość firm (394) to mikro przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników. **Poziom przedsiębiorczości** mierzony wskaźnikiem liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 r. wynosił 4,6 i był **niższy niż w powiecie grudziądzkim (8,9) i województwie kujawsko-pomorskim (10,8)**. Dynamika liczby podmiotów gospodarczych w Gminie w okresie minionych 10 lat ujawnia progres – liczba firm wzrosła o 53% (z 262 firm w 2005 r. do 402 firm w 2015 r.).

Tabela 3. Podmioty gospodarcze w 2015 r.

	Ogółem	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Pozostała działalność	Podmioty wpisane do rejestrów REGON na 1000 ludności	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym
Gmina Radzyna Chelmiński	402	57	76	269	84	4,6
Powiat grudziądzki	2 892	170	620	2 102	72	8,9
Woj. kuj.- pom.	193 470	4 303	41 887	147 280	93	10,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Brak uciążliwych zakładów przemysłowych oraz walory przyrodnicze i krajobrazowe (urozmaicona rzeźba terenu, duża liczba zabytków) powodują, że Gmina posiada spory potencjał do rozwoju turystyki i rekreacji.

Sfera środowiskowa¹

Obszar gminy Radzyna Chelmiński, zasadniczo leży w mezoregionie Pojezierze Chelmińskie, które stanowi północno-zachodnią część makroregionu zwanego Pojezierzem Chelmińsko - Dobrzyńskim.

¹ Na podstawie „Programu Ochrony Środowiska gminy Radzyna Chelmiński”

Obecne ukształtowanie terenu gminy jest wynikiem zmian i przeobrażeń zachodzących podczas ostatniego zlodowacenia, które skończyło się około 10 tysięcy lat temu. Przeważa tu falista równina o średniej wysokości 110 m n.p.m. Najwyżej położonymi punktami są wzgórza na terenie Radzyna Chelmińskiego: 124 m, Janowo: 117 m i Mazanki: 118 m. Natomiast w najniższym punkcie na terenie gminy na wysokości 82 m n.p.m. znajduje się Jezioro Zamkowe i parów w kierunku Gołębiewka (82,3 m n.p.m.). Na terenie gminy Radzyna Chelmiński znajduje się jeden obszar chronionego krajobrazu - „Strefa krawędziowa doliny Wisły”. Jest to niewielki, zachodni fragment gminy, obejmujący swym zasięgiem niezwykle urozmaiconą powierzchnię, o dużych deniwelacjach terenu. W gminie występują dwa pomniki przyrody – skupienie czterech dębów szypułkowych oraz skupienie trzech lip drobnolistnych. Nie występują tu natomiast obiekty uznane za użytki ekologiczne. Klimat obszaru, na którym położona jest gmina zaliczany jest do typu przejściowego między klimatami morskim i kontynentalnym. Charakteryzuje się on z jednej strony dużym zróżnicowaniem pogody w latach niezbyt od siebie oddległych, a także częstymi zmianami pogody z dnia na dzień. W lecie występują gwałtowne ochłodzenia, a zimą na przemian dni mroźne i odwilże.

Stan czystości powietrza na terenie gminy Radzyna Chelmiński spowodowany jest przede wszystkim emisją **zanieczyszczeń pyłowo-gazowych ze źródeł ciepłowniczych znajdujących się na terenie gminy oraz pochodzących z terenów sąsiednich**. Zanieczyszczenia „obce” pochodzą przede wszystkim ze strony południowo-zachodniej i zachodniej tj. z kierunku Grudziądza oraz ze strony południowej ze strony Wąbrzeźna.

Klimat akustyczny terenów gminy, kształtowany jest przez stacjonarne i ruchome źródła hałasu. Ruchome źródła hałasu generują się przede wszystkim na drogach jako **hałas komunikacyjny**. Źródła stacjonarne – hałas przemysłowy. Hałas przemysłowy ma charakter lokalny i jest zawsze związany prowadzoną działalnością gospodarczą. Z uwagi na niewielkie uprzemysłowienie gminy źródeł hałasu przemysłowego jest niewiele. Natomiast źródłami hałasu stacjonarnego są urządzenia wentylacyjne i klimatyzacyjne. Nie powodują one znacznego pogorszenia klimatu akustycznego.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Przez teren gminy Radzyna Chelmiński przebiegają następujące drogi o łącznej długości 185,235 km: drogi wojewódzkie o długości 30,748 km (w tym: zamiejskie o długości 27,598 km, miejskie – o długości 3,150 km), drogi powiatowe o długości 38,929 km, drogi gminne o długości 84,810 km. **Większość dróg gminnych posiada nawierzchnię gruntową naturalną, żuźlową i tłuczniową. Stan nawierzchni wielu istniejących odcinków jest niezadowolający i wymaga modernizacji.** Obecnie na terenie Gminy Radzyna Chelmiński zlokalizowane są **trzy ścieżki rowerowe**: ścieżka pieszo-rowerowa Radzyna Chelmiński – Wymysłowo 0,8 km, ścieżka rowerowa Radzyna Chelmiński - Cieczewo 1,949 km, ścieżka rowerowa Cieczewo – Gołębiewo o długości 1,027 km. Planowana jest budowa ścieżki rowerowej Gołębiewo-Rywałd oraz Radzyna Chelmiński – Nowy Dwór i Radzyna Chelmiński – Kneblowo. Obsługę komunikacyjną w Gminie zapewniają prywatni przewoźnicy i PKS Grudziądz.

Mieszkańcy mają zapewniony dostęp do usług telekomunikacyjnych (sieć napowietrzna, ziemna i komórkowa).

Gmina jest w większości zводociągowana – 92,3% mieszkańców korzysta z sieci. Sieć wodociagową posiadają wszystkie miejscowości w gminie. Mieszkańcy nie podłączeni do sieci korzystają ze studni kopanych. Woda jest pobierana przez stacje wodociagowe, które pracują w oparciu o studnie głębinowe. Studnie są usytuowane w następujących wsiach: Radzyna Chelmiński (2 ujęcia: przy ul. Tysiąclecia oraz w Fijewie), Mazanki, Zakrzewo, Szumiłowo, Rywałd. Miejscowości: Gawłowice, Zielnowo, Dębieniec, Nowy Dwór, oraz częściowo Radzyna Wybudowanie, Cieczewo i Kneblowo są zaopatrywane w wodę siecią wodociagową z ujęcia wody w miejscowości Mgowo (Gmina Płużnica).

Słabiej rozwinięta jest sieć kanalizacyjna (korzysta z niej jedynie 36,7% ogółu ludności). Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Radzynie Chelmińskim, której zarządzaniem zajmuje się Urząd Miasta i Gminy. **Gmina nie ma dostępu do infrastruktury sieci gazowej.** Obiekty użyteczności publicznej (urząd, szkoły, sklepy), jak również budownictwo wielorodzinne i jednorodzinne oraz obiekty przemysłowe ogrzewane są z lokalnych indywidualnych kotłowni opalanych węglem.

Wnioski z przeprowadzonej diagnozy pod kątem występowania stanu kryzysowego

Sfera społeczna:

- Spadająca liczba ludności, najczęściej ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji wpływają niekorzystnie na sytuację demograficzną Gminy,
- Mimo obecnie niskiego udziału seniorów w strukturze społeczeństwa Gminy, spadająca liczba urodzeń i wydłużanie się przeciętnego trwania życia będzie powodować, że liczebność tej grupy w przyszłości będzie rosła,
- Wysoki udział osób bezrobotnych,
- Bardzo mocno nasilone zjawisko korzystania z pomocy społecznej,
- Niższy niż w województwie odsetek dzieci objętych edukacją przedszkolną,
- Niższa jakość kształcenia na poziomie podstawowym.

Sfera gospodarcza:

- Brak dużych zakładów pracy,
- Niższy niż w powiecie grudziądzkim i w województwie poziom przedsiębiorczości wśród osób fizycznych.

Sfera środowiskowa:

- Negatywny wpływ na stan jakości powietrza mają przede wszystkim zanieczyszczenia pyłowo-gazowe źródeł ciepłowniczych znajdujących się na terenie Gminy oraz pochodzących z terenów sąsiednich (z kierunku Grudziądza i Wąbrzeźna),
- Negatywny wpływ na klimat akustyczny ma hałas komunikacyjny.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna:

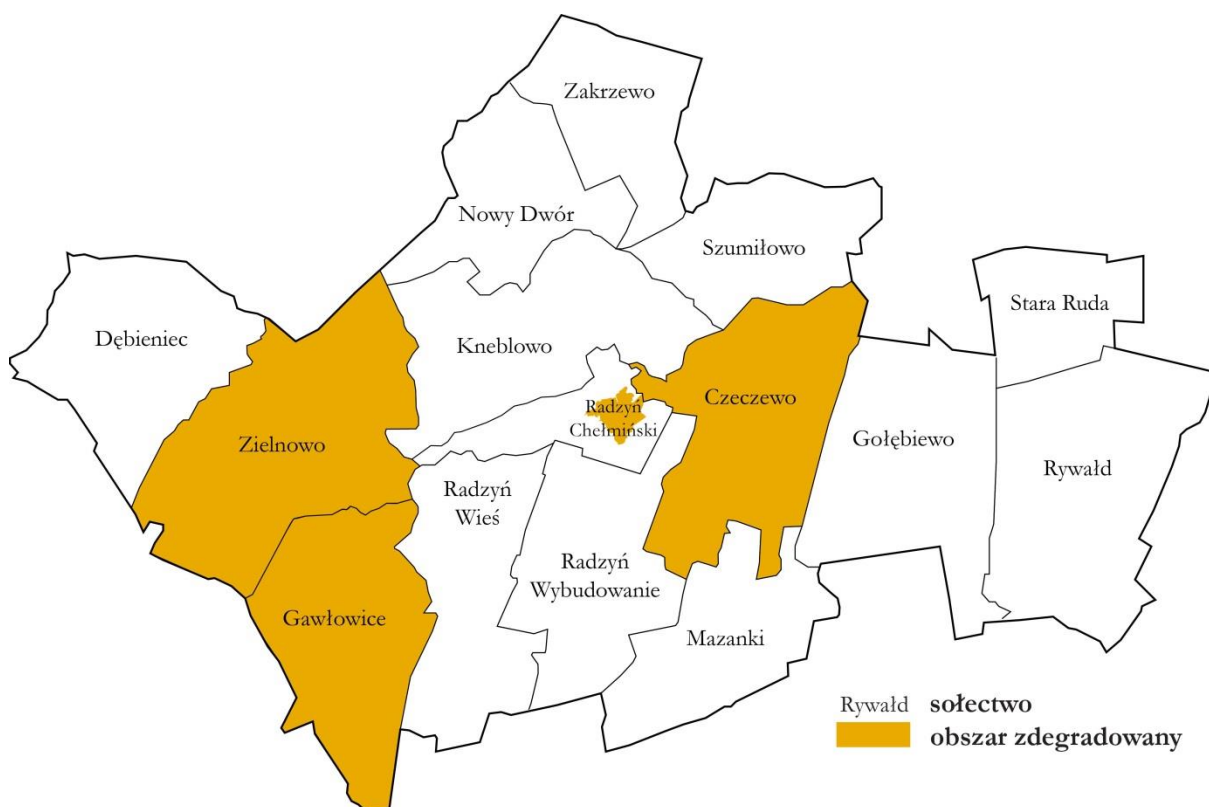
- Zły stan dróg gminnych, z których wiele wciąż ma nawierzchnię gruntową, żużlową lub tłuczniovą,
- Niedobory ścieżek pieszo-rowerowych (jedynie 3 odcinki),
- Słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna,
- Brak sieci gazowej,
- Infrastruktura ciepłownicza opiera się głównie na indywidualnych kotłowniach opalanych węglem.

3. Obszar zdegradowany gminy²

Obszarem zdegradowanym w gminie jest ten obszar, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego (czyli koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz w przynajmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej). Skalę tych negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do średniej wartości dla całej gminy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic.³

Obszar zdegradowany w Gminie Radzyń Chełmiński zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” został wyznaczony odrębnie dla miasta Radzyń Chełmiński i dla części wiejskiej Gminy. Analiza wskaźnikowa poszczególnych miejscowości i jednostek w mieście została przeprowadzona w oparciu o kryteria wskazane w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”, stworzone na potrzeby zdiagnozowania występujących na tym obszarze problemów.

Mapa 2. Obszar zdegradowany w Mieście i Gminie Radzyń Chełmiński

Źródło: Opracowanie własne

² Przedstawione w poniższym rozdziale dane statystyczne dotyczą stanu na 31.12.2015 r.

³ Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

3.1. Obszar zdegradowany – miasto

Dla potrzeb delimitacji obszaru zdegradowanego w części miejskiej Gminy, miasto Radzyń Chełmiński zostało podzielone na jednostki struktury przestrzeni miejskiej (zwane dalej jednostkami). W oparciu o występujące zróżnicowania w przestrzeni społeczno – gospodarczej, całe miasto zostało podzielone na 3 jednostki strukturalne:

- **Obszar I** – obejmujący ulice: Byczak, Kazimierza Jagiellończyka, Księdza Mańkowskiego, Albina Nowickiego, Mieczysława Orłowicza, Prof. Mariana Gumowskiego, Sady, Tysiąclecia (bez numerów 1, 2, 2a, 3, 4, 5, 11, 11a, 13, 15, 17), Widokową, Wygon i Zielona Góra,
- **Obszar II - Osiedle Stare Miasto** – obejmujący ulice: Dąbrowskich, Józefa Piłsudskiego, Plac Wojciecha Kętrzyńskiego, Plac Towarzystwa Jaszczurczego, Podgrodzie, Przykop, Rybaki, Jana Pawła II, Tysiąclecia (numery 1, 2, 2a, 3, 4, 5, 11, 11a, 13, 15, 17), Ogniową, Trynka i Ogrodową,
- **Obszar III – Osiedle 750-lecia** - obejmujący ulice: Jana Długosza, Fijewo i Ludwika Waryńskiego.

Żadna z tak wyznaczonych jednostek nie zajmuje więcej niż 20% powierzchni Gminy i nie koncentruje więcej niż 30% jej mieszkańców. Ponadto dokonany podział umożliwia pozyskanie wiarygodnych danych, zarówno na potrzeby delimitacji, jak i późniejszego monitoringu wdrażania programu rewitalizacji. Suma powierzchni wydzielonych jednostek jest równa powierzchni części miejskiej Gminy, w związku z czym analizie zostało poddane całe miasto.

Tabela 4. Podział miasta Radzyń Chełmiński na jednostki strukturalne

Jednostka	Ludność	% ludności gminy	Powierzchnia (ha)	% powierzchni gminy
Obszar I	639	13,25%	112,4879	1,24%
Obszar II – Osiedle Stare Miasto	633	13,13%	18,6021	0,21%
Obszar III – Osiedle 750-lecia	576	11,95%	49,91	0,55%
Miasto	1848	38,33%	181	2,00%
Gmina	4821	-	9070	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chełmińskim

Wyznaczone jednostki strukturalne zostały poddane diagnozie celem identyfikacji stanu kryzysowego. Do analizy wybrano **4 wskaźniki** (3 reprezentujące sferę społeczną oraz 1 ze sfery technicznej). Wszystkie 3 jednostki zostały zbadane przy pomocy tych samych kryteriów. Wyniki przeprowadzonych analiz zawarto w tabelach poniżej.

WSKAŹNIK NR 1 – REPREZENTUJĄCY SFERĘ SPOŁECZNĄ: STOSUNEK LUDNOŚCI W WIEKU POPRODUKCYJNYM WZGLĘDEM LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM NA DANYM OBSZARZE

Tabela 5. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na obszarze miasta Radzyń Chełmiński

Jednostka	Ludność ogółem	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ludność w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym
Obszar I	639	121	440	78	17,73%
Obszar II – Osiedle Stare Miasto	633	133	409	91	22,25%
Obszar III – Osiedle 750-lecia	576	86	423	67	15,84%
Gmina	4821	1018	3264	539	16,51%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chełmińskim

WSKAŹNIK NR 2 – REPREZENTUJĄCY SFERĘ SPOŁECZNĄ: UDZIAŁ BEZROBOTNYCH W LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM NA DANYM OBSZARZE

Tabela 6. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na obszarze miasta Radzyń Chełmiński

Jednostka	Ludność ogółem	Ludność w wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych na obszarze	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
Obszar I	639	440	41	9,32%
Obszar II – Osiedle Stare Miasto	633	409	59	14,43%
Obszar III – Osiedle 750-lecia	576	423	44	10,40%
Gmina	4821	3264	354	10,85%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chełmińskim oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Grudziądzu

WSKAŹNIK NR 3 – REPREZENTUJĄCY SFERĘ SPOŁECZNĄ: UDZIAŁ OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ NA DANYM OBSZARZE

Tabela 7. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na obszarze miasta Radzyń Chełmiński

Jednostka	Ludność ogółem	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem
Obszar I	639	173	27,07%
Obszar II – Osiedle Stare Miasto	633	240	37,91%

Jednostka	Ludność ogółem	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem
Obszar III – Osiedle 750-lecia	576	132	22,92%
Gmina	4821	1467	30,43%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego oraz Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radzynie Chelmińskim

WSKAŹNIK NR 4 – REPREZENTUJĄCY SFERĘ TECHNICZNĄ: LICZBA BUDYNKÓW, BUDOWLI, KTÓRYCH STAN KONSTRUKCJI OGRANICZA LUB UNIEMOŻLIWIA ICH UŻYTKOWANIE WZGLĘDEM OGÓŁU TYCH OBIEKTÓW DANEGO OBSZARU

Tabela 8. Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów na obszarze miasta Radzyń Chelmiński

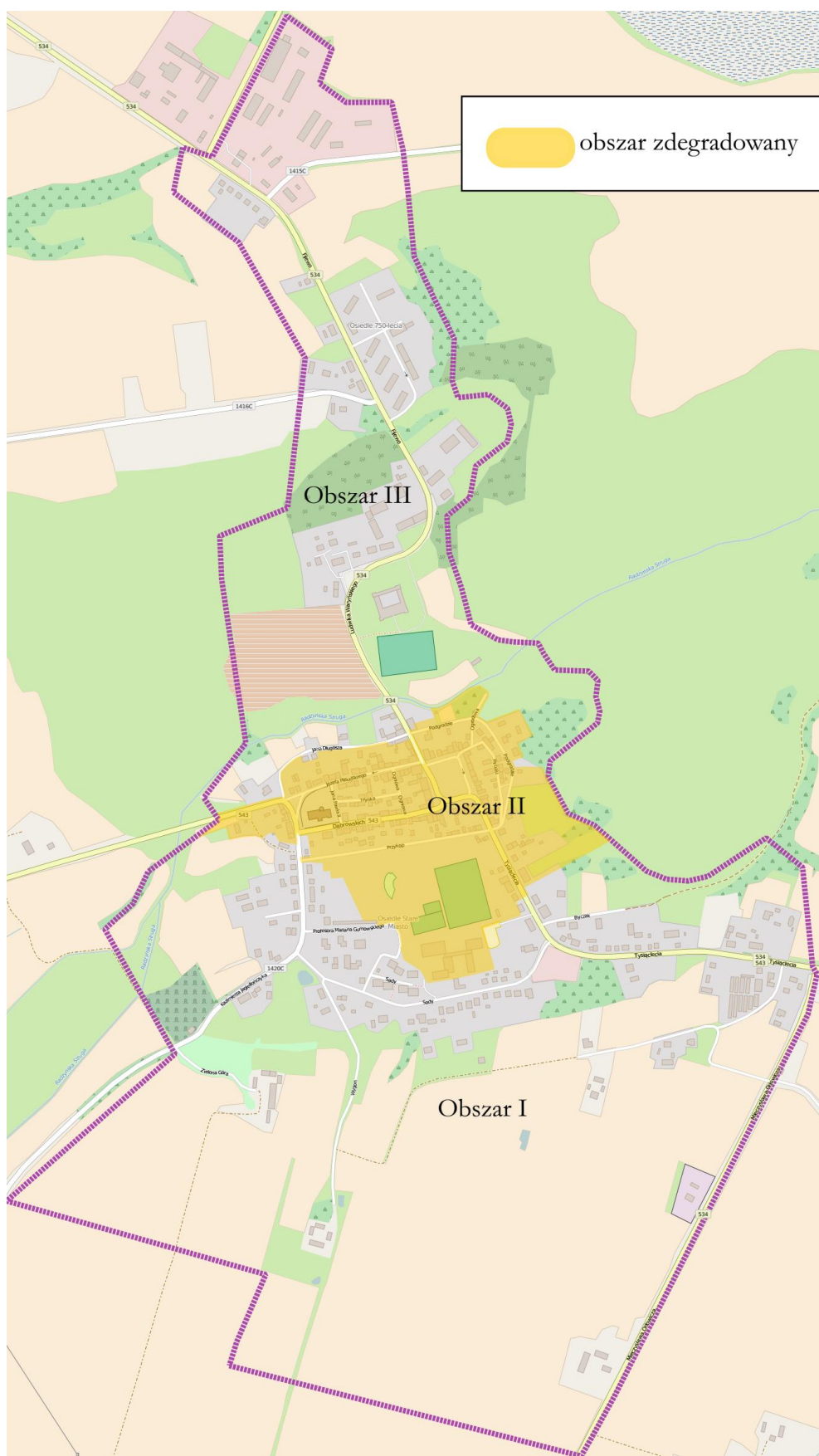
Jednostka	Liczba nieruchomości*	Liczba budynków, budowli, których stan techniczny ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie*	Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru
Obszar I	5	4	80%
Obszar II – Osiedle Stare Miasto	9	9	100%
Obszar III – Osiedle 750- lecia	2	2	100%
Gmina	15	12	80%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chelmińskim

*Budynki znajdujące się w zasobie Gminy.

Na podstawie przeprowadzonych analiz za obszar zdegradowany została uznana 1 jednostka, w której przynajmniej 2 wskaźniki przedstawiają wartości mniej korzystane w porównaniu do średniej dla Gminy Radzyń Chelmiński, tj. **Obszar II – Stare Miasto**.

Mapa 3. Obszary zdegradowane na terenie miasta Radzyń Chełmiński

Źródło: Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap

Zbiornicze zestawienie wartości poszczególnych wskaźników przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w jednostkach strukturalnych

Cechy szczególne sfery	Problem	Wskaźnik	Obszar I	Obszar II – Osiedle Stare Miasto	Obszar III – Osiedle 750-lecia	Gmina Radzyń Chełmiński
Sfera społeczna						
Zaawansowanie procesu starzenia się ludności	Starzejące się społeczeństwo	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym	17,73%	22,25%	15,84%	16,51%
Problemy rynku pracy	Bezrobocie	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	9,32%	14,43%	10,40%	10,85%
Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych	Korzystanie z pomocy społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	27,07%	37,91%	22,92%	30,43%
Sfera gospodarcza						
Stan techniczny budynków	Zły stan konstrukcji budynków/ budowlę ograniczający możliwość ich użytkowania	Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru	80%	100%	100%	80%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chelmińskim

3.2 Podsumowanie problemów na obszarze zdegradowanym – Osiedle Stare Miasto

Na terenie Obszaru II – Stare Miasto odnotowano występowanie 3 problemów ze sfery społecznej: **zaawansowane zjawisko starzenia się społeczeństwa, wysokie bezrobocie, nasilone korzystanie z pomocy społecznej**. Z kolei w sferze technicznej problemem jest **degradacja stanu technicznego budynków**. Ponadto na tym terenie występują również inne problemy, których nie można zmierzyć wskaźnikami określonymi w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”. Tymczasem istotnym problemem jest **brak** odpowiednio wyposażonej i dostosowanej do potrzeb mieszkańców **światlicy środowiskowej**, która posłużyła by jako **centrum aktywizacji mieszkańców**. Miejscem aktywizacji i rekreacji na świeżym powietrzu jest **Park Rekreacji Sportu i Wypoczynku**. Mieszkańcy zgłaszają jednak **potrzebę dalszej rozbudowy** tego kompleksu poprzez budowę letniego amfiteatru z zapleczem, budowę placu zabaw z huśtawką dla osób niepełnosprawnych i placu do różnych aktywizacji fizycznych, zadaszenie lodowiska, które dzięki temu stanie się całoroczne, utworzenie nowych terenów zielonych i dostosowanie tego miejsca do potrzeby osób

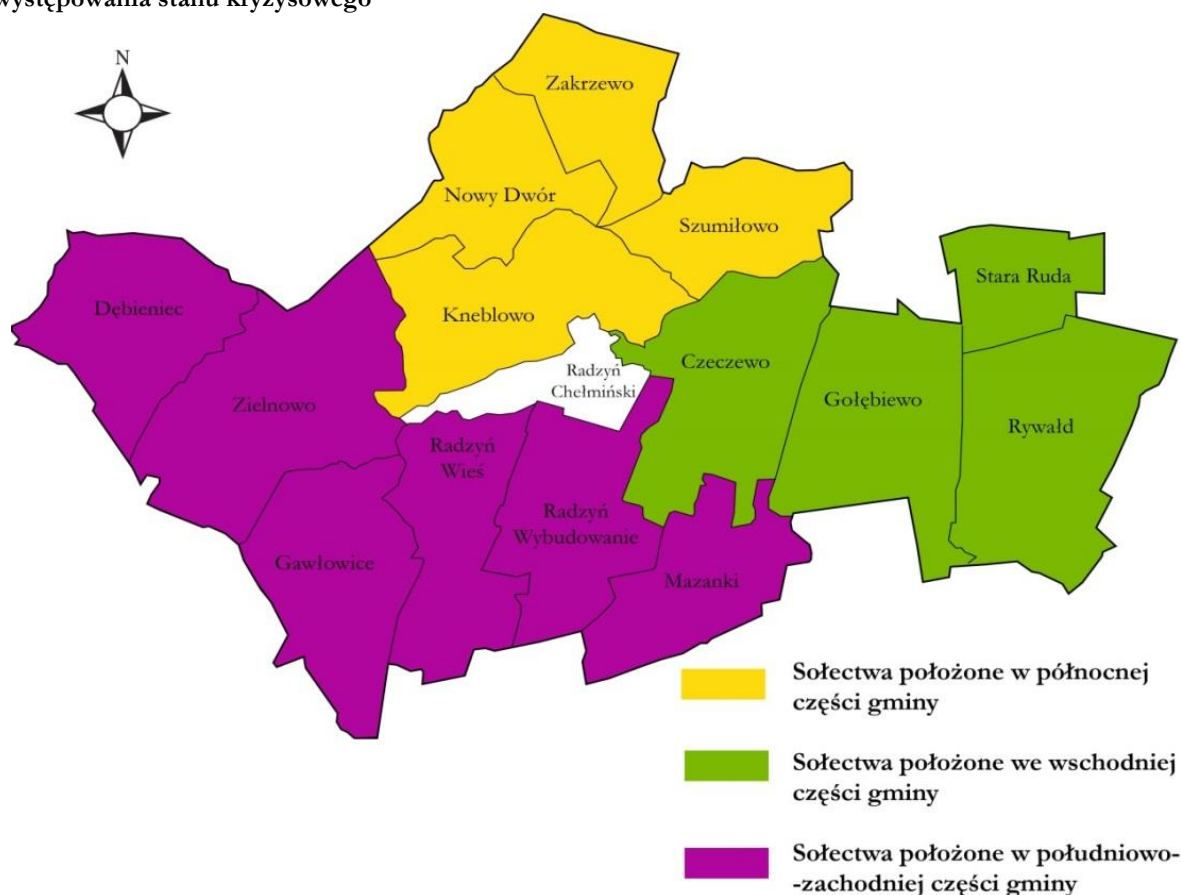
niepełnosprawnych. Duże potrzeby istnieją również w zakresie **infrastruktury drogowej** - niektóre odcinki wymagają remontu nawierzchni, jak i infrastruktury towarzyszącej, tj. chodników oraz stworzenia **ścieżek rowerowych** i ich oświetlenia.

3.3. Obszar zdegradowany – obszar wiejski

Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarze wiejskim Gminy Radzyń Chełmiński nastąpiła poprzez zbadanie wszystkich sołectw pod kątem występowania stanu kryzysowego.⁴ Sołectwa podzielono na 3 następujące grupy, biorąc pod uwagę ich lokalizację na terenie gminy i sąsiedowanie ze sobą:

- Sołectwa zlokalizowane w północnej części gminy – Kneblowo (obejmujące miejscowości Kneblowo, Fijewo i Rozental), Nowy Dwór, Szumiłowo i Zakrzewo,
- Sołectwa zlokalizowane we wschodniej części gminy – Cieczewo (obejmujące miejscowości Cieczewo i Wymysłowo), Gołębiewo, Rywałd i Stara Ruda,
- Sołectwa zlokalizowane w południowo - zachodniej części gminy – Dębieniec, Gawłowice (obejmujące miejscowości Gawłowice i Gziki), Mazanki, Radzyń Wieś, Radzyń Wybudowanie i Zielnowo.

Mapa 4. Gmina Radzyń Chełmiński w podziale na grupy sołectw wyznaczonych do zbadania występowania stanu kryzysowego

Źródło: Opracowanie własne

⁴ Zgodnie z Uchwałą nr VI/45/03 z dnia 27 czerwca 2003r. w sprawie Statutu Gminy Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński, gmina liczy 15 sołectw. Jednym z nich jest sołectwo Radzyń Chełmiński, które składa się z gruntów rolnych leżących w obrębie geodezyjnym miasta Radzyń Chełmiński i będących w posiadaniu (w przeważającej większości) mieszkańców miasta Radzyń Chełmiński. Wyodrębnienie danych dla tego sołectwa nie jest możliwe, dlatego też diagnoza dla tego obszaru pokrywa się z diagnozą dla miasta.

Każdą z grup zbadano innym zestawem wskaźników. Na tej podstawie do obszaru zdegradowanego zostały zaliczone te miejscowości, które spełniły jednocześnie 2 kryteria:

- Na terenie miejscowości występują co najmniej 2 problemy społeczne, a wskaźniki dla tych problemów przyjmują wartości mniej korzystne w porównaniu do średniej dla Gminy,
- Na terenie miejscowości występują przestrzenie zdegradowane lub negatywne zjawiska w przynajmniej jednej ze sfer (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub infrastrukturalnej).

3.2.1. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw zlokalizowanych w północnej części gminy

Sołectwa zlokalizowane w północnej części gminy, czyli **Kneblowo, Nowy Dwór, Szumiłowo i Zakrzewo** zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych trzema poniższymi wskaźnikami:

- Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze,
- Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze,
- Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze.

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane statystyczne, zebrane w poniższych tabelach.

Tabela 10. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na obszarze sołectw zlokalizowanych w północnej części gminy Radzyń Chełmiński

Sołectwo	Ludność ogółem	Ludność w wieku produkcyjnym	Liczba bezrobotnych	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Kneblowo	121	73	6	8,22%
Nowy Dwór	127	88	8	9,09%
Szumiłowo	132	88	11	12,50%
Zakrzewo	321	210	18	8,57%
Gmina	4821	3264	354	10,85%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chełmińskim

Tabela 11. Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych w sołectwach zlokalizowanych w północnej części gminy Radzyń Chełmiński

Sołectwo	Liczba gospodarstw domowych	Liczba gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej	Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych
Kneblowo	35	15	42,86%
Nowy Dwór	26	8	30,77%
Szumiłowo	36	11	30,56%
Zakrzewo	61	34	55,74%

Gmina	1281	469	36,61%
-------	------	-----	--------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chelmińskim

Tabela 12. Interwencje służb porządkowych na obszarze sołectw zlokalizowanych w północnej części gminy Radzyna Chelmiński

Sołectwo	Liczba gospodarstw domowych	Liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócani miru domowego i porządku publicznego	Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych
Kneblowo	35	1	2,86%
Nowy Dwór	26	3	11,54%
Szumilowo	36	4	11,11%
Zakrzewo	61	8	13,11%
Gmina	1281	185	14,44%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chelmińskim

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że w żadnym z badanych sołectw nie występują co najmniej dwa problemy społeczne.

Tabela 13. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej na obszarze sołectw zlokalizowanych w północnej części gminy Radzyna Chelmiński

Sołectwo	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych	Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych
Kneblowo	8,22%	42,86%	2,86%
Nowy Dwór	9,09%	30,77%	11,54%
Szumilowo	12,50%	30,56%	11,11%
Zakrzewo	8,57%	55,74%	13,11%
Gmina	10,88%	36,61%	14,44%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chelmińskim

3.2.2. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw zlokalizowanych we wschodniej części gminy

Sołectwa zlokalizowane we wschodniej części gminy, czyli **Czczewo, Gołębiewo, Rywałd i Stara Ruda**, zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych trzema poniższymi wskaźnikami:

- Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze,
- Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze,
- Stosunek wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe względem ogółu młodzieży w tym przedziale wieku na danym obszarze.

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane statystyczne, zebrane w poniższych tabelach.

Tabela 14. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze sołectw zlokalizowanych we wschodniej części gminy Radzyń Chełmiński

Sołectwo	Ludność ogółem	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ludność w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
Czczewo	390	86	266	38	9,74%
Gołębiewo	212	53	136	23	10,85%
Rywald	392	87	271	34	8,67%
Stara Ruda	92	21	60	11	11,96%
Gmina	4821	1018	3264	539	11,18%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chełmińskim

Tabela 15. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na obszarze sołectw zlokalizowanych we wschodniej części gminy Radzyń Chełmiński

Sołectwo	Liczba dzieci do lat 17	Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze
Czczewo	86	56	65,12%
Gołębiewo	53	20	37,74%
Rywald	85	41	48,24%
Stara Ruda	21	10	47,62%
Gmina	1003	494	49,25%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chełmińskim

Tabela 16. Wykroczenia młodzieży w wieku 13-18 lat na obszarze sołectw zlokalizowanych we wschodniej części gminy Radzyń Chełmiński

Sołectwo	Liczba osób w wieku 13 – 18 lat	Liczba wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe	Stosunek wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe względem ogółu młodzieży w tym przedziale
Czczewo	34	1	2,94%
Gołębiewo	23	0	0,00%
Rywald	29	0	0,00%
Stara Ruda	6	0	0,00%
Gmina	381	6	1,57%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chełmińskim

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że co najmniej dwa problemy społeczne występują w sołectwie **Czczewo**.

Tabela 17. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej na obszarze sołectw zlokalizowanych we wschodniej części gminy Radzyń Chełmiński

Sołectwo	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Stosunek wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe względem ogółu młodzieży w tym przedziale
Czczewo	9,74%	65,12%	2,94%
Golębiewo	10,85%	37,74%	0,00%
Rywald	8,67%	48,24%	0,00%
Stara Ruda	11,96%	47,62%	0,00%
Gmina	11,18%	49,25%	1,57%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chełmińskim

3.2.3. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw zlokalizowanych w południowo – zachodniej części gminy

Sołectwa zlokalizowane w południowo - zachodniej części gminy, czyli **Dębieniec, Gawłowice, Mazanki, Radzyń Wieś, Radzyń Wybudowanie i Zielnowo**, zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych trzema poniższymi wskaźnikami:

- Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze,
- Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze,
- Stosunek wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe względem ogółu młodzieży w tym przedziale wieku na danym obszarze.

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane statystyczne, zebrane w poniższych tabelach.

Tabela 18. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze sołectw zlokalizowanych w południowo - zachodniej części gminy Radzyń Chełmiński

Sołectwo	Ludność ogółem	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ludność w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
Dębieniec	323	51	242	30	9,29%
Gawłowice	152	54	78	20	13,16%
Mazanki	146	19	105	22	15,07%
Radzyń Wieś	143	29	96	18	12,59%
Radzyń Wybudowanie	137	27	99	11	8,03%
Zielnowo	285	84	180	21	7,37%
Gmina	4821	1018	3264	539	11,18%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chełmińskim

Tabela 19. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na obszarze sołectw zlokalizowanych w południowo - zachodniej części gminy Radzyń Chełmiński

Sołectwo	Ludność ogółem	Ludność w wieku produkcyjnym	Liczba bezrobotnych	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Dębieniec	323	242	41	16,94%
Gawłowice	152	78	9	11,54%
Mazanki	146	105	9	8,57%
Radzyń Wieś	143	96	3	3,13%
Radzyń Wybudowanie	137	99	10	10,10%
Zielnowo	285	180	30	16,67%
Gmina	4821	3264	354	10,88%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chełmińskim

Tabela 20. Wykroczenia młodzieży w wieku 13-18 lat na obszarze sołectw zlokalizowanych w południowo - zachodniej części gminy Radzyń Chełmiński

Sołectwo	Liczba osób w wieku 13 – 18 lat	Liczba wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe	Stosunek wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe względem ogółu młodzieży w tym przedziale
Dębieniec	22	0	0,00%
Gawłowice	12	1	8,33%
Mazanki	8	0	0,00%
Radzyń Wieś	10	0	0,00%
Radzyń Wybudowanie	11	0	0,00%
Zielnowo	30	1	3,33%
Gmina	381	6	1,57%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chełmińskim

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że co najmniej dwa problemy społeczne występują w sołectwach **Gawłowice i Zielnowo**.

Tabela 21. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej na obszarze sołectw zlokalizowanych w południowo-zachodniej części gminy Radzyń Chełmiński

Sołectwo	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Stosunek wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe względem ogółu młodzieży w tym przedziale
Dębieniec	9,29%	16,94%	0,00%
Gawłowice	13,16%	11,54%	8,33%
Mazanki	15,07%	8,57%	0,00%
Radzyń Wieś	12,59%	3,13%	0,00%
Radzyń	8,03%	10,10%	0,00%

Sołectwo	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Stosunek wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe względem ogółu młodzieży w tym przedziale
Wybudowanie			
Zielnowo	7,37%	16,67%	3,33%
Gmina	11,18%	10,88%	1,57%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chelmińskim

Z powyższych analiz wynika, że problemy społeczne (w ilości co najmniej 2) zostały zdiagnozowane w 3 sołectwach: **Czczewo, Gawłowice i Zielnowo**. Te sołectwa zostały poddane dalszej analizie, celem sprawdzenia czy występuje w nich przestrzeń zdegradowana lub niekorzystne zjawiska w innych sferach.

3.2.4. Analiza wskaźnikowa sołectw, w których zidentyfikowano problemy społeczne pod kątem występowania w nich przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach

W poniższych tabelach dokonano zestawienia danych obrazujących występowanie przestrzeni zdegradowanych lub problemów innych niż społeczne w sołectwach Czczewo, Gawłowice i Zielnowo.

Przestrzeń zdegradowana, zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” to obecnie nieużytkowane tereny i obiekty, na których realizowano działalności: przemysłowe, wojskowe, eksploatację kopalni, transportowe, rolnicze, infrastruktury komunalnej (związanej z gospodarką wodno-ściekową, odpadami, zaopatrzeniem w energię). komunalnej (związanej z gospodarką wodno-ściekową, odpadami, zaopatrzeniem w energię). Do kategorii przestrzeni zdegradowanych możliwe jest także zaliczenie terenów i obiektów, które pierwotnie pełniły innego rodzaju funkcje (np. usługowe, handlowe, mieszkaniowe, magazynowo-składowe) i nie są obecnie wykorzystywane w tym celu, jeśli możliwa jest ich adaptacja na cele rozwoju społecznego lub gospodarczego, nawet jeśli nie dojdzie do zmiany funkcji pierwotnej. Specyficznym rodzajem „przestrzeni zdegradowanych” są także tereny i obiekty, w których rozpoczęto realizację zagospodarowania i jej nie zakończono – formalnie nie doszło więc do rozpoczęcia działalności, ale teren jest zajęty przez nieużytkowane obiekty.

Tak rozumiana przestrzeń **nie występuje na terenie sołectw**, w których zdiagnozowano po minimum 2 problemy społeczne. W związku z tym sołectwa Czczewo, Gawłowice i Zielnowo poddano badaniu pod kątem występowania problemów w sferach pozaspołecznych – gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Tabela 22. Sołectwo Czczewo – negatywne zjawiska w innych sferach

Problem	Opis
Sfera gospodarcza	
Niski stopień przedsiębiorczości	Na terenie sołectwa Czczewo liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2015 r. wynosiła 8. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 3,01 i był niższy od średniej dla gminy (4,60).
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną	Istniejąca infrastruktura społeczna (świetlica wiejska) w Czczewie nie zaspokaja potrzeb lokalnej społeczności ze względu na spore braki w wyposażeniu oraz zły stan techniczny. W Wymysławie natomiast

	brak jest jakiegokolwiek infrastruktury społecznej. W miejscowości Cieczewo znajduje się budynek po byłej remizie strażackiej, który po generalnej przebudowie i zakupie podstawowego wyposażenia, został zaadaptowany na świetlicę wiejską. Odbywają się tutaj spotkania sołeckie, organizacji pozarządowych i wiejskich, a ponadto służy mieszkańcom jako miejsce rekreacji i rozrywki. Budynek wymaga jednak przebudowy, remontu oraz prac termomodernizacyjnych (remont dachu i ścian) wraz z dostosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz doposażenia aby mogło tu funkcjonować Centrum Aktywności Lokalnej.
--	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chelmińskim oraz spotkań z mieszkańcami

Tabela 23. Sołectwo Gawłowice - negatywne zjawiska w innych sferach

Problem	Opis
Sfera gospodarcza	
Niski stopień przedsiębiorczości	Na terenie sołectwa Gawłowice liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych (wpisanych do CEIDG) w 2015 r. wynosiła 3. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 3,85 i był niższy od średniej dla gminy (4,60).
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną	Sołectwo charakteryzuje się brakiem infrastruktury aktywizacji społecznej – co prawda w Gawłowicach znajduje się budynek przeznaczony na świetlicę wiejską, ale jego stan techniczny jest bardzo zły (brak przyłącza sanitarnego, ogrzewania, wyposażenia) i jest on bardzo mały (rozbudowa budynku jest niewykonalna z powodu braku możliwości wykupu działek sąsiadujących. Świetlica ta w obecnym stanie nie spełnia wymogów i oczekiwań mieszkańców. Brak również obiektów, które mogłyby zostać zaadaptowane na cele społeczne. W związku z powyższym, a także wobec braku możliwości pozyskania środków w ramach rewitalizacji na budowę nowych budynków, wszelkie działania aktywizacyjne dla mieszkańców Gawłowic powinny odbywać się pobliskiej świetlicy w Zielnowie (którą trzeba rozbudować), a mieszkańcom należy zapewnić możliwość dotarcia do świetlicy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chelmińskim oraz spotkań z mieszkańcami

Tabela 24. Sołectwo Zielnowo - negatywne zjawiska w innych sferach

Problem	Opis
Sfera gospodarcza	
Niski stopień przedsiębiorczości	Na terenie sołectwa Zielnowo liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych (wpisanych do CEiDG) w 2015 r. wynosiła 6. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 3,33 i był niższy od średniej dla gminy (4,60).

Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną	Jedynym obiektem infrastruktury społecznej w Zielnowie jest świetlica wiejska, przy której znajduje się plac zabaw i siłownia zewnętrzna oraz boisko. Budynek świetlicy wymaga rozbudowy i generalnego remontu, termomodernizacji dostosowania go do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz doposażenia, tak aby mógł pełnić funkcje Centrum Aktywności Lokalnej dla mieszkańców Zielnowa i Gawłowic.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzyniu Chełmińskim oraz spotkań z mieszkańcami

Ze względu na fakt, że w sołectwach **Czczewo, Gawłowice i Zielnowo** występują po minimum dwa problemy społeczne oraz problemy w sferze gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej, **wszystkie te sołectwa należy uznać za obszar zdegradowany**.

3.4 Podsumowanie problemów na obszarze zdegradowanym sołectw Czczewo, Gawłowice i Zielnowo

Czczewo:

- Nasilone korzystanie z pomocy społecznej,
- Bezrobocie,
- Wysoki odsetek wykroczeń/przestępstw wśród młodzieży,
- Niski poziom przedsiębiorczości,
- Zły stan techniczny jedynego miejsca aktywizacji społecznej – świetlicy wiejskiej,

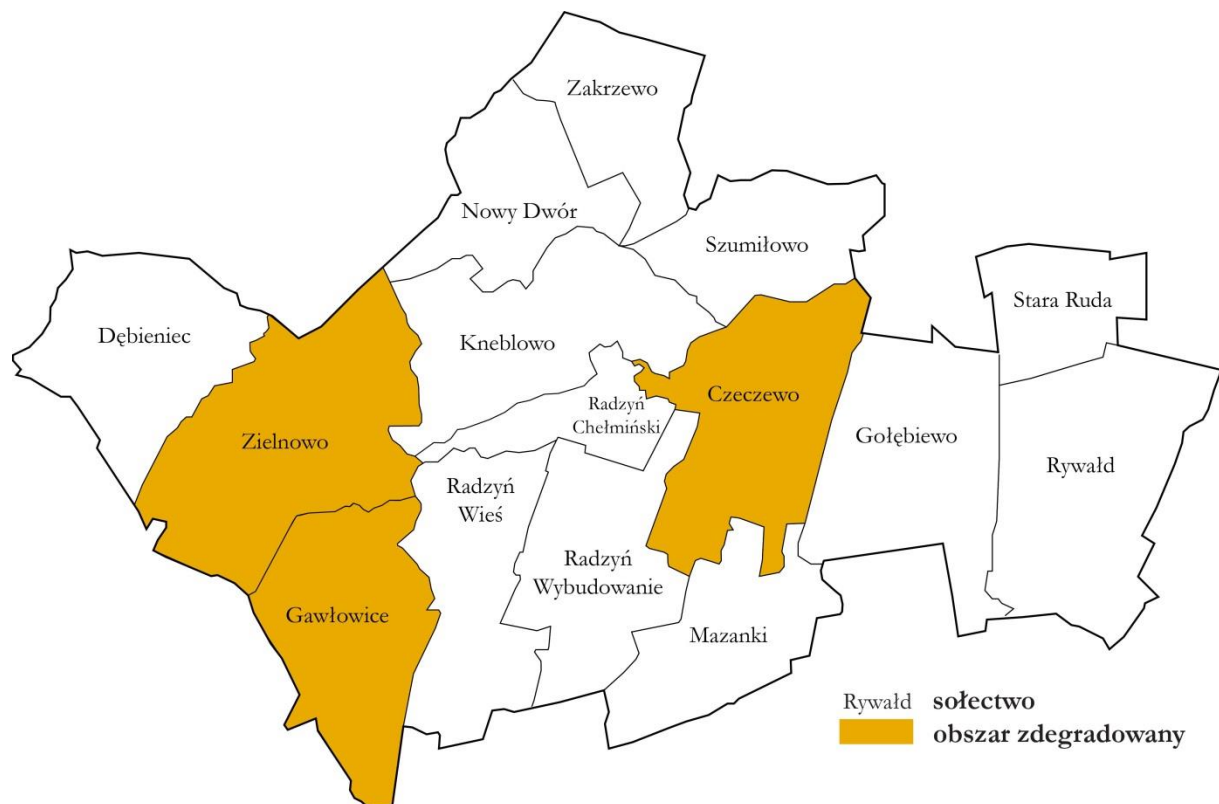
Gawłowice:

- Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa,
- Bezrobocie,
- Wysoki odsetek wykroczeń/przestępstw wśród młodzieży,
- Niski poziom przedsiębiorczości,
- Brak możliwości remontu/rozbudowy istniejącego budynku świetlicy wiejskiej oraz brak możliwości adaptacji innych obiektów na cele społeczne sprawia, że w Gawłowicach brak miejsca aktywizacji mieszkańców.

Zielnowo:

- Bezrobocie,
- Wysoki odsetek wykroczeń/przestępstw wśród młodzieży,
- Niski poziom przedsiębiorczości,
- Zły stan techniczny jedynego miejsca aktywizacji społecznej – świetlicy wiejskiej.

Mapa 5. Obszary zdegradowane na terenie gminy Radzyń Chełmiński

Źródło: Opracowanie własne

4. Obszar rewitalizacji gminy⁵

W myśl „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

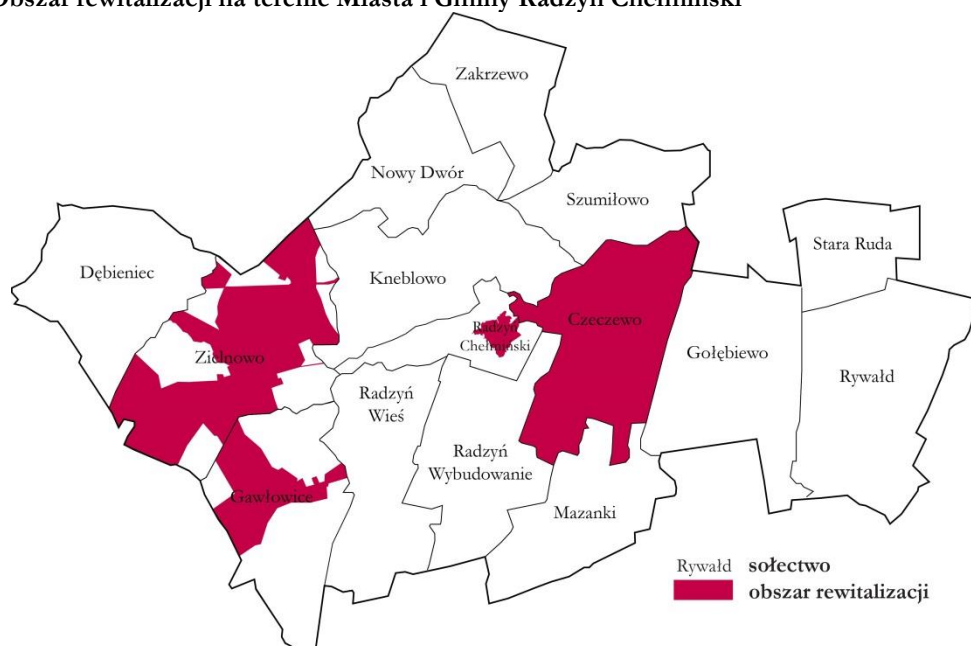
Z tego względu obszar rewitalizacji w Gminie Radzyń Chełmiński składa się z kilku podobszarów położonych zarówno w części miejskiej, jak i wiejskiej, które łącznie stanowią **17,86% powierzchni** Gminy i są zamieszkiwane przez **29,79% jej mieszkańców**.

Tabela 25. Powierzchnia i ludność Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński objęta rewitalizacją

Podobszar	Ludność	% ludności gminy	Powierzchnia (ha)	% powierzchni gminy
Obszar II – Osiedle Stare Miasto	633	13,13%	18,6021	0,21
Czczewo	390	8,09%	749	8,26
Gawłowice	128	2,66%	219,58	2,42
Zielnowo	285	5,91%	633	6,98
Razem	1 436	29,79%	1620,1821	17,86%
Gmina	4821	-	9070	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chełmińskim

Mapa 6. Obszar rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński

Źródło: Opracowanie własne

⁵ Przedstawione w poniższym rozdziale dane statystyczne dotyczą stanu na 31.12.2015 r.

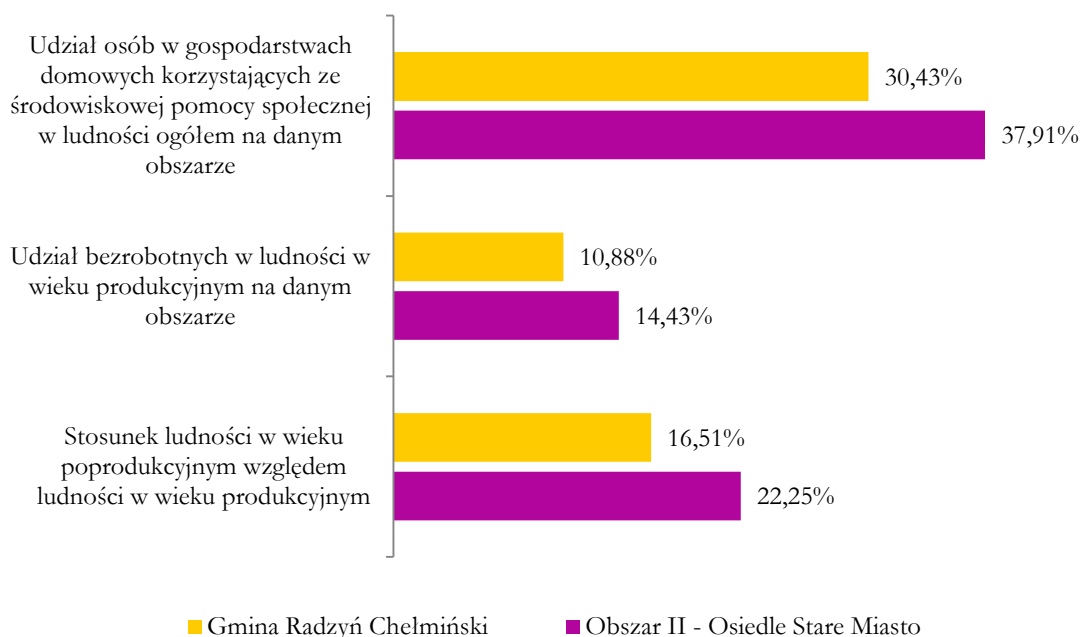
4.1. Obszar rewitalizacji – miasto

W procesie delimitacji obszaru rewitalizacji miasta Radzyń Chelmiński pod uwagę wzięto tę jednostkę, która została uznana za obszar zdegradowany, zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”, czyli Obszar II – Osiedle Stare Miasto⁶. Tak wskazany obszar nie przekracza wspomnianego progu 30% ludności gminy. Na terenie Osiedla Stare Miasto, 3 spośród 4 badanych wskaźników przyjęły wartości mniej korzystne w porównaniu do średniej dla całej gminy. W związku z tym obszar rewitalizacji jest tożsamy z obszarem zdegradowanym.

Obszar rewitalizacji jest zamieszkiwany przez 633 osoby (13,13% ludności gminy) i zajmuje powierzchnię 18,6021 ha (0,21% powierzchni gminy).

Obszar II – Osiedle Stare Miasto cechuje się wyższym niż średnia dla Gminy odsetkiem osób starszych. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym wynosi 22,25%, podczas gdy średnia dla Gminy wynosi 16,51%. Taki stan rzeczy jest wyrazem powszechnie występującego zjawiska starzenia się społeczeństwa, które w tej jednostce jest szczególnie silne. Innym niekorzystnym zjawiskiem są problemy rynku pracy – udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na tym obszarze wynosi 14,43%, przy czym średnia dla Gminy w tym przypadku wynosi 10,85%. Na Obszarze II – Osiedle Stare Miasto zdiagnozowano także problem braku samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych – udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na tym obszarze wynosi 37,91%, przy średniej dla gminy 30,43%.

Wykres 4. Wskaźniki delimitacji obszaru rewitalizacji w mieście Radzyń Chelmiński

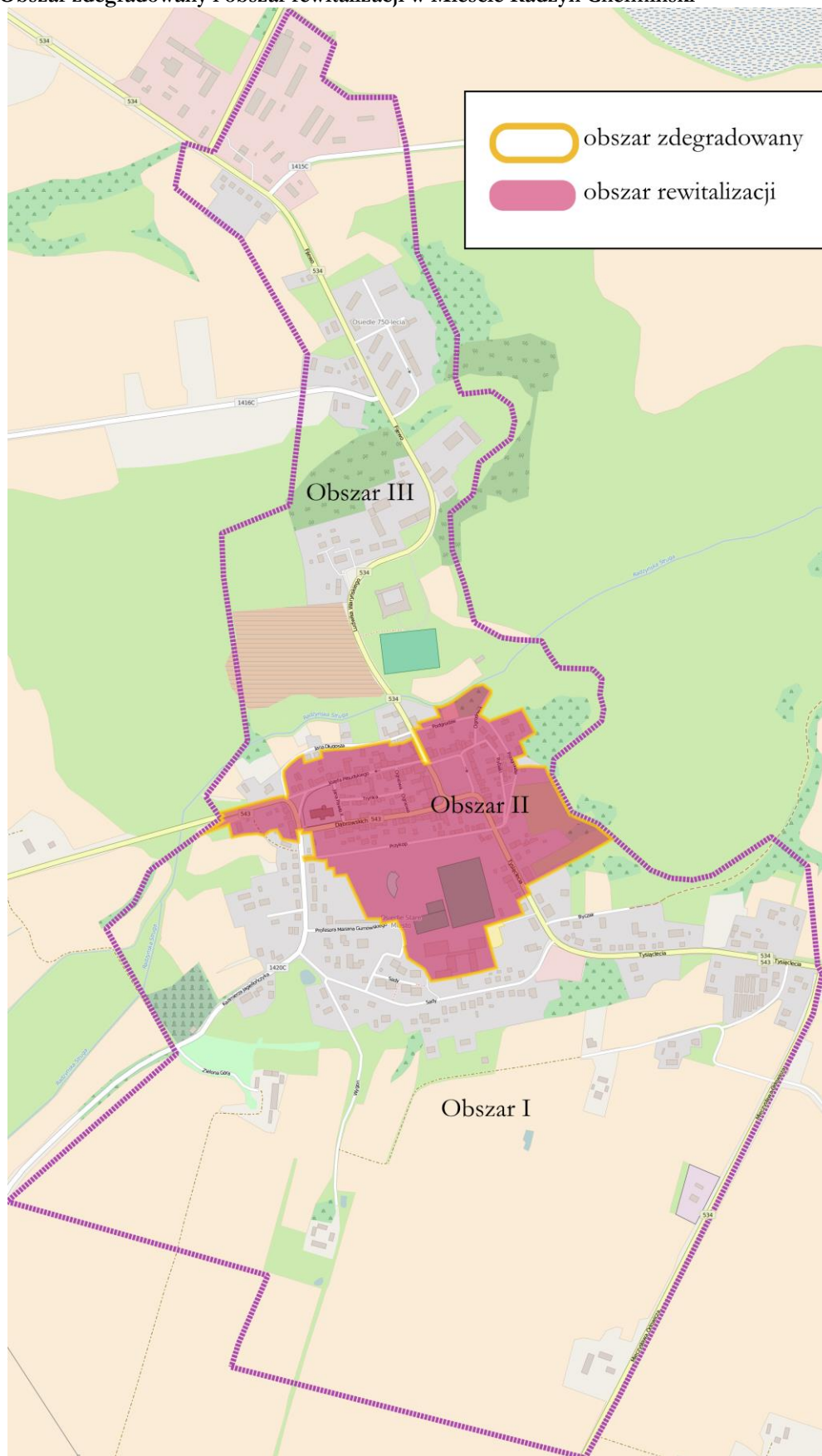

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chelmińskim

Zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na tle Miasta Radzyń Chelmiński przedstawia poniższa mapa

⁶ Zasięg terytorialny każdego z obszarów został przedstawiony w rozdziale 1.1. niniejszego Programu

Mapa 7. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Mieście Radzyń Chełmiński

Źródło: Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap

4.2. Obszar rewitalizacji – obszar wiejski

Obszar rewitalizacji w części wiejskiej Gminy Radzyń Chełmiński został zawężony w stosunku do obszaru zdegradowanego w następujący sposób:

- Sołectwo Czczewo – jest to sołectwo składające się z dwóch miejscowości – Czczewo i Wymysłowo - obszar rewitalizacji obejmuje całe sołectwo, ze względu na bardzo rozproszoną zabudowę na tym terenie,
- Sołectwo Gawłowice – jest to sołectwo składające się z dwóch miejscowości – Gawłowice i Gziki - obszar rewitalizacji został zawężony powierzchniowo do części obejmującej zabudowę mieszkaniową miejscowości Gawłowice,
- Sołectwo Zielnowo - obszar rewitalizacji został zawężony powierzchniowo do części obejmującej zabudowę mieszkaniową miejscowości Zielnowo.

Łącznie wyznaczony obszar rewitalizacji nie przekracza progów 20% powierzchni gminy i 30% ludności gminy.

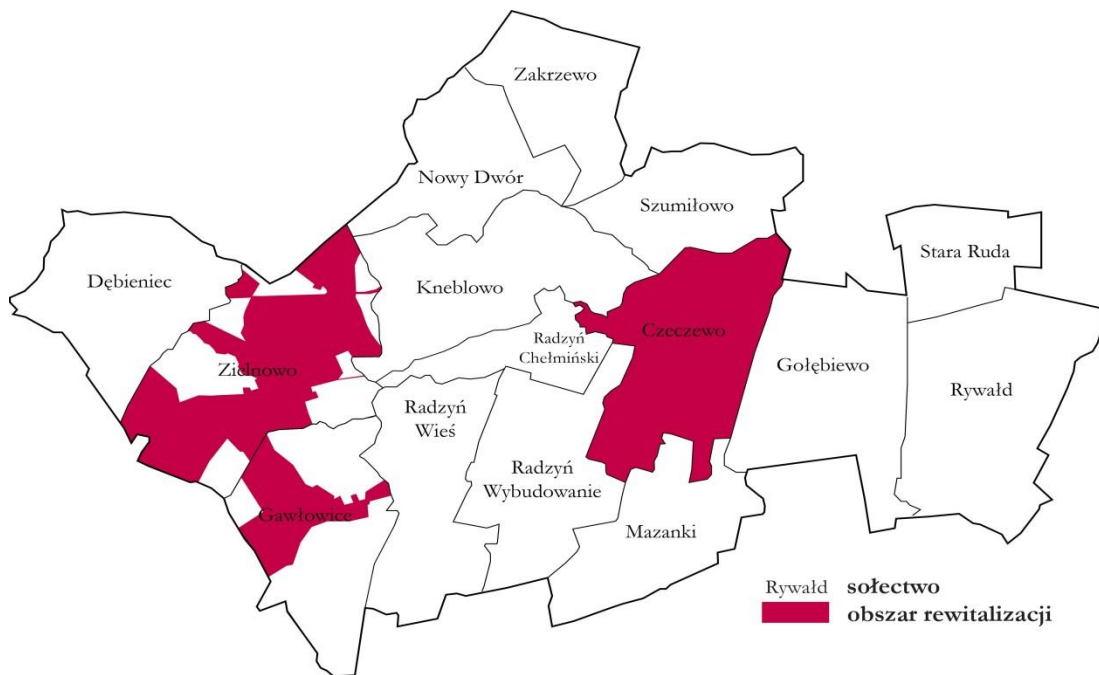
Tabela 26. Obszar rewitalizacji w części wiejskiej Gminy Radzyń Chełmiński

Podobszar	Ludność	% ludności gminy	Powierzchnia (ha)	% powierzchni gminy
Czczewo	390	8,09%	749,00	8,26
Gawłowice	128	2,66%	219,58	2,42
Zielnowo	285	5,91%	633,00	6,98
Razem	1 436	16,66%	1 601,58	17,66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chełmińskim

Zasięg obszaru rewitalizacji w części wiejskiej na tle Gminy przedstawia poniższa mapa.

Mapa 8. Obszar rewitalizacji w części wiejskiej Gminy Radzyń Chełmiński

Źródło: Opracowanie własne

„Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” wskazują, że do obszaru rewitalizacji, na którym będą prowadzone przedsięwzięcia wynikające z programu rewitalizacji należy zaliczyć te obszary zdegradowane (w całości lub częściowo), które spełniają przynajmniej jeden z zestawów kryteriów i tym samym zdecydować się na określony kierunek/kierunki działań rewitalizacyjnych. Dla obszarów wiejskich przewidziano następujące 4 cele rewitalizacji:

- **Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej.** Za obszar rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione zostaną następujące warunki:
 - a) występuje przestrzeń zdegradowana, która może być zaadaptowana do celów rozwoju społecznego,
 - b) na terenie miejscowości i w odległości 1,5 km od zwyczajowo przyjętego centralnego punktu miejscowości, liczonej wzdłuż dróg publicznych i publicznych ciągów pieszych i pieszo-jezdnym brak publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej, chyba że uzasadniona i planowana interwencja zakłada utworzenie infrastruktury: komplementarnej wobec już istniejącej, lub bezpośrednio rozszerzającej (poprzez adaptację istniejących budynków) możliwości lokalowej infrastruktury już istniejącej, utworzenie infrastruktury należącej do tej samej kategorii oraz umożliwiającej realizację zadań/aktywności tego samego rodzaju, jeśli zapotrzebowanie społeczne przekracza możliwości infrastruktury już istniejącej, lub utworzenie infrastruktury zastępującej infrastrukturę tego samego rodzaju likwidowaną ze względu na stan wyeksploatowania, brak funkcjonalności, niespełnianie warunków bezpieczeństwa - to nie jest konieczne spełnienie wspomnianego warunku odległości 1,5 km.
- **Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej.** Za obszar rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione są warunki:
 - a) występują przestrzenie zdegradowane, które mogą być zaadaptowane do celów rozwoju gospodarczego,
 - b) na terenie gminy są zarejestrowane osoby bezrobotne.

- **Rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych.** Za obszary rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione są warunki:
 - c) miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia,
 - d) lokalny samorząd może wykazać udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących (np. przez sektor ngo).
- **Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej.** Za obszar rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione są warunki:
 - a) miejscowość wykazuje wyższy od przeciętnej w gminie wskaźnik osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej lub miejscowość znajduje się wśród trzech miejscowości w gminie o największej bezwzględnej liczbie osób objętych sytuacją kryzysową,
 - b) lokalny samorząd może wykazać udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących (np. przez sektor ngo).

W związku z tym, że na terenach wiejskich Gminy Radzyń Chelmiński **nie występują obszary wykazujące cechy przestrzeni zdegradowanych**⁷ przy wyznaczaniu obszarów rewitalizacji **nie było możliwe wskazanie celów rewitalizacji związanych z przekształceniem przestrzeni zdegradowanych na cele aktywizacji społecznej i gospodarczej.** Mimo, iż na badanym obszarze występują inne negatywne zjawiska wskazujące na konieczność podjęcia interwencji w ramach tych dwóch celów, np. bezrobocie, zły stan techniczny obiektów pełniących funkcje miejsc aktywizacji społecznej (świetlice wiejskie).

W związku z powyższym pod uwagę wzięto pozostałe 2 cele dotyczące **rozwój społecznego dzieci i młodzieży oraz zwiększenia partycypacji wśród społeczności gdzie nasilone jest korzystanie z pomocy społecznej:**

- Cieczewo – rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych oraz zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej,
- Gawłowice – rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych,
- Zielnowo – rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych oraz zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej.

Wybór takich celów został podyktowany występującym na danym obszarze stanem kryzysowym. Dla każdego z celów określono 2 warunki, których spełnienie oznacza możliwość podjęcia na tym obszarze działań rewitalizacyjnych o określonym kierunku.

⁷ Definicja przestrzeni zdegradowanych została wskazana w rozdziale 3.2

Tabela 27. Cel rewitalizacji: rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych

Obszar rewitalizacji	Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia ⁸	Lokalny samorząd może wykazać udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących
Czczewo Gawłowice Zielnowo	Czczewo, Gawłowice i Zielnowo należą do rejonu obsługi Szkoły Podstawowej im. Jana Henryka Dąbrowskiego, wchodzącej w skład Zespołu Szkół w Radzynie Chelmińskim, w której przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów za ostatnie 3 lata (57%) jest niższy od przeciętnego wyniku w województwie (62%).	Lokalny samorząd posiada listy intencyjne od lokalnych szkół oraz organizacji pozarządowych, wykazujące zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących, mających na celu rozwój społeczny dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chelmińskim

Tabela 28. Cel rewitalizacji: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej

Obszar rewitalizacji	Miejscowość wykazuje wyższy od przeciętnej w gminie wskaźnik osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	Lokalny samorząd może wykazać udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących
Czczewo	W sołectwie udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na tym obszarze wynosi 33,33% i jest wyższy od przeciętnej w gminie wynoszącej 30,43%.	Lokalny samorząd posiada listy intencyjne od Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz organizacji pozarządowych, wykazujące zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących, mających na celu zwiększenie partycypacji w życiu społecznym oraz zmniejszenie stopnia uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej.
Zielnowo	W Zielnowie udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na tym obszarze wynosi 32,28% i jest wyższy od przeciętnej w gminie wynoszącej 30,43%.	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Radzynie Chelmińskim

4.3 Podsumowanie problemów występujących na obszarze rewitalizacji

Osiedle Stare Miasto w Radzynie Chelmińskim:

- Duży odsetek seniorów w strukturze społeczeństwa,
- Wysokie bezrobocie,
- Nasilone korzystanie z pomocy społecznej,
- Zły stan techniczny budynków,
- Brak centrum aktywizacji mieszkańców, świetlicy środowiskowej,
- Potrzeba dalszej rozbudowy Parku Rekreacji Sportu i Wypoczynku i rozwój terenów zielonych,
- Niedostateczna ilość ścieżek rowerowych.

Sołectwo Czczewo:

- Nasilone korzystanie z pomocy społecznej,
- Bezrobocie,
- Wysoki odsetek wykroczeń/przestępstw wśród młodzieży,
- Niska jakość kształcenia,
- Niski poziom przedsiębiorczości,

⁸ Według następującego kryterium szczegółowego: Względny wynik (czyli stosunek wyniku uzyskanego w danej szkole na tle średniej wartości wojewódzkiej) sprawdzianu szóstoklasistów w danym roku jest niższy od względnego wyniku w dowolnym roku z trzech poprzedzających lat.

- Zły stan techniczny jedyne miejsce aktywizacji społecznej – świetlica wiejskiej.

Gawłowice:

- Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa,
- Bezrobocie,
- Wysoki odsetek wykroczeń/przestępstw wśród młodzieży,
- Niska jakość kształcenia,
- Niski poziom przedsiębiorczości,
- Brak możliwości remontu/rozbudowy istniejącego budynku świetlicy wiejskiej oraz brak możliwości adaptacji innych obiektów na cele społeczne sprawia, że w Gawłowicach brak miejsca aktywizacji mieszkańców.

Zielnowo:

- Bezrobocie,
- Wysoki odsetek wykroczeń/przestępstw wśród młodzieży,
- Niska jakość kształcenia,
- Niski poziom przedsiębiorczości,
- Zły stan techniczny jedyne miejsce aktywizacji społecznej – świetlica wiejskiej.

5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

5.1 Podobszar 1: Osiedle Stare Miasto

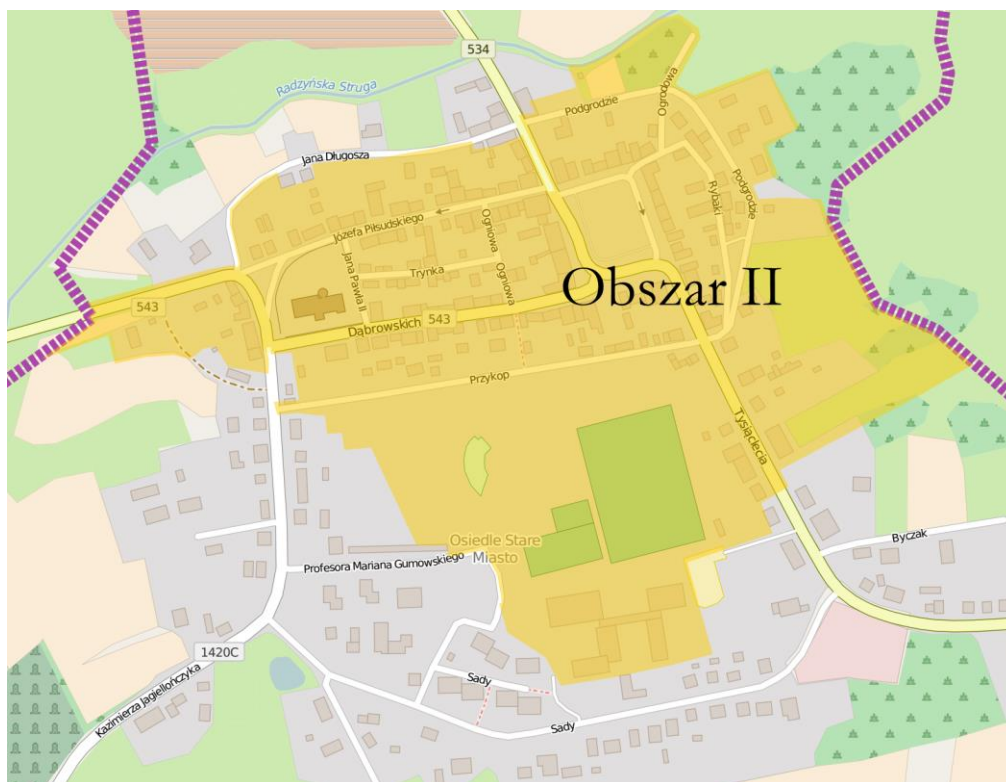
Obszar rewitalizacji na terenie miasta Radzyń Chelmiński obejmuje jedną z trzech wydzielonych jednostek, tj. Osiedle Stare Miasto, które swoim zasięgiem obejmuje historyczne centrum miasta, gdzie znajdują się instytucje gminne i zabytkowa zabudowa. Jednostka ta zajmuje powierzchnię 18,6021 ha, co stanowi 0,21% powierzchni Gminy i 10,28% powierzchni miasta. Na tym terenie mieszkają 633 osoby (13,13% ludności Gminy i 34,25% mieszkańców miasta). Jednostkę wyznaczoną do rewitalizacji tworzy 10 ulic.

Tabela 29. Ulice wchodzące w skład obszaru rewitalizacji w mieście

1. Dąbrowskich	3. J. Piłsudskiego	5. Plac Towarzystwa Jaszczurczego	7. Podgrodzie	9. Rybaki
2. Jana Pawła II	4. Ogniowa	6. Plac Wojciecha Kętrzyńskiego	8. Przykop	10. Tysiąclecia nr: 1, 2, 2A, 3,4,5, 11, 11A,13,15,17

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 9. Obszar rewitalizacji w Radzynie Chełmińskim

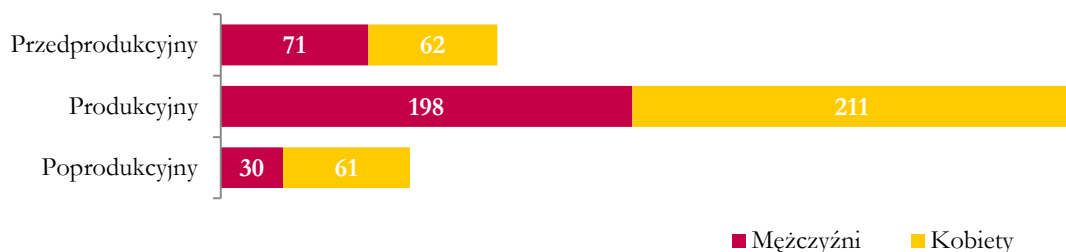

Źródło: Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap

Sfera społeczna

Podobszar objęty rewitalizacją w 2015 r. zamieszkiwało 633 mieszkańców, w tym 334 kobiety i 299 mężczyzn. W większości były to osoby w wieku produkcyjnym (409 osób, co stanowi 64,61% wszystkich mieszkańców). Drugą najliczniejszą grupą są osoby poniżej 18 roku życia (133 osoby – 21,01%). Najmniejszy jest udział osób w wieku poprodukcyjnym (91 osób – 14,38%).

Wykres 5. Struktura wieku i płci na Osiedlu Stare Miasto w 2015 r.

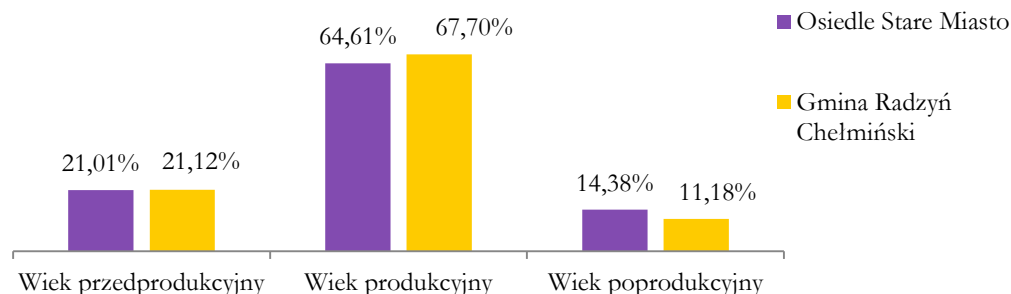

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Radzyna Chełmińskiego

Wskaźnik obciążenia demograficznego na badanym obszarze wskazuje, że sytuacja demograficzna w tej jednostce jest niekorzystna, gdyż na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym przypada **55 osób** w wieku nieprodukcyjnym (czyli przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym), a w Gminie jest to 47 osób.

Udział osób starszych w strukturze społeczeństwa jest o 3,2 p. p. wyższy niż w Gminie. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze również jest wyższy niż w Gminie – wynosi 22,25% wobec 16,51%.

Wykres 6. Struktura wiekowa ludności na Osiedlu Stare Miasto w 2015 r.

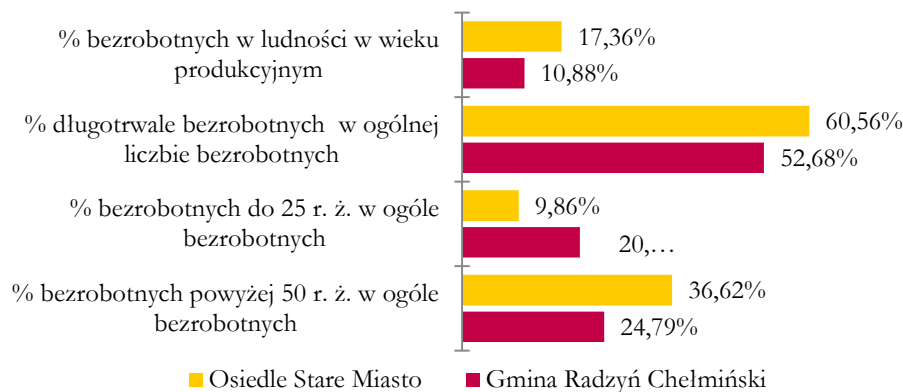

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Radzyń Chelmiński

Osoby starsze, chore czy niepełnosprawne nie mają zapewnionej wystarczającej specjalistycznej opieki. Świadczone usługi opiekuńcze wymagają poprawy. Brak także instytucji skierowanych do dzieci i młodzieży, np. świetlic środowiskowych, w związku z czym dzieci i młodzież nie mają zapewnionej ciekawej i bezpiecznej formy spędzania czasu wolnego, dotyczy się to zwłaszcza dzieci pochodzących z rodzin zmagających się różnymi problemami.

Osoby bezrobotne mieszkające na terenie Osiedla Stare Miasto stanowią **17,36%** mieszkańców w wieku produkcyjnym (71 osób). Tym samym **poziom bezrobocia jest w tej części miasta wyższy o 6,48 p. p. niż średnio w Gminie**. Zdecydowaną większość stanowią osoby długotrwale bezrobotne – 43 osoby (60,56% ogółu bezrobotnych). Za długotrwale bezrobotnego uznaje się osobę, która w okresie ostatnich dwóch lat pozostawała w rejestrze powiatowego urzędu pracy przez minimum 12 miesięcy. Do okresu tego nie liczy się czas odbywania stażu i przygotowania zawodowego. Wśród bezrobotnych liczną grupę stanowią osoby po 50 roku życia – 26 osób (36,62% ogółu bezrobotnych). Odsetek osób długotrwale bezrobotnych, jak i po 50 roku życia jest znacznie wyższy niż w Gminie. Osoby długotrwale bezrobotne są najbardziej oddalone od rynku pracy. Często w ogóle nie są zainteresowane poszukiwaniem pracy, brak im chęci do zmiany swojej sytuacji. Wymagają objęcia działań o charakterze reintegracji zawodowej. Osobom bezrobotnym należy zapewnić możliwość podnoszenia kwalifikacji poprzez organizację kursów zawodowych.

Wykres 7. Struktura bezrobocia na Osiedlu Stare Miasto w 2015 r.

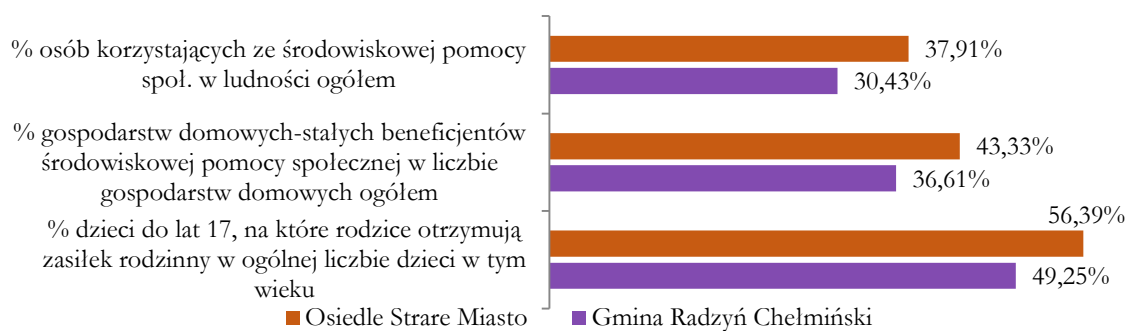

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Radzyń Chelmiński

Skala korzystania z pomocy społecznej na terenie Osiedla Stare Miasto w każdym z badanych aspektów jest wyższa niż przeciętnie w Gminie, co świadczy o tym, że wiele osób i rodzin w tej części miasta boryka się z tzw. **niesamodzielnością ekonomiczną i ubóstwem**. W 2015 r. ze środowiskowej pomocy społecznej korzystało 91 gospodarstw domowych liczących łącznie 240 osób. Z kolei zasiłkiem rodzinnym objętych było 75 z 133 dzieci na tym obszarze (56,39%). Osoby objęte środowiskową pomocą społeczną stanowiły 37,91% ogółu mieszkańców, zaś gospodarstwa domowe korzystające ze wsparcia - 43,33% ogółu gospodarstw domowych osiedla.

W sferze pomocy społecznej działa wyłącznie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Podmiot ten swoim działaniem obejmuje obszar całej gminy. Poza nim, brak innych form pomocy społecznej. Osoby/rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym nie mają obecnie zapewnionego wystarczającego wsparcia – potrzebne są dodatkowe działania na rzecz integracji społecznej, takie jak np. poradnictwo psychologiczne, doradztwo zawodowe, praca socjalna, poradnictwo obywatelskie i prawne, terapia uzależnień.

Wykres 8. Korzystanie z pomocy społecznej na Osiedlu Stare Miasto w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Radzyń Chełmiński

Infrastrukturę edukacyjną tworzy Zespół Szkół w Radzynie Chełmiński, w skład którego wchodzi Przedszkole Samorządowe, Szkoła Podstawowa im. Jana Henryka Dąbrowskiego i Gimnazjum im. Jana Pawła II.

Wychowaniem przedszkolnym w 2015 r. objętych było 19 spośród 29 dzieci od 3 do 5 roku życia, co stanowi 65,52%. Stopień objęcia edukacją przedszkolną jest porównywalny ze średnią gminną wynoszącą 64,57%.

Dzieci i młodzież z terenu Osiedla Stare Miasto uczęszczają do szkół wchodzących w skład Zespołu Szkół, przy ul. Sady 14. **Jakość kształcenia** na poziomie podstawowym mierzona wynikami egzaminów w poszczególnych placówkach **jest niższa w przypadku szkoły podstawowej**, zaś w przypadku gimnazjum wyższa niż w województwie kujawsko-pomorskim.

Tabela 30. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów w Zespole Szkół w Radzynie Chełmińskim

	2012	2013	2014	2015*	Przeciętny wynik z 3 lat (2013- 2015)	Stosunek wyniku w SP na tle średniej wartości woj. w 2012	Stosunek wyniku w SP na tle średniej wartości woj. w 2013	Stosunek wyniku w SP na tle średniej wartości woj. w 2014	Stosunek wyniku w SP na tle średniej wartości woj. w 2015
SP w Radzynie Chełmińskim	56%	54%	59%	60%	57%	102%	92%	94%	94%
woj. kuj.- pom.	55%	59%	63%	64%	62%	-	-	-	-

*Wyniki z I część sprawdzianu szóstoklasisty (tj. języka polskiego i matematyki).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Radzynie Chełmińskim i OKE w Gdańsku

W latach 2013-2015 wynik sprawdzianu szóstoklasistów w Szkole Podstawowej im. Jana Henryka Dąbrowskiego był niższy niż wyniki osiągane w województwie (jedynie w 2012 r. zanotowano wyższy wynik). **Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów** z lat 2013-2015 wynosił **57%** i tym samym był niższy od przeciętnego wyniku w województwie (62%). Natomiast **względny wynik**, czyli stosunek wyniku w danej szkole na tle średniej wartości wojewódzkiej w 2015 r. był niższy niż w roku 2012.

Przeciętne wyniki z egzaminu gimnazjalnego w Gimnazjum im. Jana Pawła II z poszczególnych przedmiotów były wyższe niż przeciętne wyniki osiągane w województwie (poza językiem angielskim na poziomie podstawowym).

Tabela 31. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w Zespole Szkół w Radzynie Chełmińskim

	Przedmiot	Gimnazjum im. Jana Pawła II w Radzynie Chełmińskim			woj. kuj.-pom.			Przeciętny wynik z 3 lat	
		2013	2014	2015	2013	2014	2015	Gim.	Woj.
Część humanistyczna	J. polski	62%	68%	59%	61%	65%	60%	63%	62%
	Historia i WOS	62%	57%	62%	56%	58%	62%	60%	59%
Część matematyczna	Matematyka	52%	51%	52%	46%	45%	47%	52%	46%
	Przedmioty przyrodnicze	61%	51%	51%	57%	50%	48%	54%	52%
Języki obce	J. angielski - podst.	55%	64%	60%	60%	64%	63%	60%	62%
	J. angielski - rozs.	35%	60%	45%	43%	42%	44%	47%	43%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Radzynie Chełmińskim i OKE w Gdańsku

W związku z powyższym aby podnieść i utrzymać jakość edukacji w placówkach szkolnych potrzebne jest pojęcie **działań na rzecz rozwoju przede wszystkim kompetencji kluczowych**, w tym m. in. doposażenie szkół w niezbędnym sprzęcie i materiały dydaktyczne potrzebne do prowadzenia dodatkowych zajęć pozalekcyjnych. Wsparcia potrzebują przede wszystkim ci uczniowie, którzy są zagrożeni przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty, uczniowie ze specjalnymi potrzebami i szczególnie uzdolnieni. Oprócz rozwoju kompetencji kluczowych nacisk należy położyć również na zapewnienie odpowiedniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz doradztwo edukacyjno-zawodowe.

Zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Osiedla Stare Miasto zajmuje się Posterunek Policji w Radzynie Chelmińskim przy ul. Tysiąclecia 2a, podlegający pod Komendę Powiatową Policji w Grudziądzu. Z policyjnych statystyk wynika, że w 2015 r. na osiedlu doszło do **30 interwencji z powodu zakłócania porządku publicznego i 10 interwencji domowych**. Stosunek sumy tych interwencji względem ogólnej liczby gospodarstw domowych wyniósł 19% i był o 4,61 p. p. wyższy niż w Gminie (14,44%). Ochronę przeciwpożarową zapewnia Ochotnicza Straż Pożarna w Radzynie Chelmińskim włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Na tym obszarze działa szereg organizacji pozarządowych mających swój wkład w rozwój życia społecznego, kulturalnego i sportowego m. in.:

- Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Mieście i Gminie Radzyń Chelmiński,
- Bractwo Rycerskie Komturii Radzyńskiej,
- Bractwo Rycerskie Zamku Radzyńskiego,
- Stowarzyszenie Ludowy Gminny Klub Sportowy „Radzynianka”.

Do infrastruktury społecznej można zaliczyć budynek Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej zlokalizowanej w Urzędzie Miasta i Gminy w Radzynie Chelmińskim oraz budynek OSP w Radzynie Chelmińskim. Powyższe instytucje realizują również zadania promowania kultury, wypoczynku i rekreacji. Budynek OSP wykorzystywany jest także do organizowania sesji, zebrań i pokazów. Znajduje się w nim również siedziba Punktu Ratownictwa Medycznego.

Na spotkaniu konsultacyjnym w sprawie rewitalizacji w Radzynie Chelmińskim wskazywano, że problemem jest **brak odpowiednio wyposażonej i dostosowanej do potrzeb mieszkańców świetlicy środowiskowej**. Jako najważniejsze potrzeby na danym obszarze wskazane zostały takie kwestie jak **zagospodarowanie czasu wolnego** dzieci, a także dorosłych oraz **organizacja szkoleń zawodowych** dla osób pozostających bez pracy.

Brak niezbędnej bazy lokalowej uniemożliwia realizację działań społecznych związanych z promowaniem przedsiębiorczości, zapobieganiem wykluczeniu społecznemu, integracji mieszkańców, czy organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Również dla organizacji pozarządowych działających na terenie Miasta i Gminy brak bazy lokalowej jest barierą w realizacji ich zadań statutowych. Stworzenie wielofunkcyjnej świetlicy środowiskowej pozwoliłoby na realizację projektów mających na celu zmniejszenie lub likwidację negatywnych zjawisk społecznych. Świetlica byłaby wykorzystywana przez wiele instytucji – m. in. MGOPS w Radzynie Chelmińskim, Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną w Radzynie Chelmińskim, Centrum Integracji Społecznej w Szumiłowie, LGD „Vistula Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję” oraz organizacje pozarządowe. W świetlicy środowiskowej mogłyby być realizowane następujące zadania:

- Poradnictwo prawne, obywatelskie i psychologiczne,
- Zajęcia aktywizacyjne dla osób starszych,
- Wsparcie dla osób powracających na rynek pracy po urlopach macierzyńskich i wychowawcach,
- Warsztaty terapeutyczne dla rodzin, zajęcia indywidualne i grupowe z psychologiem i doradcą zawodowym,
- Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- Zajęcia prowadzone przez policję (np. pogadanki na temat bezpieczeństwa i przeciwdziałania przemocy, zajęcia typu „bezpieczny senior” itp.),
- Warsztaty terapeutyczne dla rodzin walczących z problemem alkoholowym i ofiar przemocy,

- Przedstawienia i spektakle: kulturalne, profilaktyczne, okolicznościowe,
- Spotkania okolicznościowe, takie jak "Dzień Matki", "Dzień Babci i Dziadka", "Mikołajki" itp.,
- Kursy i szkolenia aktywizujące zawodowo, edukacyjne itp.,
- Spotkania z przedsiębiorcami,
- Miejsce odbywania konsultacji społecznych, spotkań i porad dla grup nieformalnych, organizacji pozarządowych itp.,
- Warsztaty: edukacyjne, plastyczne, taneczne, muzyczne dla dzieci i młodzieży,
- Zajęcia indywidualne i grupowe z doradcą zawodowym i psychologiem dla osób z grup defaworyzowanych określonych w LSR LGD,
- Działalność statutowa Miejskiej Biblioteki Publicznej (na którą nie ma odpowiedniego miejsca w obecnej siedzibie biblioteki),
- Zajęcia aktywizujące dla osób z grup defaworyzowanych określonych w LSR LGD.

Dzięki dostosowaniu świetlicy środowiskowej do potrzeb niepełnosprawnych, we wszystkich wymienionych aktywnościach mogłyby uczestniczyć osoby niepełnosprawne.

Sfera gospodarcza

Na przestrzeni lat 2011-2015 liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wzrosła o 71,43% (z 28 do 48 firm). W większości są to mikro przedsiębiorstwa. Na tym terenie brak dużych zakładów pracy. Klimat aktywności gospodarczej mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na Osiedlu Stare Miasto wynosi 7,33 i jest wyższy od średniej wartości tego wskaźnika w Gminie (4,60). Taki stan rzeczy jest charakterystycznym zjawiskiem dla miasta.

Istotnym problemem jest **brak miejsc pracy**, co skutkuje wysokim bezrobociem. Według mieszkańców biorących udział w badaniu ankietowym barierami w rozwoju gospodarczym są braki terenów inwestycyjnych do prowadzenia działalności gospodarczej oraz brak wsparcia dla przedsiębiorców.

Wykres 9. Liczba przedsiębiorstw wpisanych do CEIDG na Osiedlu Stare Miasto

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Radzynie Chelmińskim

Sfera środowiskowa

Na terenie Osiedla Stare Miasto objętego rewitalizacją nie występują żadne formy ochrony przyrody. Brak zagrożeń związanych z przekroczeniem standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi bądź stanu środowiska. Pewną uciążliwość dla mieszkańców jest **hałas komunikacyjny**, którego głównym źródłem są drogi wojewódzkie nr 534 i 543 przebiegająca przez samo centrum miasta. Wskazane ciągi komunikacyjne są również źródłem **zanieczyszczenia powietrza**. W sezonie grzewczym zanieczyszczenie powietrza wzrasta – przeważające

na Osiedlu budynki jednorodzinne oraz stare budownictwo wielorodzinne ogrzewane są w oparciu o węgiel i miał węglowy.

Istniejące tereny zielone na obszarze miasta wymagają nowych nasadzeń, wzbogacenia o małą infrastrukturę wypoczynkowo-rekreacyjną i dostosowania ich do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz matek z wózkami. W mieście wciąż są nieużytkowane, zaśmiecone działki, które z powodzeniem mogłyby zostać zaadoptowane na cele rozwoju zieleni miejskiej (np. działki nr 323 i 325) wraz z dostosowaniem ich do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz np. matek z wózkami dziecięcymi.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Atrakcją turystyczną są znajdujące się tutaj obiekty zabytkowe o znacznej wartości kulturowej. Poza sztandarowym zabytkiem Radzyna Chelmińskiego jakim jest zamek pokrzyżacki (położony poza obszarem wskazanym do rewitalizacji) znajdują się tutaj inne zasoby dziedzictwa kulturowego: kościół parafialny p.w. św. Anny, kamienice wokół Placu Towarzystwa Jaszczurczego pochodzące z przełomu XVII - XIX w., średniowieczny układ miasta, Bożnica przy ul. Podgrodzie, Budynek Urzędu Miasta i Gminy przy Placu Towarzystwa Jaszczurczego pochodzący z II połowy XIX w. Obszar ten jest objęty strefą ochrony konserwatorskiej „A”.

Układ drogowy na terenie Osiedla Stare Miasto obejmuje 2 kategorie dróg publicznych: drogi wojewódzkie i gminne oraz drogi wewnętrzne nie należące do żadnej kategorii dróg publicznych. Drogi wojewódzkie to 2 odcinki:

- Droga nr 534 – Grudziądz – Radzyń Chelmiński – Wąbrzeźno – Golub Dobrzyń - Rypin,
- Droga nr 543 – Paparzyn – Radzyń Chelmiński – Jabłonowo Pomorskie – Szabda.

Niektóre odcinki dróg wymagają remontu nawierzchni, jak i infrastruktury towarzyszące, tj. chodników oraz stworzenia ścieżek rowerowych.

Odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków z terenu Osiedla Stare Miasto zajmuje się mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Radzynie Chelmińskim. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 114 nieruchomości. Tyle samo korzysta z sieci wodociągowej.

Sieć energetyczna jest dobrze rozwinięta. Obecny system zaopatrywania mieszkańców w energię elektryczną w pełni pokrywa istniejące zapotrzebowanie, jednakże wymaga on stopniowej modernizacji polegającej chociażby na zastąpieniu linii napowietrznych nowoczesnymi kablami podziemnymi.

Na terenie zarówno Osiedla jak i całego miasta gaz przewodowy nie jest dostępny. Teren miasta oddalony jest od gazociągów tranzytowych i brak jest stacji redukcyjnych średniego ciśnienia. Mieszkańcy korzystają z gazu propan - butan magazynowanego w butlach.

Na terenie Osiedla dostępna jest sieć telefonii przewodowej. Osiedle pozostaje w całości w zasięgu funkcjonujących na terenie kraju operatorów telefonii komórkowej. Nie ma technicznego problemu dostępu do internetu. Dostęp do internetu oferuje również Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna.

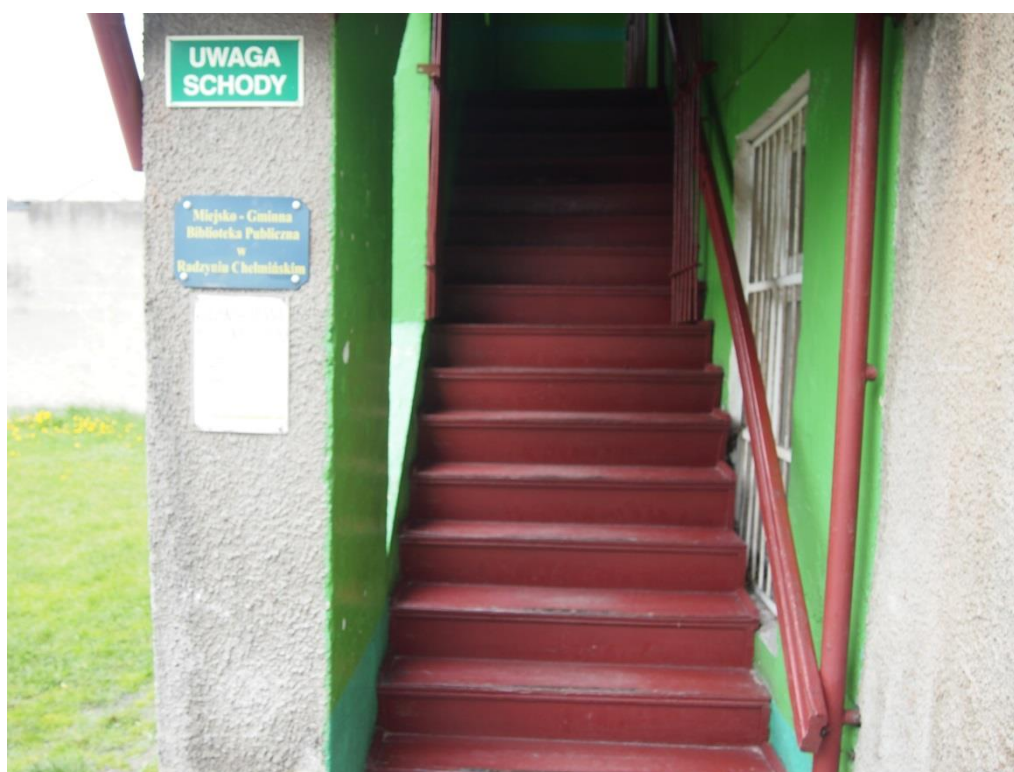
Obsługę komunikacyjną zapewnia PKS Grudziądz oraz przewoźnicy prywatni. Możliwe są połączenia bezpośrednie z Grudziądzem, Gdańskiem, Warszawą, Toruniem, Rypinem, Brodnicą, a także poszczególnymi miejscowościami na terenie gminy.

Infrastrukturę rekreacyjno-sportową tworzy Park Rekreacji Sportu i Wypoczynku, który powstał w 2014 r. przy wsparciu m. in. środków unijnych na około 2,5 ha podmokłych nieużytków w centrum miasta. Miejsce to nie tylko integruje mieszkańców Miasta i Gminy w różnym wieku, ale też przyciąga

turystów. Kompleks składa się z części sportowej i rekreacyjnej. W części sportowej znajdują się pełnowymiarowe boisko do piłki nożnej, Orlik, rozbudowana siłownia zewnętrzna, lodowisko/boisko do piłki plażowej, stanowiska do tenisa stołowego i szachów zewnętrznych oraz skocznia w dal. Natomiast w części rekreacyjnej stworzono alejki spacerowe z aranżacjami florystycznymi, staw rybny, fontanny, zwierzyńiec, plac zabaw oraz pawilon grillowy. Mieszkańcy zgłaszają jednak potrzebę dalszej rozbudowy tego kompleksu poprzez budowę letniego amfiteatru z zapleczem, budowę placu zabaw z huśtawką dla osób niepełnosprawnych i placu do różnych aktywizacji fizycznych, zadaszenie lodowiska, które dzięki temu stanie się całoroczne, utworzenie nowych terenów zielonych. Dzięki powstaniu amfiteatru w Parku będą mogły się odbywać wydarzenia o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym i integracyjnym (koncerty, przedstawienia, wystawy, przeglądy, dożynki itp.), które organizuje Gmina. Obecnie brakuje odpowiedniego miejsca do organizacji tego typu wydarzeń. Ponadto ze względu na ukształtowanie terenu Park jest praktycznie niedostępny dla osób niepełnosprawnych oraz matek z wózkami dziecięcymi. W związku z tym konieczne jest dostosowanie Parku do potrzeb tych osób poprzez zniwelowanie barier komunikacyjnych, np. zagospodarowanie zdegradowanych, obecnie nieużytkowanych, zaśmieconych działek (np. działki nr 323 i 325).

Na infrastrukturę kulturalną i aktywizacji społecznej składa się Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna i OSP Radzyń Chelmiński. To właśnie w budynku OSP odbywają się sesje Rady Miejskiej, zebrania mieszkańców, spotkania, szkolenia itp. Obydwa obiekty nie są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, a budynek biblioteki ze względu na wysokie i strome schody często jest również niedostępny dla osób starszych. Wskazane obiekty nie są dostosowane do pełnienia funkcji kulturalnych – brakuje w nich np. sal widowiskowych i tematycznych.

Zdjęcie 1. Budynek, w którym mieści się Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna

Źródło: Urząd Miejski w Radzynie Chelmińskim

Zarówno na Osiedlu Stare Miasto, jak i w całym mieście **brakuje bazy lokalowej** przeznaczonej na realizację przedsięwzięć związanych z promowaniem przedsiębiorczości, zapobieganiem wykluczeniu społecznemu, czy organizacji czasu wolnego dzieci, młodzieży, starszych, niepełnosprawnych. Nie ma również obiektu z odpowiednim zapleczem, w którym realizowane byłyby zadania z zakresu kultury i integracji mieszkańców. Również organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy borykają z brakiem zaplecza lokalowego. W związku z powyższym w ramach rewitalizacji terenu Osiedla Stare Miasto możliwe jest zaadoptowanie budynku OSP w Radzynie Chelmińskim wraz z jego rozbudową na cele **wielofunkcyjnej świetlicy środowiskowej** (z salami tematycznymi, salami lekcyjnymi, salą konferencyjno-widowiskową z zapleczem gastronomicznym i sanitarnym). W zaadoptowanym budynku stałą siedzibę znalazłaby Biblioteka Publiczna z czytelnią, kawiarenka internetowa oraz punkt informacyjno-konsultacyjny ds. uzależnień oraz indywidualnych porad psychologicznych czy prawnych.

Zdjęcie 2. OSP w Radzynie Chelmińskim

Źródło: Opracowanie własne

Zdjęcie 3. Wnętrze budynku OSP w Radzynie Chełmińskim

Źródło: Opracowanie własne

Kluczowe zjawiska negatywne i potencjały na Osiedlu Stare Miasto

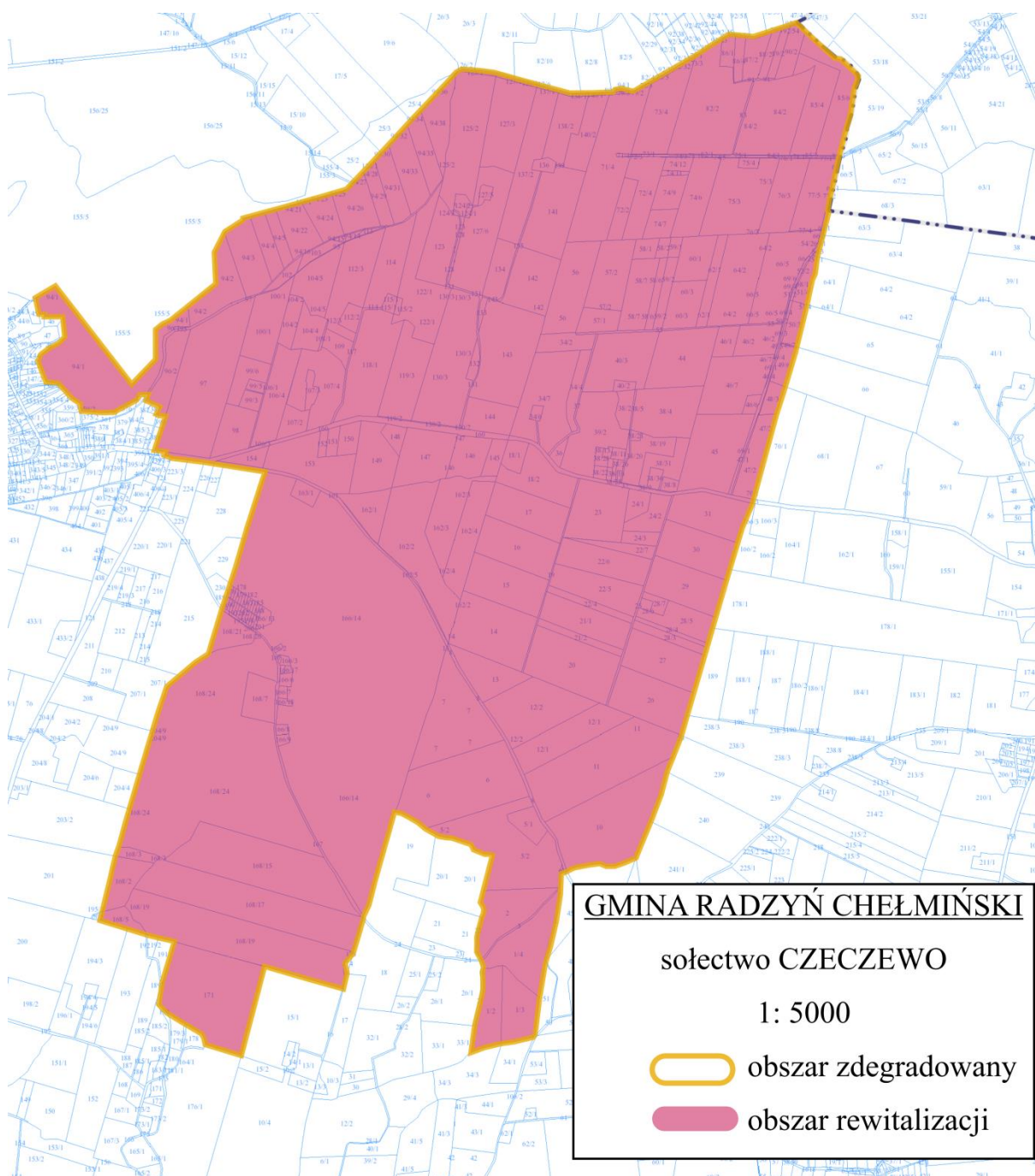
Problemy/Potencjały	Społeczne	Inne (gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne)
PROBLEMY	- Wysokie bezrobocie (w tym wielu długotrwale bezrobotnych i po 50 r. ż.), - Starzejące się społeczeństwo – liczną grupę mieszkańców stanowią seniorzy, którzy nie otrzymują odpowiedniego wsparcia - Osoby starsze, chore czy niepełnosprawne nie mają zapewnionej wystarczającej specjalistycznej opieki, świadczone usługi opiekuńcze wymagają poprawy, - Niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego, - Wiele rodzin korzysta z pomocy społecznej, - Osoby/rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym nie mają zapewnionego wystarczającego wsparcia, - Przeciętna jakość edukacji w szkole podstawowej jest niższa niż w województwie kujawsko-pomorskim, - Liczne interwencje policji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego, - Brak odpowiednio wyposażonej i dostosowanej do potrzeb mieszkańców świetlicy środowiskowej, - Dzieci i młodzież nie mają zapewnionej ciekawej i bezpiecznej formy spędzania czasu wolnego, dotyczy się to zwłaszcza dzieci pochodzących z rodzin zmagających się różnymi problemami, - Brak miejsc z atrakcyjną ofertą kulturalną.	- Brak dużych zakładów pracy, - Brak terenów inwestycyjnych/miejsc do prowadzenia działalności gospodarczej, - Brak niezbędnej bazy lokalowej uniemożliwia realizację działań społecznych związanych z promowaniem przedsiębiorczości, zapobieganiem wykluczeniu społecznemu, integracji mieszkańców, czy organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz działalności ngo, - Zły stan dróg, niektóre odcinki wymagają remontu nawierzchni, jak i infrastruktury towarzyszącej, tj. chodników oraz stworzenia ścieżek rowerowych i ich oświetlenia, - Zanieczyszczenie powietrza (przez ruch samochodowy, tradycyjne piece grzewcze), - Niska świadomość ekologiczna wśród mieszkańców, - Brak dostosowanej infrastruktury społeczno-kulturalnej i rekreacyjnej dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
POTENCJAŁY	- Wysoki odsetek dzieci w strukturze społeczeństwa, - Jakość edukacji na etapie gimnazjalnym wyższa niż w województwie kujawsko-pomorskim, - Aktywny sektor organizacji pozarządowych.	- Obiekty zabytkowe o znacznej wartości kulturowej, - Potencjał do rozwoju turystyki i rekreacji, - Wzrost liczby podmiotów gospodarczych osób fizycznych, - Dobre wyposażenie w infrastrukturę techniczną i rekreacyjno-sportową (Park Rekreacji Sportu i Wypoczynku).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy, spotkań z mieszkańcami i badania ankietowego

5.2 Podobszar 2: Sołectwo Czczewo

Sołectwo Czczewo zajmujące powierzchnię 749 ha, składa się z dwóch miejscowości – Czczewo i Wymysłowo. Położone jest na wschód od Radzyna Chełmińskiego, z którym bezpośrednio graniczy. Czczewo jest jednym z najludniejszych sołectw w Gminie. Sama wieś Czczewo położona około 3 km od Radzyna Chełmińskiego, powstała w XIV w. Przez środek sołectwa przebiega droga wojewódzka nr 543 relacji Paparzyn – Tywola koło Brodnicy.

Mapa 10. Sołectwo Czczewo

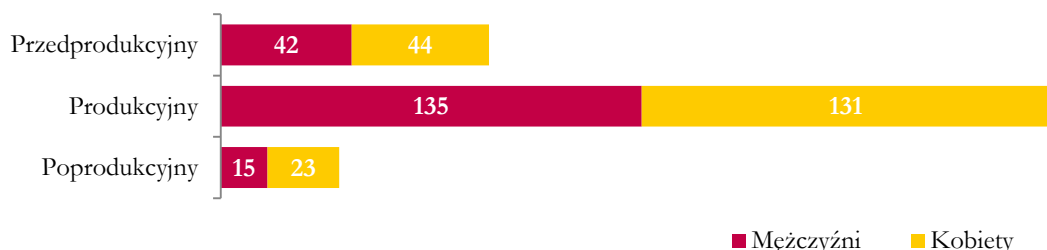

Źródło: Opracowanie własne

Sfera społeczna

W 2015 r. sołectwo zamieszkiwało 390 osób, w tym 192 mężczyzn i 198 kobiet. Mieszkańcy sołectwa stanowią 8,09% ludności Gminy. Dominującą grupę tworzą osoby pomiędzy 18 a 65 rokiem życia – 266 osób, najmniej liczna była grupa osób powyżej 65 lat – 38 osób.

Wykres 10. Struktura wieku i płci w sołectwie Czeczewo w 2015 r.

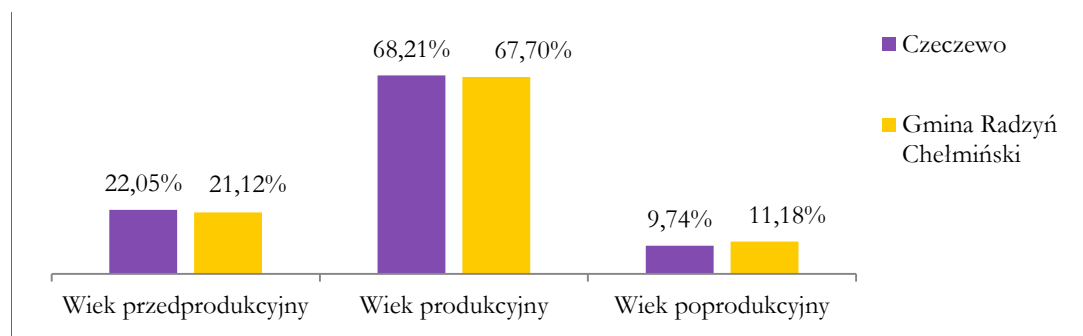

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Radzyń Chełmiński

Badany obszar zamieszkuje w przeważającej części osoby w wieku produkcyjnym, które stanowią 68,21% ogółu osób zameldowanych na tym obszarze. Udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym stanowi 22,05%. **Bardzo niski jest odsetek osób starszych – 9,74%, o 1,44 p. p. niższy niż w Gminie.**

Wskaźnik obciążenia demograficznego w sołectwie jest nieco korzystniejszy niż w Gminie, gdyż na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym przypada **45 osób** w wieku nieprodukcyjnym (czyli przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym), podczas gdy w całej Gminie wynosi 47 osób. Zaś stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym stanowi 14,29% (w Gminie 16,51%). Korzystnym zjawiskiem jest **wysoki udział osób wieku produkcyjnym oraz dzieci i młodzieży** w strukturze społeczeństwa.

Wykres 11. Struktura wiekowa ludności w sołectwie Czeczewo w 2015 r.

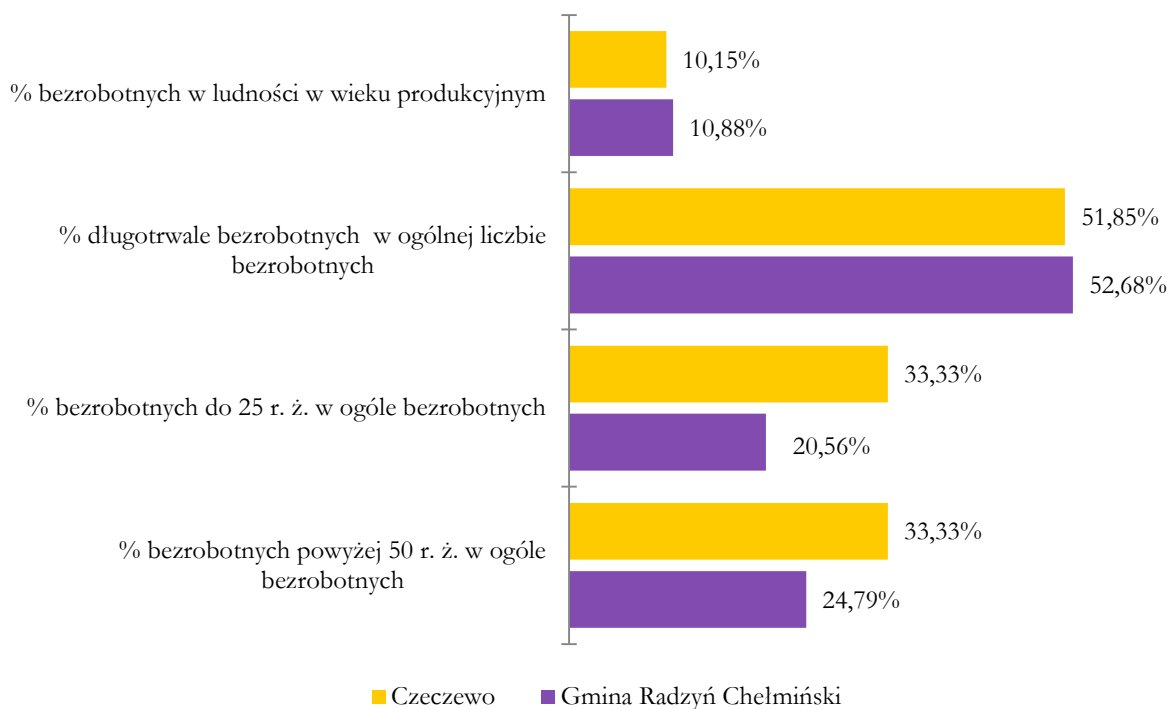
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Radzyń Chełmiński

Liczna grupa dzieci i młodzieży z Czeczewa i Wymysłowa nie ma zagwarantowanej ciekawej oferty spędzania czasu wolnego po szkole, w czasie ferii czy wakacji. Taką ofertę mogłaby zapewniać najbliższa świetlica wiejska lub powstała w mieście świetlica środowiskowa.

Sołectwo charakteryzuje się **niskim poziomem bezrobocia**. W 2015 r. udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wynosił **10,15%** wobec 10,88% w Gminie. Bez pracy pozostawało 27 osób (w tym 17 kobiet). Ponad połowa (14 osób - 51,85%) spośród tych osób to osoby, które w okresie ostatnich dwóch lat pozostawały w rejestrze powiatowego urzędu pracy przez minimum 12 miesięcy. Spośród wszystkich bezrobotnych, 9 osób to osoby młode do 25 roku życia, a kolejne 9 ma powyżej 50

lat, każda z tych grup stanowi 33,33% ogółu bezrobotnych. Pomimo nieco niższego niż w Gminie udziału osób bezrobotnych w społeczeństwie, **osoby bezrobotne, a zwłaszcza długotrwale bezrobotnego są zagrożone wykluczeniem społecznym lub wykluczone społeczne** i potrzebują wsparcia w formie reintegracji zawodowej i zdobywania nowych, przydatnych na rynku pracy kwalifikacji.

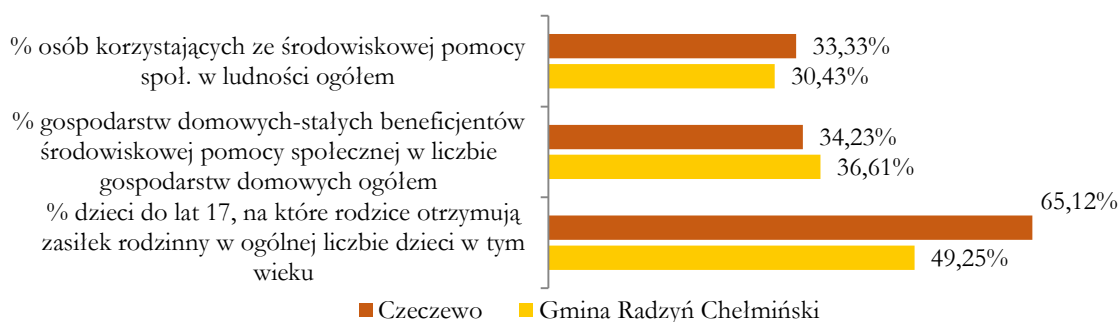
Wykres 12. Struktura bezrobocia w sołectwie Cieczewo w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Radzyń Chełmiński

Natężenie korzystania z pomocy społecznej w sołectwie Cieczewo mierzone odsetkiem mieszkańców korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem jest wyższe niż w Gminie gdyż wynosi **33,33% (130 osób)**. Z kolei udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze był niższy niż w Gminie – 34,23% (38 rodzin) wobec 36,61%. Uwagę zwraca **bardzo wysoki odsetek dzieci do 17 roku życia, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – 65,12%**, o 16,87 p. p. wyższy niż w Gminie (49,25%). Takim zasiłkiem w 2015 r. objętych było 56 spośród 86 dzieci.

Wykres 13. Skala korzystania z pomocy społecznej w sołectwie Cieczewo w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Radzyń Chełmiński

Pod względem poziomu bezpieczeństwa, na badanym obszarze w 2015 r. policja odnotowała 5 interwencji z powodu zakłócania miru domowego i 9 interwencji z powodu zakłócania porządku

publicznego. Stosunek tych interwencji względem ogólnej liczby gospodarstw domowych w sołectwie wyniósł 12,61% i tym samym był niższy niż w Gminie (14,44%). W tym samym roku doszło do popełnienia 1 wykroczenia przez młodocianego.

Sołectwo należy do obwodu Zespołu Szkół w Radzynie Chelmińskim. **Jakość kształcenia** na poziomie podstawowym mierzona wynikami egzaminów w poszczególnych placówkach **jest niższa w przypadku szkoły podstawowej**, zaś w przypadku gimnazjum wyższa niż w województwie kujawsko-pomorskim. W latach 2013-2015 wynik sprawdzianu szóstoklasistów w Szkole Podstawowej im. Henryka Dąbrowskiego był niższy niż wyniki osiągane w województwie (jedynie w 2012 r. zanotowano wyższy wynik). **Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów** z lat 2013-2015 wynosił **57%** i tym samym był niższy od przeciętnego wyniku w województwie (62%). Natomiast **względny wynik**, czyli stosunek wyniku w danej szkole na tle średniej wartości wojewódzkiej w 2015 r. był niższy niż w roku 2012.

Przeciętne wyniki z egzaminu gimnazjalnego w Gimnazjum im. Jana Pawła II z poszczególnych przedmiotów były wyższe niż przeciętne wyniki osiągane w województwie (poza językiem angielskim na poziomie podstawowym).

Aby podnieść i utrzymać wysoką jakość edukacji dzieci i młodzież powinny mieć możliwość udziału w zajęciach pozaszkolnych zwiększających ich szanse w edukacji.

Szczegółowe wyniki z poszczególnych egzaminów zostały przedstawione w podrozdziale 5.1.

Na terenie sołectwa działa Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Mieście i Gminie Radzyń Chelmiński oraz KGW. Koło Gospodyń Wiejskich w Cieczewie działa od 10 lat, liczy 20 członkiń. KGW włącza się w organizację różnych imprez na terenie Miasta i Gminy. Na terenie wsi Cieczewo organizowane są spotkania integracyjne mieszkańców, Dzień Dziecka, imprezy dożynkowe, wyjazdy do kina, kregielni, nad morze i inne.

Na spotkaniu konsultacyjnym w sprawie rewitalizacji mieszkańcy wskazywali na aktywność lokalnej społeczności i zaangażowanie w życie społeczne i publiczne. Z drugiej strony dostrzeżono, że korzystanie z istniejącej świetlicy wiejskiej bywa ograniczone z powodu jej stanu technicznego i braku ogrzewania oraz braku osoby, która sprawowałaby bezpośrednią pieczę nad obiektem. Po wyremontowaniu i doposażeniu świetlicy mogłyby odbywać się tam kursy i szkolenia (np. językowe), korepetycje i zajęcia dla dzieci i młodzieży. Bardzo potrzebne jest zatrudnienie animatora społeczności lokalnej nadzorującego świetlicę i organizującego zajęcia.

Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (m. in. bezrobotni, uzależnieni od świadczeń pomocy społecznej) nie mają zapewnionego odpowiedniego wsparcia świadczonego tu w miejscu ich zamieszkania. Rolę tzw. **centrum aktywności lokalnej powinna pełnić świetlica wiejska** w Cieczewie, aby jednak było to możliwe budynek, w którym się znajduje musi zostać poddany przebudowie i remontowi oraz doposażeniu. W powstałym centrum aktywności lokalnej wszyscy mieszkańcy, a przede wszystkim osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym powinny znaleźć wsparcie w zakresie zdobywania nowych kwalifikacji poszukiwanych na rynku pracy i wsparcie psychologiczne. Potrzebne jest również prowadzenie działań animacyjnych i integracyjnych poprzez różnego rodzaju spotkania, warsztaty, wyjazdy studyjne itp., a także działania z zakresu reintegracji zawodowej i społecznej. Z wyremontowanej świetlicy korzystałby również panie z Koła Gospodyń Wiejskich, Centrum Integracji Społecznej w Szumilowie i Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Mieście i Gminie Radzyń Chelmiński.

Sfera gospodarcza

Wysokiej jakości gleby i uwarunkowania wynikające ze środowiska sprzyjają rozwojowi rolnictwa. Wśród gospodarstw rolnych występuje niski udział jednostek prowadzących działalność pozarolniczą. Zdecydowana większość nastawiona jest wyłącznie na produkcję roślinną oraz hodowlę zwierząt. W Cieczewie oprócz tradycyjnego rolnictwa rozwijane jest rolnictwo specjalistyczne – sady owocowe. Według danych pochodzących z „Planu Odnowy Miejscowości Cieczewo na lata 2012-2020” w samym Cieczewie jest 57 gospodarstw rolnych, w większości o powierzchni do 5 ha.

W sołectwie nie działają zakłady przemysłowe. Na przestrzeni lat 2011 – 2015 liczba przedsiębiorstw działających na terenie sołectwa wzrosła z 3 do 10. W większości są to mikro przedsiębiorstwa liczące do 9 pracowników. **Stopień przedsiębiorczości** mierzony wskaźnikiem liczby osób fizycznych, które prowadzą firmę w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 r. wyniósł **3,76** i tym samym był niższy niż średnio w Gminie (4,60).

Wykres 14. Podmioty gospodarcze zarejestrowane na obszarze sołectwa Cieczewo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Radzyń Chełmiński

Sfera środowiskowa

Brak zagrożeń związanych z przekroczeniem standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi bądź stanu środowiska. Problemem dostrzeganym przez mieszkańców jest **niska świadomość ekologiczna**. Pewne zagrożenie może też stanowić droga wojewódzka nr 543 i związane z nią **hałas komunikacyjny oraz zanieczyszczenie powietrza**.

Na terenie sołectwa występują tereny o szczególnych walorach krajobrazowych i przyrodniczych. Jest to obszar łąk położonych nad ciekim melioracyjnym „Struga Radzyńska”, który stanowi siedlisko wielu gatunków roślinnych oraz zwierząt wolno żyjących, w tym ptactwa. Obszary te w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zostały zaliczone do strefy ekologicznej (E) i wyłączone z zabudowy. Na obszarze objętym rewitalizacją nie występują żadne formy ochrony przyrody.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Sołectwo jest w 100% zводociągowane. W związku z brakiem kanalizacji, system gospodarki ściekowej opiera się na zbiornikach wybieralnych (szambach) – posiada je 50 nieruchomości mieszkalnych lub przydomowych oczyszczalniach ścieków – posiada je 27 nieruchomości mieszkalnych. Mieszkańcy nie

mają dostępu do sieci gazowej w związku z czym na potrzeby gospodarstw domowych korzystają z butli gazowych.

Na terenie sołectwa zapewniony jest dostęp do sieci telekomunikacji, internetu i telefonii komórkowej. Potrzeby w zakresie dostępu do szerokopasmowego internetu są w dużej mierze niezaspokojone.

Przez teren sołectwa przebiega droga wojewódzka nr 543 i droga powiatowa 1413C oraz drogi gminne, a także ścieżki pieszo-rowerowe z Czczewa do Radzyna Chelmińskiego oraz z Wymysłowa do Radzyna Chelmińskiego (obydwie ścieżki nie posiadają oświetlenia). Szczególnym zagrożeniem dla pieszych jest droga wojewódzka przebiegająca przez miejscowość Czczewo. Stan istniejących dróg jest niezadowolający, część odcinków wymaga remontu, m.in. odcinek drogi gminnej łączący Wymysłowo z Radzyniem Chelmińskim (droga gminna nr 041614C). Remont wskazanego odcinka drogi, który znajduje się w bardzo złym stanie oraz zamontowanie energooszczędnego oświetlenia przy ścieżce pieszo-rowerowej biegnącej wzdłuż tej drogi oraz przy ścieżce pieszo-rowerowej z Radzyna Chelmińskiego do Czczewa, znacznie ułatwi mieszkańcom Wymysłowa dotarcie do świetlicy wiejskiej. Wskazany odcinek to jedyna droga łącząca Wymysłowo z innymi miejscowościami. Jest to nie tylko jedyny dojazd do świetlicy w Czczewie, ale i do Radzyna Chelmińskiego – do miejsc pracy, do szkoły, do ośrodka zdrowia.

Jednocześnie istniejące ścieżki pieszo-rowerowe są wykorzystywane na cele sportowo-rekreacyjne przez mieszkańców Radzyna Chelmińskiego, Wymysłowa, Czczewa i innych pobliskich miejscowości. W związku z tym zamontowanie oświetlenia przyczyni się do wzrostu zainteresowania korzystaniem ze ścieżek w celach rekreacyjnych, co pozytywnie wpłynie na rozwój zdrowego stylu życia wśród lokalnej społeczności.

Obiektem zabytkowym na terenie sołectwa jest zespół dworsko-parkowy w Czczewie, z którego zachowały się relikty parku o charakterze krajobrazowym, założonego w końcu XIX w., częściowo zabudowania gospodarcze i zespół czworaków. Zespół jest objęty strefą „B” ochrony konserwatorskiej oraz strefą „E” ochrony ekspozycji celem ochrony ekspozycji biernej historycznych układów przestrzennych. Obszar parku przydworskiego objęty jest strefą ochrony zieleni z zakazem zabudowy. Na terenie sołectwa występują liczne stanowiska archeologiczne nieekspozowane objęte strefą ochrony archeologicznej „W”.

Większość terenu sołectwa w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego została zaliczona do strefy rolno-leśnej (R/L) gdzie dominuje funkcja rolnicza. Są to obszary produkcji rolnej z zabudową zagrodową, z możliwością realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i rekreacyjnej, a także zabudowy o innych funkcjach w ograniczonym zakresie.

W miejscowości Czczewo znajduje się budynek po byłej remizie strażackiej, który po generalnej przebudowie i wyposażeniu w meble i sprzęt rekreacyjny, został zaadaptowany na świetlicę wiejską. Odbывают się tutaj spotkania sołeckie, organizacji pozarządowych i wiejskich, a ponadto służy mieszkańcom jako miejsce rekreacji i rozrywki. Budynek wymaga przebudowy i remontu wraz z dostosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz doposażenia na potrzeby funkcjonowania w nim Centrum Aktywności Lokalnej. Konieczne jest też zagospodarowanie terenu wokół świetlicy z przeznaczeniem na cele rekreacyjne. Na terenie miejscowości Czczewo znajduje się też plac do gry w piłkę nożną, plac zabaw dla dzieci i siłownia zewnętrzna. Obiekty te zostały wybudowane na terenie gminnym po zlikwidowanej Stacji Uzdatniania Wody.

Zdjęcie 4. Świetlica wiejska w Czczewie

Źródło: Plan Odnowy Miejscowości Czczewo na lata 2012-2020

Zdjęcie 5. Wnętrze świetlicy w Czczewie

Źródło: Opracowanie własne

Kluczowe zjawiska negatywne i potencjały w sołectwie Czeczewo

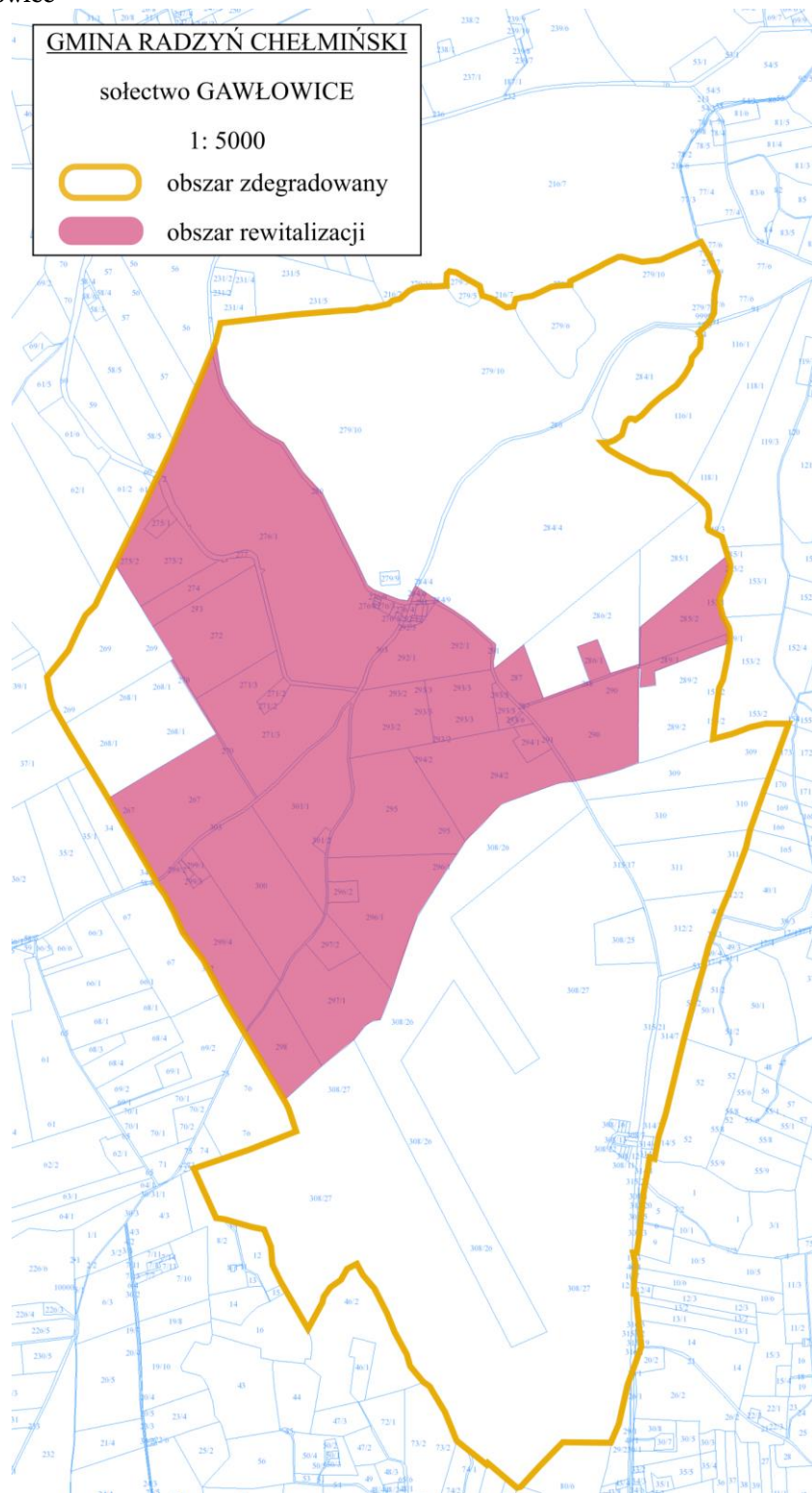
Problemy/Potencjały	Społeczne	Inne (gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne)
PROBLEMY	- Wysokie natężenie korzystania z pomocy społecznej i wiele dzieci objętych zasiłkiem rodzinnym, - Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (m. in. bezrobotni, uzależnieni od świadczeń pomocy społecznej) nie mają zapewnionego odpowiedniego wsparcia świadczonego w miejscowości, w której mieszkają - Brak animatora w świetlicy, - Brak ciekawej oferty kulturalno-rozrywkowej oraz działań animacyjnych i integracyjnych w istniejącej świetlicy wiejskiej, - Jakość kształcenia na poziomie podstawowym jest niższa niż w województwie, - Liczna grupa dzieci i młodzieży z Czeczewa i Wymysłowa nie ma zagwarantowanej ciekawej oferty spędzania czasu wolnego.	- Niski poziom przedsiębiorczości, - Brak miejsc pracy i terenów inwestycyjnych/miejsc do prowadzenia działalności gospodarczej, - Brak kanalizacji i gazociągu, - Świetlica wiejska nie spełnia potrzeb mieszkańców – wymaga rozbudowy i remontu oraz doposażenia, - Niezadawalający stan dróg i poziom obsługi komunikacyjnej, - Niska świadomość ekologiczna, - Brak oświetlenia ścieżek pieszo-rowerowych.
POTENCJAŁY	- Korzystna sytuacja demograficzna - wysoki jest udział osób wieku produkcyjnym oraz dzieci i młodzieży w strukturze społeczeństwa, a odsetek osób starszych jest bardzo niski, - Niższe niż w Gminie bezrobocie, - Aktywna społeczność lokalna.	- Brak poważnych zagrożeń środowiskowych, - Rozwijające się rolnictwo, - Istnienie obiektu świetlicy wiejskiej, - Ścieżki pieszo-rowerowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy, spotkań z mieszkańcami i badania ankietowego

5.3 Podobszar 3: Gawłowice

Miejscowość Gawłowice położona jest w odległości około 6 km na południowy zachód od Radzyna Chelmińskiego. Obszar rewitalizacji obejmuje zabudowę mieszkaniową Gawłowic i wynosi 219,58 ha. Pierwsze wzmianki o Gawłowicach pochodzą z XV w.

Mapa 11. Gawłowice

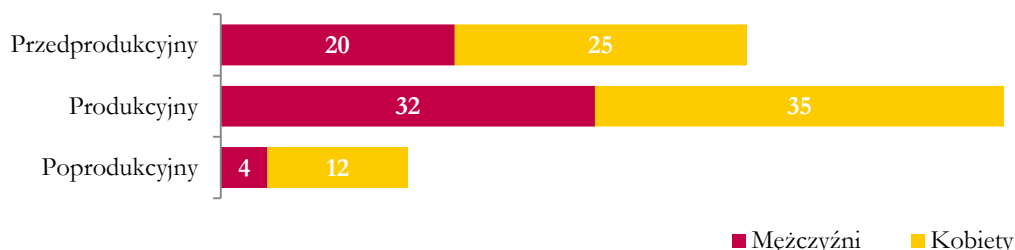

Źródło: Opracowanie własne

Sfera społeczna

W 2015 r. Gawłowice zamieszkiwało 128 osób, co stanowi 2,66% ludności Gminy. Wśród mieszkańców było 56 mężczyzn i 72 kobiety. Największą grupę tworzą osoby w wieku produkcyjnym – 67 osób, zaś najmniejszą osoby w wieku poprodukcyjnym – 16 osób.

Wykres 15. Struktura wieku i płci w Gawłowicach w 2015 r.

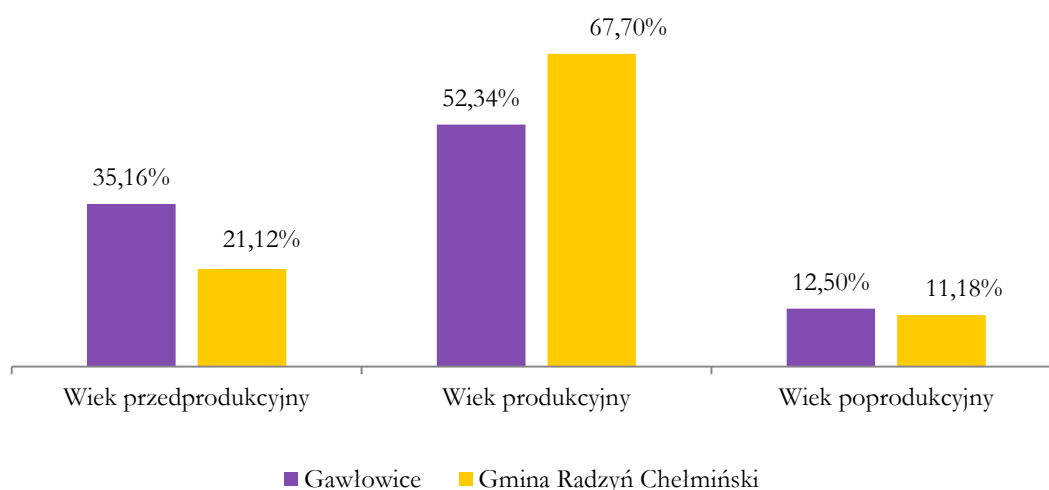

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Radzyń Chełmiński

Gawłowice zamieszkują w przeważającej części osoby w wieku produkcyjnym, które stanowią 52,34% ogółu osób zameldowanych na tym obszarze. Jednak udział ten jest znacznie niższy niż średnio w Gminie (67,70%). Z kolei **znacznie wyższy niż w Gminie jest odsetek osób wieku przedprodukcyjnego – 35,16%**. Seniorzy stanowią 12,50% mieszkańców (o 1,32 p. p. więcej niż w Gminie).

Wskaźnik obciążenia demograficznego jest bardzo niekorzystny, ponieważ na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym przypada **91 osób** w wieku nieprodukcyjnym (czyli przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym), podczas gdy w całej Gminie wynosi 47 osób. Natomiast stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym stanowi 23,88% (w Gminie 16,51%). Tak wysoki udział w strukturze społeczeństwa osób w wieku nieprodukcyjnym, zwłaszcza dzieci rodzi konieczność zapewnienia tej grupie zajęć, np. w zakresie spędzenia czasu wolnego.

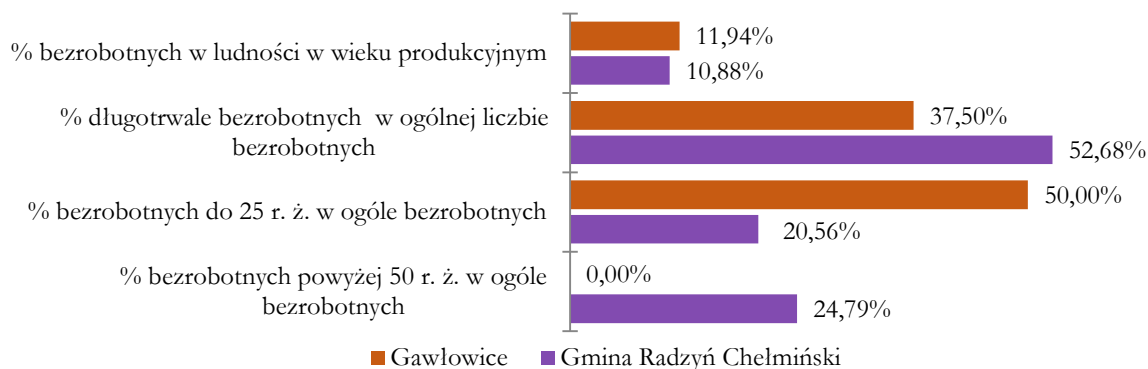
Wykres 16. Struktura wiekowa ludności w Gawłowicach w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Radzyń Chełmiński

Spośród 67 mieszkańców Gawłowic w wieku produkcyjnym, **8 osób w 2015 r. było bezrobotnych, co stanowi 11,94%**. Choć jest to niewiele osób, to udział procentowy jest wyższy niż w Gminie. Troje spośród bezrobotnych (37,55%) to osoby, które w okresie ostatnich dwóch lat pozostawały w rejestrze powiatowego urzędu pracy przez minimum 12 miesięcy. Spośród wszystkich bezrobotnych, czworo to osoby młode do 25 roku życia. **5 z 7 bezrobotnych kobiet posiadało co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia.**

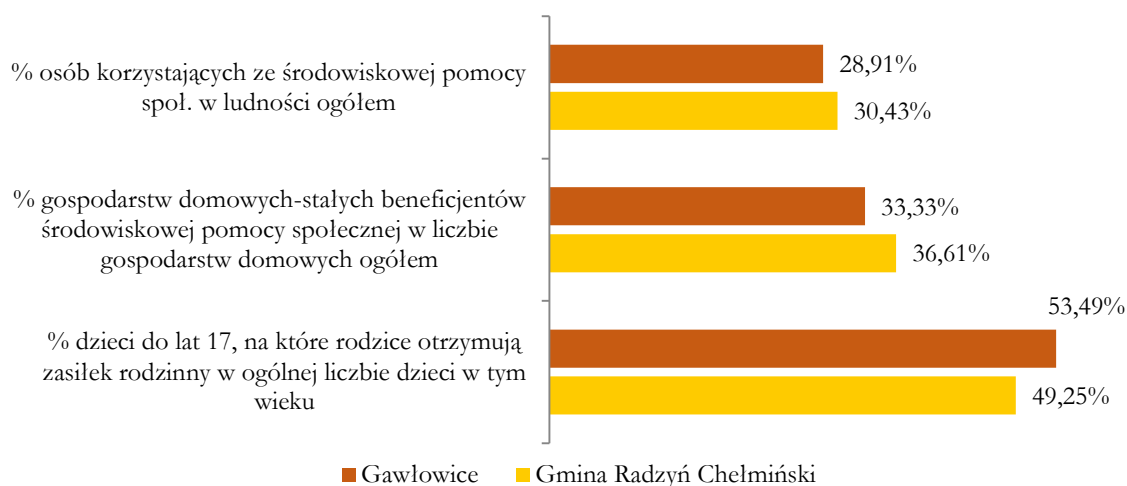
Wykres 17. Struktura bezrobocia w Gawłowicach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Radzyń Chełmiński

Natężenie korzystania z pomocy społecznej w Gawłowicach mierzone odsetkiem mieszkańców korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem jest niższe niż w Gminie gdyż wynosi **28,91% (37 osób)**. Również udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze był niższy niż w Gminie – 33,33% (10 rodzin) wobec 36,61%. Uwagę zwraca **wysoki odsetek dzieci do 17 roku życia, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – 53,49%** (w Gminie jest to 49,25%).

Wykres 18. Skala korzystania z pomocy społecznej w Gawłowicach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Radzyń Chełmiński

W 2015 r. policja odnotowała 4 interwencje z powodu zakłócania porządku publicznego. Stosunek tych interwencji względem ogólnej liczby gospodarstw domowych w sołectwie wyniósł 13,33% i tym samym był niższy niż w Gminie (14,44%). Nie było natomiast żadnych wykroczeń wśród młodzieży ani zakłócania miru domowego.

Gawłowice należą do obwodu Zespołu Szkół w Radzynie Chelmińskim. **Jakość kształcenia** na poziomie podstawowym mierzona wynikami egzaminów **jest niższa w przypadku szkoły podstawowej**, zaś w przypadku gimnazjum wyższa niż w województwie. W latach 2013-2015 wynik sprawdzianu szóstoklasistów w Szkole Podstawowej im. Henryka Dąbrowskiego był niższy niż wyniki osiągane w województwie (jedynie w 2012 r. zanotowano wyższy wynik). **Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów** z lat 2013-2015 wynosił **57%** i tym samym był niższy od przeciętnego wyniku w województwie (62%). Natomiast **względny wynik**, czyli stosunek wyniku w danej szkole na tle średniej wartości wojewódzkiej w 2015 r. był niższy niż w roku 2012.

Przeciętne wyniki z egzaminu gimnazjalnego w Gimnazjum im. Jana Pawła II z poszczególnych przedmiotów były wyższe niż przeciętne wyniki osiągane w województwie (poza językiem angielskim na poziomie podstawowym).

Szczegółowe wyniki z poszczególnych egzaminów zostały przedstawione w podrozdziale 5.1.

Również na terenie Gawłowic działa Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Mieście i Gminie Radzyna Chelmiński.

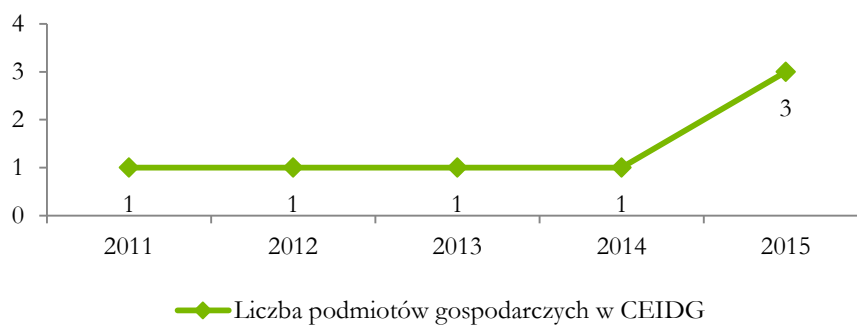
Podczas **spotkania konsultacyjnego** wskazywano na potrzebę podjęcia działań na rzecz **aktywizacji i integracji lokalnej społeczności oraz wsparcia osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym**, np. poprzez łączenie zajęć dla różnych pokoleń, ale również organizację różnego rodzaju kursów, np. zawodowych. **Badanie ankietowe** pokazało, że mieszkańcy są zainteresowani aktywnym spędzaniem czasu wolnego, a tymczasem **nie mają miejsca gdzie mogliby się spotykać, ani infrastruktury sportowej i rekreacyjnej**. Jedyna infrastruktura społeczna dostępna w miejscowości to mały budynek pełniący funkcję świetlicy, zlokalizowany na niewielkiej działce (o powierzchni 248 m², będącej własnością Gminy. Budynek jest w złym stanie technicznym, obok niego znajduje się bardzo mały plac zabaw. Ze względu na bardzo małą działkę, nie ma żadnych możliwości, by rozbudować budynek. Poza tym Gmina nie posiada też w Gawłowicach innych działek, na których mogłaby postawić całkiem nową infrastrukturę społeczną.

W ramach rewitalizacji planuje się objąć mieszkańców Gawłowic przede wszystkim działaniami społecznymi, których celem będzie aktywizacja i integracja mieszkańców, a także przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. W związku z potrzebą koncentracji działań rewitalizacyjnych, **przedsięwzięcia tzw. miękkie realizowane będą wspólnie dla mieszkańców Gawłowic i sąsiadującego Zielnowa w świetlicy w Zielnowie**, gdzie powstanie Centrum Aktywności Lokalnej.

Sfera gospodarcza

Na terenie miejscowości działają zaledwie 3 podmioty gospodarcze (w latach 2011-2014 była tylko jedna firma), są to mikroprzedsiębiorstwa. W związku z tym **stopień przedsiębiorczości** mierzony wskaźnikiem liczby osób fizycznych, które prowadzą firmę w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 r. wyniósł **4,48** i tym samym był niższy niż średnio w Gminie (4,60). Dominującą rolę pełni tutaj rolnictwo.

Wykres 19. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w Gawłowicach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Radzyna Chelmińskiego

Sfera środowiskowa

Brak zagrożeń związanych z przekroczeniem standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi bądź stanu środowiska. Problemem dostrzeganym przez mieszkańców jest **niska świadomość ekologiczna**. Na terenie Gawłowic umiejscowione są farmy wiatrowe.

Na obszarze objętym rewitalizacją nie występują obszary prawnie chronione.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Miejscowość jest w **100% zwodociągowana**. Ze względu na **brak kanalizacji**, mieszkańcy korzystają albo z szamb – te posiada 58,46% nieruchomości mieszkalnych (38), albo z przydomowych oczyszczalni ścieków – 41,54% nieruchomości mieszkalnych (27). Na potrzeby gospodarstw domowych mieszkańcy korzystają z butli gazowych. Zapewniony jest dostęp do sieci telekomunikacji, internetu i telefonii komórkowej. Przez miejscowość przebiegają drogi gminne i powiatowe (nr 1421C, 1418C, 1419C). Mieszkańcy zwracają uwagę na **zły stan część z tych odcinków**.

Większość miejscowości w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego została zaliczona do strefy rolno-leśnej (R/L) gdzie dominuje funkcja rolnicza. Są to obszary produkcji rolnej z zabudową zagrodową, z możliwością realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i rekreacyjnej, a także zabudowy o innych funkcjach w ograniczonym zakresie. Teren u zbiegu drogi powiatowej nr 1419C i drogi gminnej nr 041618C wskazano jako strefę zabudowy mieszkaniowej (MN) – obszar zabudowy zagrodowej oraz mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej z możliwości realizacji zabudowy usługowej, drobnej wytwórczości o charakterze nieuciążliwym. W tym miejscu znajduje się również zespół pałacowo-parkowy, z którego zachowały się relikty pałacu z 1864 r. i parku z drzewostanem oraz częściowo zabudowania gospodarcze, murowane z 2 połowy XIX w. (owczarnia i stodoła w zespole folwarcznym, obiekt murowany z pocz. XX w.). Teren ten w Studium wskazany jest jako strefa zieleni parkowej (ZP) i strefa ochrony konserwatorskiej „B”. Strefa ochrony konserwatorskiej „B” została również wyznaczona dla terenu w pobliżu drogi gminnej nr 041623C. W Gawłowicach znajdują się również liczne stanowiska archeologiczne nieekspozowane objęte strefą ochrony archeologicznej „W”.

Miejscowość Gawłowice jest objęta miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego na podstawie Uchwały Nr XLIX/334/10 Rady Miejskiej Radzyna Chelmińskiego z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w miejscowościach Gawłowice, Gziki, Zielnowo w gminie Radzyna Chelmiński. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte

w niniejszym programie nie będą naruszały postanowień zawartych w planie, a przy ich realizacji będą respektowane ograniczenia i zakazy wynikające z planu.

W miejscowości **brakuje obiektów infrastruktury społecznej, sportowej i rekreacyjnej**. Za świetlicę służy niewielki budynek na działce nr 284/7 (powierzchnia działki wynosi 248 m²), który jednak nie spełnia obowiązujących wymogów, a ponadto jest zbyt mały aby mogły się tu odbywać jakiegokolwiek spotkania i zajęcia. Przed budynkiem znajduje się piaskownica i huśtawka dla dzieci. Ze względu na bardzo małą działkę, nie ma żadnych możliwości, by rozbudować budynek. Poza tym Gmina nie posiada w Gawłowicach innych działek, na których mogłaby postawić całkiem nową infrastrukturę społeczną. Mieszkańcy zwracają uwagę na brak miejsca, w którym mogliby się spotykać i spędzać czas, brak boiska i siłowni zewnętrznej przy dużym zainteresowaniu wśród tej społeczności aktywnym trybem życia, brak również prawdziwego placu zabaw dla dzieci, które najczęściej bawią się na drodze. W związku z powyższym **wszelkie działania społeczne dla mieszkańców Gawłowic będą realizowane w pobliskiej świetlicy w Zielnowie**, a mieszkańcom zapewniony zostanie dojazd do świetlicy.

Zdjęcie 6. Budynek świetlicy wiejskiej w Gawłowicach

Źródło: *Urząd Miejski w Radzynie Chelmińskim*

Kluczowe zjawiska negatywne i potencjały w Gawłowicach

Problemy/Potencjały	Społeczne	Inne (gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne)
PROBLEMY	▪ Bardzo niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego, ▪ Wyższe niż w Gminie bezrobocie, ▪ Połowę bezrobotnych stanowią osoby młode do 25 r. ż. ▪ Wiele rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego – zasiłek otrzymuje ponad połowa dzieci do 17 r. ż. ▪ Jakość kształcenia na poziomie podstawowym jest niższa niż w województwie, ▪ Brak zapewnionej opieki dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych ▪ Brak ciekawej oferty spędzania czasu wolnego dla licznej grupy dzieci i młodzieży, ▪ Brak działań na rzecz aktywizacji i integracji mieszkańców, ▪ Niewystarczające wsparcie dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.	▪ Brak infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, ▪ Niewielki budynek pełniący funkcje świetlicy wiejskiej nie spełnia istniejącego zapotrzebowania i nie może być wykorzystywany do realizacji przedsięwzięć o charakterze społecznym, ▪ Brak kanalizacji powoduje, że większość nieruchomości korzysta z szamb, ▪ Zły stan części dróg, ▪ Niski stopień przedsiębiorczości, ▪ Niska świadomość ekologiczna mieszkańców.
POTENCJAŁY	▪ Bardzo wysoki udział w strukturze społeczeństwa osób w wieku przedprodukcyjnym, ▪ Nieliczne interwencje policji, ▪ Aktywna, zainteresowana sprawami publicznymi społeczność lokalna.	▪ Brak zagrożeń środowiskowych, ▪ Miejscowość jest w 100% zwodociągowana, ▪ Możliwość stworzenia dla mieszkańców miejsca aktywizacji społecznej w pobliskiej świetlicy w Zielnowie.

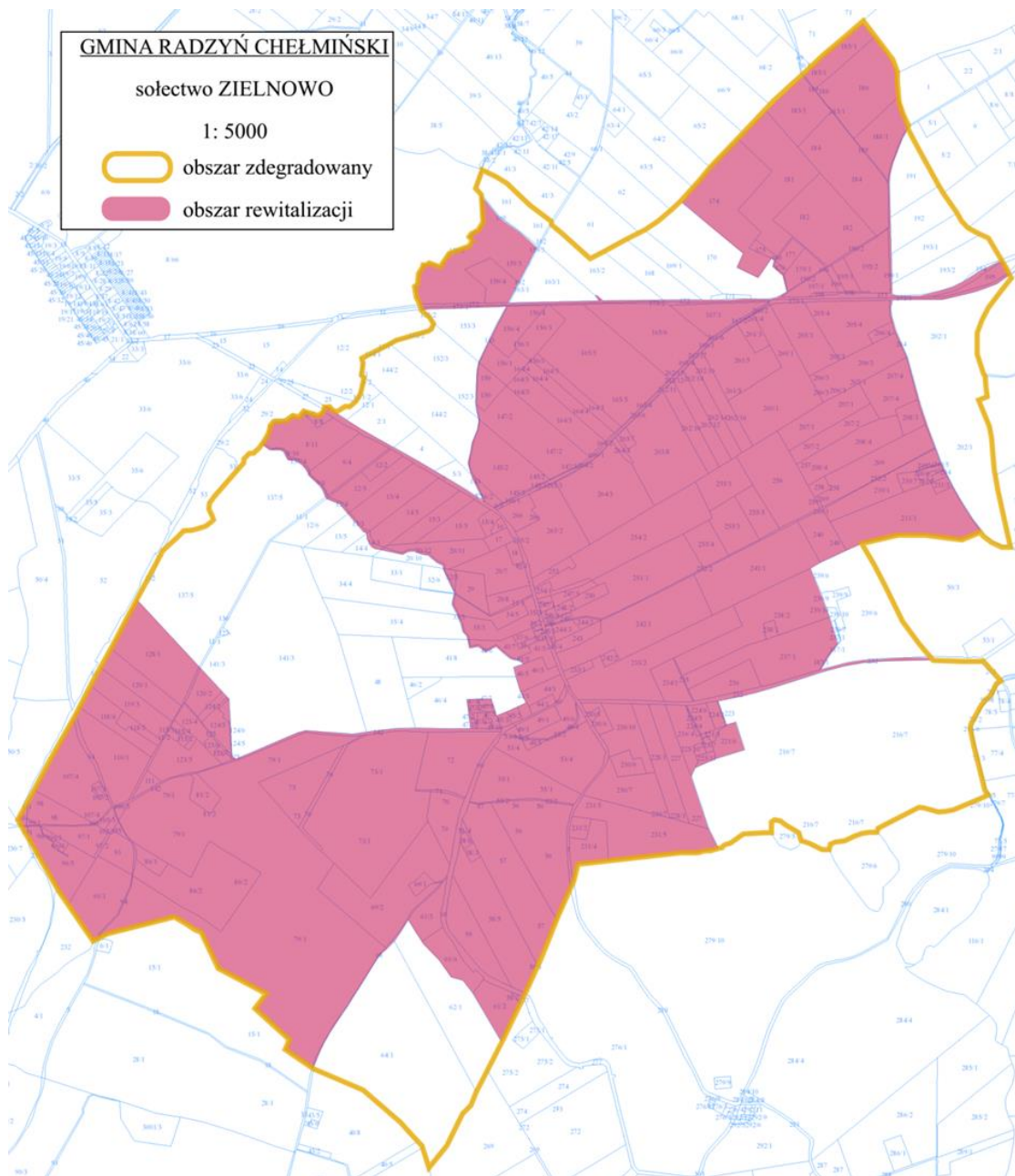
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy, spotkań z mieszkańcami i badania ankietowego

5.4 Podobszar 4: Zielnowo

Obszarem rewitalizacji objęta jest zabudowa mieszkaniowa miejscowość Zielnowo. Zielnowo obok miejscowości Gziki wchodzi w skład sołectwa Zielnowo. Położono jest w odległości ok. 5 km na zachód od Radzyna Chelmińskiego, przy drodze wojewódzkiej nr 543. Obszar wskazany do rewitalizacji w Zielnowie obejmuje 633 ha.

Historia wsi sięga co najmniej roku 1222, kiedy to książę Konrad Mazowiecki przekazał ją biskupowi pruskiemu Chrystianowi. Pierwsze wzmianki o miejscowości w historycznych dokumentach pochodzą z XIV w.

Mapa 12. Zielnowo – obszar rewitalizacji

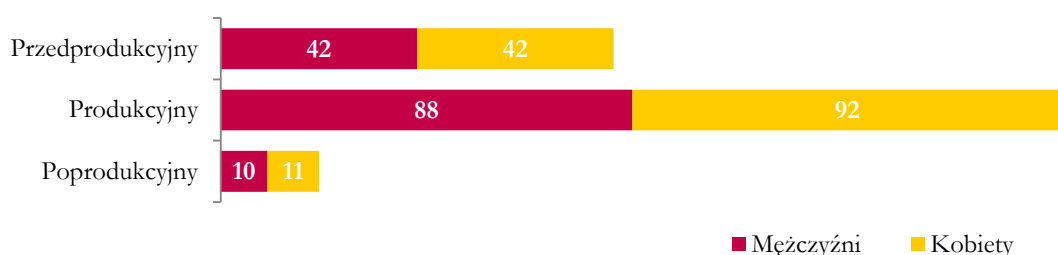

Źródło: Opracowanie własne

Sfera społeczna

W 2015 r. Zielnowo zamieszkiwało 285 osób, co stanowi 5,91% mieszkańców Gminy. Wśród mieszkańców było 140 mężczyzn i 145 kobiet. Największą grupę tworzą osoby w wieku produkcyjnym – 180 osób, zaś najmniejszą osoby w wieku poprodukcyjnym – 21 osób.

Wykres 20. Struktura wieku i płci w Zielnowie w 2015 r.

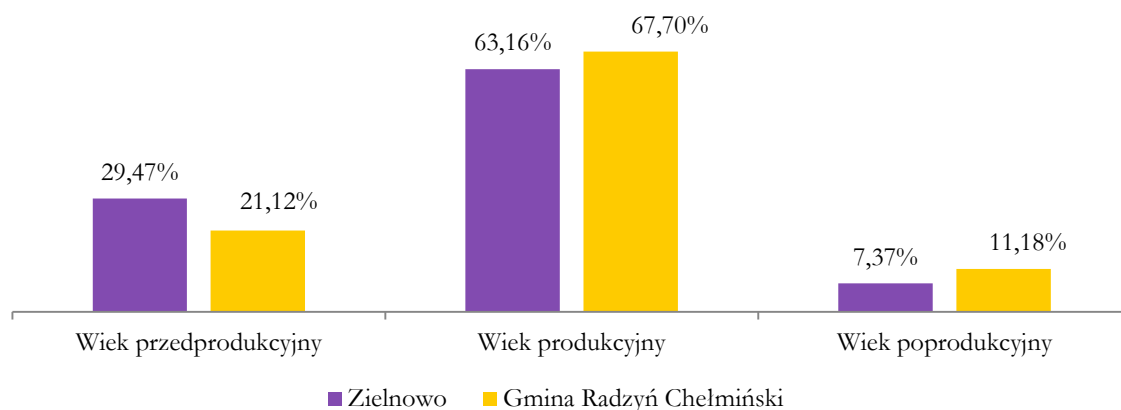

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Radzyń Chełmiński

Mieszkańcy w wieku produkcyjnym stanowią 63,16% ogółu społeczeństwa, odsetek ten jest o 4,54 p. p. niższy niż przeciętnie w Gminie. **Znacznie wyższy niż w Gminie jest odsetek osób wieku przedprodukcyjnym – 29,47%** (o 8,35 p. p. więcej średnio w Gminie). Z kolei osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią najmniej liczną grupę – zaledwie 7,37% mieszkańców. Sytuacja demograficzna w Zielnowie jest korzystna, gdyż odsetek osób starszych jest bardzo niski przy jednocześnie wysokim odsetku osób do 17 roku życia.

Wskaźnik obciążenia demograficznego jest niekorzystny, ponieważ na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym przypada **58 osób** w wieku nieprodukcyjnym (czyli przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym), podczas gdy w całej Gminie wynosi 47 osób. Natomiast stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym stanowi 11,67% (w Gminie 16,51%). Wysoki udział w strukturze społeczeństwa osób w wieku nieprodukcyjnym, zwłaszcza dzieci rodzi konieczność zapewnienia tej grupie zajęć, np. w zakresie spędzenia czasu wolnego. Grupa ta nie ma zapewnionej ciekawej oferty spędzania czasu wolnego w miejscowości, w której mieszka.

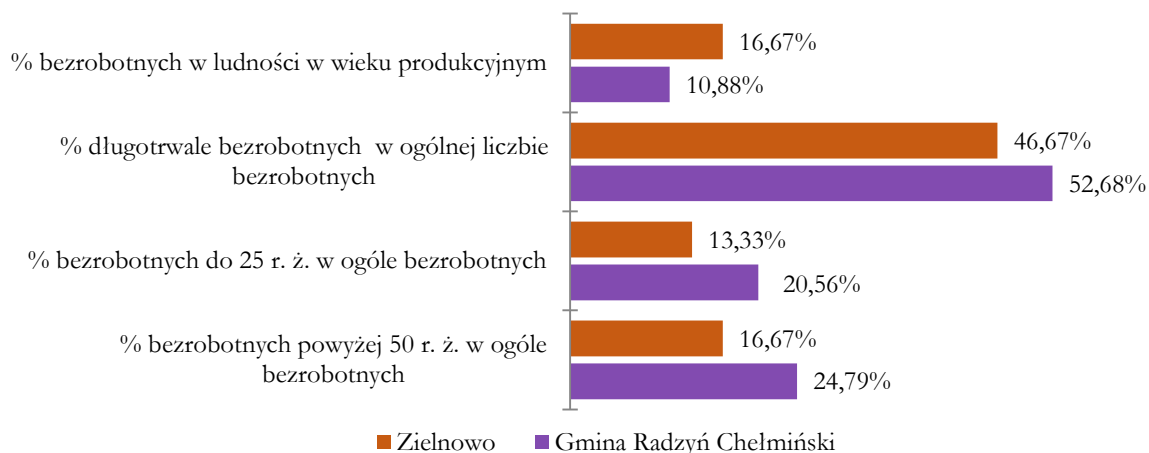
Wykres 21. Struktura wiekowa ludności w Zielnowie w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Radzyń Chełmiński

Spośród 180 mieszkańców Zielnowa w wieku produkcyjnym, **30 osób w 2015 r. było bezrobotnych, co stanowi 16,67%** (w tym 20 kobiet). Poziom bezrobocia w miejscowości jest o 5,79 p. p. wyższy niż w Gminie. 14 bezrobotnych (46,67% ogółu) to osoby, które w okresie ostatnich dwóch lat pozostawały w rejestrze powiatowego urzędu pracy przez minimum 12 miesięcy. Spośród wszystkich bezrobotnych, 8 osób (26,67% ogółu) posiadało co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia.

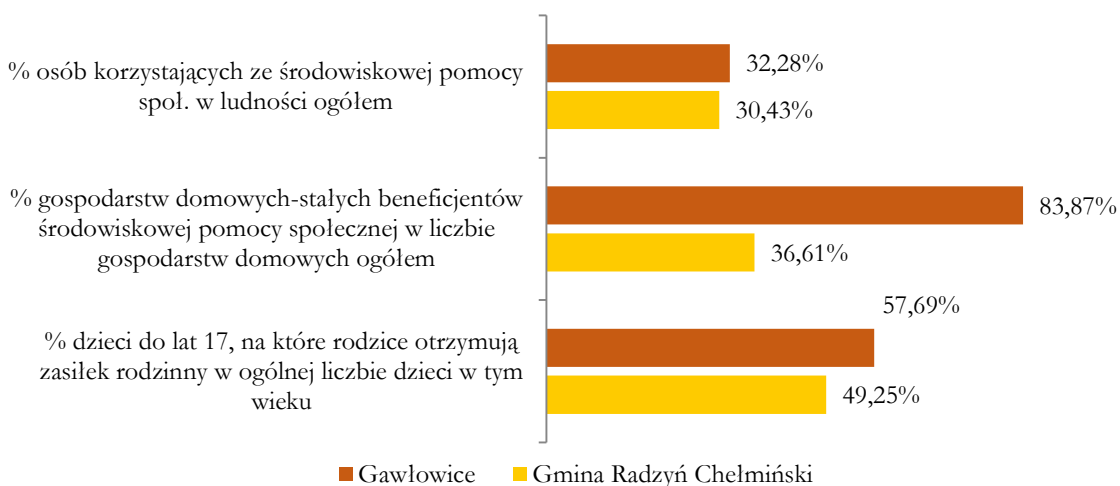
Wykres 22. Struktura bezrobocia w Zielnowie w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Radzyń Chełmiński

Natężenie korzystania z pomocy społecznej w Zielnowie mierzone odsetkiem mieszkańców korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w 2015 r. było wyższe niż w Gminie gdyż wynosi **32,28% (92 osoby)**. Również udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze był znacznie wyższy niż w Gminie – **83,87%** wobec 36,61%. **Z pomocy społecznej korzystało 26 spośród 31 gospodarstw domowych.** Wysoki był również odsetek dzieci do 17 roku życia, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – 57,69%, czyli 45 spośród 78 dzieci. Powyższe dane wyraźnie wskazują, że problemem na tym obszarze jest niesamodzielność ekonomiczna mieszkańców. Osoby i rodziny stale uzależnione od świadczeń pomocy społecznej są zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym i wymagają objęcia dodatkowym wsparciem w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej.

Wykres 23. Skala korzystania z pomocy społecznej w Zielnowie w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Radzyń Chełmiński

W 2015 r. policja odnotowała 8 interwencji z powodu zakłócania porządku publicznego oraz 3 interwencje z powodu zakłócania miru domowego. **Stosunek tych interwencji względem ogólnej liczby gospodarstw domowych w sołectwie wyniósł 35,48%** i tym samym był wyższy niż w Gminie

(14,44%). W badanym roku policja odnotowała również jedno wykroczenie popełnione przez osobę między 13 a 17 rokiem życia, co stanowi 3,33% względem ogółu młodzieży w tym przedziale wieku (w Gminie – 1,57%).

Zielnowo należy do obwodu Zespołu Szkół w Radzynie Chelmińskim. **Jakość kształcenia** na poziomie podstawowym mierzona wynikami egzaminów **jest niższa w przypadku szkoły podstawowej**, zaś w przypadku gimnazjum wyższa niż w województwie. W latach 2013-2015 wynik sprawdzianu szóstoklasistów w Szkole Podstawowej im. Henryka Dąbrowskiego był niższy niż wyniki osiągane w województwie (jedynie w 2012 r. zanotowano wyższy wynik). **Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów** z lat 2013-2015 wynosił **57%** i tym samym był niższy od przeciętnego wyniku w województwie (62%). Natomiast **względny wynik**, czyli stosunek wyniku w danej szkole na tle średniej wartości wojewódzkiej w 2015 r. był niższy niż w roku 2012.

Przeciętne wyniki z egzaminu gimnazjalnego w Gimnazjum im. Jana Pawła II z poszczególnych przedmiotów były wyższe niż przeciętne wyniki osiągane w województwie (poza językiem angielskim na poziomie podstawowym).

Szczegółowe wyniki z poszczególnych egzaminów zostały przedstawione w podrozdziale 5.1.

Na obszarze Zielnowa działa Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Mieście i Gminie Radzyna Chelmiński oraz bardzo prężnie Koło Gospodyń Wiejskich. Lokalna społeczność jest bardzo aktywna – organizowane są imprezy okolicznościowe dla dzieci i dorosłych, w których chętnie uczestniczą mieszkańcy.

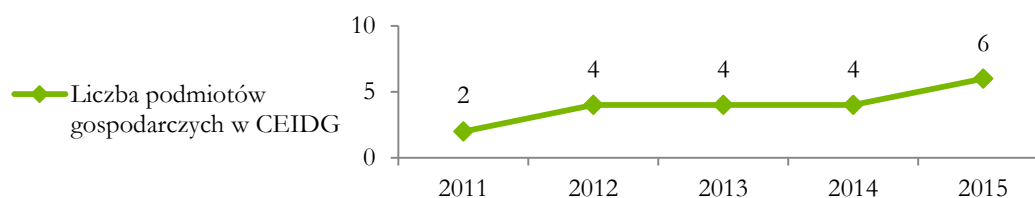
Podczas **spotkania konsultacyjnego, jak i w badaniu ankietowym** wskazywano na potrzebę podjęcia działań na rzecz dalszej **aktywizacji i integracji lokalnej społeczności**, np. poprzez łącznie zajęć dla różnych pokoleń, ale również organizację różnego rodzaju kursów, np. zawodowych. Konieczna jest rozbudowa świetlicy w Zielnowie i jej doposażenie, tak aby mogła pełnić rolę Centrum Aktywności Lokalnej.

Sfera gospodarcza

W latach 2011-2015 liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Zielnowa wzrosła z 2 do 6. Wszystkie firmy to mikroprzedsiębiorstwa. W Zielnowie brak większych zakładów, a w związku z tym brak również miejsc pracy. Dominującą rolę pełni tutaj rolnictwo.

Stopień przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby osób fizycznych, które prowadzą firmę w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 r. wyniósł **3,33** i tym samym był niższy niż średnio w Gminie (4,60).

Wykres 24. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w Zielnowie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Radzyna Chelmińskiego

Sfera środowiskowa

Brak zagrożeń związanych z przekroczeniem standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi bądź stanu środowiska. Na terenie Zielnowa umiejscowione są farmy wiatrowe.

Problemem dostrzeganym przez mieszkańców jest przede wszystkim **niska świadomość ekologiczna**. Na obszarze objętym rewitalizacją nie występują obszary prawnie chronione.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Miejscowość jest **prawie w całości zwodociągowana** – do sieci wodociągowej podłączonych jest 48 nieruchomości, 1 nieruchomość jest niepodłączona. Zielnowo jest **częściowo skanalizowane** - 30 nieruchomości posiada kanalizację, co stanowi **51,72%** budynków mieszkalnych (przeciętnie w Gminie tylko 32,42% nieruchomości posiada kanalizację). Ponadto 15 nieruchomości posiada szamba, a 3 przydomowe oczyszczalnie ścieków. Potrzebna jest **rozbudowa kanalizacji** i podłączenie do niej kolejnych nieruchomości. Na potrzeby gospodarstw domowych mieszkańcy korzystają z butli gazowych. Zapewniony jest dostęp do sieci telekomunikacji, internetu i telefonii komórkowej. Większość zabudowań Zielnowa skupionych jest przy drodze wojewódzkiej nr 543 wzdłuż której prowadzi również droga rowerowa (brak wydzielonej ścieżki dla rowerzystów). Ponadto sieć drogową tworzą drogi powiatowe (nr 1416C, 1418C, 1419C) oraz drogi gminne. Mieszkańcy zwracają uwagę, że część dróg wymaga modernizacji.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego tereny zabudowane, głównie wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 543 zostały zaliczone do strefy mieszkaniowej (MN) - obszar zabudowy zagrodowej oraz mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej z możliwości realizacji zabudowy usługowej, drobnej wytwórczości o charakterze nieuciążliwym. W tym miejscu znajduje się również strefa ochrony konserwatorskiej „B” obejmująca nieczynny cmentarz ewangelicki założony w poł. XIX w. o powierzchni 0,55 ha. Inne obiekty zabytkowe w Zielnowie to budynki murowane i drewniane z XIX i XX wieku. Ponadto miejscowość Zielnowo ma zachowany historyczny układ przestrzenny.

Pozostały obszar objęty rewitalizacją został zaliczony do strefy rolno-leśnej (R/L) gdzie dominuje funkcja rolnicza. Są to obszary produkcji rolnej z zabudową zagrodową, z możliwością realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i rekreacyjnej, a także zabudowy o innych funkcjach w ograniczonym zakresie. Znajdują się tu również liczne stanowiska archeologiczne nieeksploatowane objęte strefą ochrony archeologicznej „W”, a także obszary użytków zielonych wzdłuż cieków wodnych użytkowane jako pastwiska, łąki, zadrzewiania z dopuszczeniem realizacji obiektów i urządzeń wodnych czy stawów hodowlanych zaliczone do strefy ekologicznej (E).

Miejscowość jest objęta miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego na podstawie Uchwały Nr XLIX/334/10 Rady Miejskiej Radzyna Chelmińskiego z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w miejscowościach Gawlowice, Gziki, Zielnowo w gminie Radzyna Chelmiński. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w niniejszym programie nie będą naruszały postanowień zawartych w planie, a przy ich realizacji będą respektowane ograniczenia i zakazy wynikające z planu.

Jedynym obiektem infrastruktury społecznej w Zielnowie jest **światlica wiejska** (działka nr 47/4), przy której znajduje się **plac zabaw i siłownia zewnętrzna oraz boisko**. Budynek świetlicy wymaga remontu, dostosowania go do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz doposażenia, tak aby mógł pełnić funkcje Centrum Aktywności Lokalnej.

Zdjęcie 7. Świetlica wiejska w Zielnowie

Źródło: Opracowanie własne

Kluczowe zjawiska negatywne i potencjały w Zielnowie

Problemy/Potencjały	Społeczne	Inne (gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne)
PROBLEMY	- Niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego, - Wyższe niż w Gminie bezrobocie i wiele osób pozostających bez pracy przez długi okres czasu, - Wiele osób korzysta ze środowiskowej pomocy społecznej, - Ponad 80% gospodarstw domowych stale korzysta ze środowiskowej pomocy społecznej, - Ponad połowa dzieci i młodzieży do 17 r. ż. jest objęta zasiłkiem rodzinnym, - Jakość kształcenia na poziomie podstawowym jest niższa niż w województwie, - Niewystarczające wsparcie dla osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, - Niewystarczające działania na rzecz aktywizacji i integracji mieszkańców, - Brak atrakcyjnej oferty kulturalnej, - Liczne interwencje policji spowodowane zakłócaniem porządku publicznego i miru domowego.	- Świetlica wiejska niedostosowana do potrzeb, - Niski poziom przedsiębiorczości, - Brak miejsc pracy, terenów inwestycyjnych, - Zły stan dróg, - Niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna, - Niedostateczny poziom obsługi komunikacyjnej, - Niska świadomość ekologiczna mieszkańców, - Istniejąca świetlica wiejska nie spełnia potrzeb mieszkańców zarówno pod kątem stanu technicznego, jak i wyposażenia.

POTENCJAŁY	▪ Liczną grupę mieszkańców stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, ▪ Sytuacja demograficzna w Zielnowie jest korzystna, gdyż odsetek osób starszych jest bardzo niski przy jednocześnie wysokim odsetku osób do 17 roku życia, ▪ Aktywna społeczność lokalna, ▪ Aktywnie działające organizacje pozarządowe.	▪ Brak zagrożeń środowiskowych, ▪ Istnienie świetlicy wiejskiej i innej infrastruktury (np. plac zabaw, siłownia zewnętrzna), która może być wykorzystana na potrzeby aktywizacji i integracji, ▪ Większość nieruchomości jest podłączona do wodociągu.
--	---	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy, spotkań z mieszkańcami i badania ankietowego

6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

W niniejszej rozdziale, poprzez opis planowanych i pożądaných efektów (rezultatów) działań rewitalizacyjnych, zaprezentowana została wizja stanu obszaru rewitalizacji, tj. Osiedla Stare Miasto w Radzynie Chelmińskim, sołectwa Czeczewo oraz miejscowości Gawłowice i Zielnowo, po przeprowadzeniu rewitalizacji.

W procesie rewitalizacji, pierwszym krokiem było przeprowadzenie pełnej diagnozy problemów (zwłaszcza społecznych) występujących na obszarze Miasta i Gminy Radzyń Chelmiński. Na tej podstawie zdefiniowana została wizja odnowy obszaru wymagającego rewitalizacji. Przy określaniu wizji ważne było poznanie oczekiwań społeczeństwa wobec zamierzonej rewitalizacji danego obszaru – dotyczy to zarówno mieszkańców i użytkowników obszaru rewitalizacji, jak i wszystkich, na których będą mieć wpływ podjęte działania rewitalizacyjne. **Przeprowadzone spotkania z mieszkańcami oraz badanie ankietowe wskazały najbardziej oczekiwane efekty procesu rewitalizacji:**

- 1) Jako najważniejsze problemy na terenach wiejskich do rewitalizacji wskazane zostało niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną – świetlice wiejskie, które nie zaspokajają w pełni potrzeb społeczności lokalnych. Dlatego też konieczna jest ich modernizacja i doposażenie, tak aby w świetlicach powstały centra aktywności lokalnej. Co więcej, mieszkańcy, którzy uczestniczyli w spotkaniach konsultacyjnych, zwrócili również uwagę na potrzebę organizacji zajęć integrujących i aktywizujących w istniejących świetlicach, a także szkoleń i kursów zawodowych, zajęć dla dzieci i dorosłych. Istotne jest również zaangażowanie animatora społeczności lokalnej, który organizowałby tego typu działania.
- 2) Największym problemem w Radzynie Chelmińskim jest brak odpowiednio wyposażonej i dostosowanej do potrzeb mieszkańców świetlicy środowiskowej. Jako najważniejsze potrzeby na danym obszarze wskazane zostały takie kwestie jak zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, a także dorosłych oraz organizacja szkoleń zawodowych dla osób pozostających bez pracy.
- 3) **W badaniu ankietowym do najważniejszych potrzeb społecznych zaliczono:**
 - Stworzenie miejsc pracy,
 - Działania mające na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych młodzieży i dorosłych,
 - Działania skierowane na rozwój opieki zdrowotnej,
 - Działania nakierowane na rozwijanie pasji i zainteresowań mieszkańców gminy,
 - Stworzenie miejsca integracji i aktywizacji społecznej lokalnej społeczności (świetlicy wiejskiej, domu kultury),
 - Działania mające na celu zwiększenie aktywności społeczności lokalnej,

- Organizacja imprez kulturalnych dla mieszkańców miasta i gminy,
 - Zaangażowanie animatora w działalność kulturalną gminy.
- 4) **Respondenci zwrócili również uwagę na następujące kwestie w sferze infrastrukturalnej:**
- Budowa chodników i ścieżek pieszo-rowerowych,
 - Poprawa infrastruktury drogowej – modernizacja dróg, utwardzenie nawierzchni, montaż oświetlenia,
 - Stworzenie obiektów infrastruktury sportowej i rekreacyjnej – boisk sportowych, siłowni zewnętrznych, placów zabaw dla dzieci,
 - Modernizacja obiektów infrastruktury społecznej – świetlic wiejskich w poszczególnych sołectwach – stworzenie miejsc integracji i aktywizacji lokalnej społeczności,
 - Zwiększenie liczby połączeń komunikacji publicznej, które umożliwią mieszkańcom większą mobilność,
 - Budowa ośrodka dla osób starszych i samotnych.

Wizja

Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego obejmuje okres do 2023 r. i odnosi się do wszystkich sfer, w których zdiagnozowano problemy. Wizję pozwolą zrealizować wskazane w *Rozdziale 7* cele i kierunki działań.

Problemy

Obszar rewitalizacji w Mieście i Gminie Radzyń Chelmiński (czyli Osiedle Stare Miasto w Radzynie Chelmińskim, soł. Czeczewo, miejscowości Gawłowice i Zielnowo) to teren, na którym występuje nagromadzenie negatywnych zjawisk o charakterze społecznym i pozaspołecznym. Najważniejsze problemy społeczne związane są ze starzeniem się społeczeństwa, bezrobociem, wysokim natężeniem korzystania z pomocy społecznej, niską jakością edukacji, przestępczością wśród młodzieży. Istotnym zagadnieniem ze sfery gospodarczej jest niskim poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców. W parze z powyższymi zagadnieniami kryzysowymi idzie zły stan i niedobór infrastruktury – zły stan techniczny budynków, w tym świetlic wiejskich, braki w infrastrukturze aktywizacji społecznej, np. brak świetlicy środowiskowej, niedostatek ścieżek rowerowych, potrzeba rozbudowy Parku Rekreacji Sportu i Wypoczynku i rozwój terenów zielonych.

Cele

Celem podejmowanych działań rewitalizacyjnych będzie ograniczenie/złagodzenie zdiagnozowanych negatywnych zjawisk oraz wzmocnienie potencjału wewnętrznego obszaru rewitalizacji w celu harmonijnego i zrównoważonego rozwoju całej Gminy. Planuje się podjąć szereg działań z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej celem wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (seniorów, bezrobotnych, zmagających się z ubóstwem, mających konflikt z prawem, problemy z edukacją) – stworzenie i prowadzenie centrów aktywności lokalnej w świetlicach wiejskich, działania na rzecz reintegracji społeczno-zawodowej w ramach CIS, poradnictwo zawodowe i psychologiczne, szkolenia i warsztaty z zakresu nabycia nowych umiejętności zawodowych i kompetencji społecznych, zapewnienie specjalistycznej opieki dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych oraz ich rodzin, organizacja zajęć pozalekcyjnych i wiele innych. W ramach CAL-ów będą prowadzone działania na rzecz rozbudzenia przedsiębiorczości – szkolenia, warsztaty i poradnictwo zachęcające do zakładania i prowadzenia własnej działalności.

Elementem towarzyszącym działaniom społecznym będzie poprawa jakości infrastruktury – remont i modernizacja świetlic wiejskich, stworzenie świetlicy środowiskowej, rozbudowa i dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych Parku Rekreacji Sportu i Wypoczynku, rozwój terenów zielonych w mieście, budowa ścieżek rowerowych, termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.

Efekty

W rezultacie podjętych działań obszar rewitalizacji w Mieście i Gminie Radzyń Chelmiński, czyli Osiedle Stare Miasto w Radzynie Chelmińskim, sołectwo Czeczewo oraz miejscowości Gawłowice i Zielnowo staną się obszarem stwarzającym dogodne warunki życia dla mieszkańców tych terenów. Poprawi się również jakość obsługi pozostałych mieszkańców Gminy i turystów w dziedzinie świadczenia usług z zakresu aktywizacji i animacji społecznej, kultury, edukacji i rekreacji. Obszar rewitalizacji dzięki podjętym przedsięwzięciom rewitalizacyjnym będzie charakteryzować się aktywnym i zintegrowanym społeczeństwem. Poprzez działania realizowane m. in. we wspartej infrastrukturze, takie jak działalność centrów aktywności lokalnej, Centrum Integracji Społecznej w Szumiłowie, wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych oraz organizacja zajęć pozalekcyjnych dla uczniów, sytuacja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (zwłaszcza osób ubogich, bezrobotnych, niepełnosprawnych, itp.) zmieni się na lepsze. Warunki uczestnictwa tych osób w życiu społecznym ulegną poprawie dzięki zapewnieniu lepszego dostępu do dobrej jakości usług społecznych oraz szerszej aktywizacji społecznej i zawodowej. W efekcie przeprowadzonych działań osoby oraz grupy zagrożone wykluczeniem i marginalizacją społeczną uzyskają możliwość szerszego zaspokajania różnych potrzeb życiowych i społecznych. W szczególności zwiększona zostanie możliwość korzystania przezeń z różnorodnych usług publicznych (zwłaszcza edukacyjnych i kulturalnych). Ponadto działania rewitalizacyjne przyczynią się do zwiększenia kompetencji i umiejętności zawodowych tych osób i grup, a tym samym do wzmocnienia ich pozycji na rynku pracy. Zarówno mieszkańcy obszarów rewitalizacji, jak i wszyscy mieszkańcy Gminy i

inni użytkownicy (m. in. przedsiębiorcy, turyści, sektor ngo) będą korzystać z wyremontowanych i wyposażonych świetlic wiejskich w Czeczewie i Zielnowie oraz wielofunkcyjnej świetlicy środowiskowej w zaadaptowanym na te cele budynku OSP w Radzynie Chelmińskim, a także lepszej jakości infrastruktury (oświetlonych ścieżek pieszo-rowerowych i nowych ścieżek rowerowych, rozbudowanej infrastruktury rekreacyjnej w Parku Rekreacji Sportu i Wypoczynku w Radzynie Chelmińskim oraz zmodernizowanych pod względem efektywności energetycznej obiektów sportowych).

7. Cele rewitalizacji i kierunki działań

W odpowiedzi zidentyfikowane problemy, na podstawie których Osiedle Stare Miasto w Radzynie Chelmińskim, sołectwie Cieczewo, miejscowość Gawłowice i Zielnowo zostały wyznaczone jako obszar do rewitalizacji (rozdział 3 i 4), wyznaczono odpowiadający im cel pozwalający na ich rozwiązanie lub złagodzenie. Poniżej sformułowany cel jest pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023 i jest ukierunkowany na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim. Do celów przypisano konkretne kierunki działań. Stanowią one zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonego celu. Zaś na każdy kierunek składają się konkretne przedsięwzięcia rewitalizacyjne⁹.

Tabela 32. Zestawienie problemów na obszarze rewitalizacji

Obszar rewitalizacji	Problem
Osiedle Stare Miasto w Radzynie Chelmińskim	▪ Duży odsetek seniorów w strukturze społeczeństwa, ▪ Wysokie bezrobocie, ▪ Nasilone korzystanie z pomocy społecznej, ▪ Zły stan techniczny budynków, ▪ Brak centrum aktywizacji mieszkańców, świetlicy środowiskowej, ▪ Potrzeba dalszej rozbudowy Parku Rekreacji Sportu i Wypoczynku i rozwój terenów zielonych, ▪ Niedostateczna ilość ścieżek rowerowych.
sołectwo Cieczewo	▪ Nasilone korzystanie z pomocy społecznej, ▪ Bezrobocie, ▪ Wysoki odsetek wykroczeń/przestępstw wśród młodzieży, ▪ Niska jakość kształcenia, ▪ Niski poziom przedsiębiorczości, ▪ Zły stan techniczny jedynego miejsca aktywizacji społecznej – świetlicy wiejskiej.
Gawłowice	▪ Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa, ▪ Bezrobocie, ▪ Wysoki odsetek wykroczeń/przestępstw wśród młodzieży, ▪ Niska jakość kształcenia, ▪ Niski poziom przedsiębiorczości, ▪ Brak świetlicy lub innych obiektu aktywizacji społecznej, brak obiektów, które można zaadaptować na cele społeczne.
Zielnowo	▪ Bezrobocie, ▪ Wysoki odsetek wykroczeń/przestępstw wśród młodzieży, ▪ Niska jakość kształcenia, ▪ Niski poziom przedsiębiorczości, ▪ Zły stan techniczny jedynego miejsca aktywizacji społecznej – świetlicy wiejskiej.

Źródło: Opracowanie własne

W odpowiedzi na powyższe problemy poniżej sformułowano główny cel rewitalizacji w Mieście i Gminie Radzyna Chelmiński oraz odpowiadające mu kierunki działań i przedsięwzięcia.

⁹ Na przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się projekt lub grupa projektów i innych działań, w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, zawartym lub wynikającym z programu rewitalizacji oraz logicznie powiązanym z treścią i celami programu rewitalizacji.

Schemat 5. Cel rewitalizacji, kierunki działań i przedsięwzięcia

Źródło: Opracowanie własne

Powyższy cel został opisany przy pomocy skwantyfikowanych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi planowanymi do osiągnięcia w 2023 r.

Tabela 33. Wskaźniki dla celu rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy	Rok docelowy
Cel: Ożywienie społeczne i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na terenie Osiedla Stare Miasto, sołectwa Czeczewo, oraz miejscowości Gawłowice i Zielnowo		
Radzyń Chełmiński – Stare Miasto		
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystająca z programów aktywizacji społecznej	0	12 osób
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	14,43%	13,94%
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	37,91%	36,65%
Liczba budynków, budowli których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru	100%	88,88%
Czeczewo		
Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	65,12%	60,47%

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy	Rok docelowy
Cel: Ożywienie społeczne i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na terenie Osiedla Stare Miasto, sołectwa Cieczewo, oraz miejscowości Gawłowice i Zielnowo		
Stosunek wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe względem ogółu młodzieży w tym przedziale	2,94%	0%
Niski poziom przedsiębiorczości (mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym)	3,01	3,38
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	1
Gawłowice		
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystająca z programów aktywizacji społecznej	0	4 osoby
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	11,54%	8,97%
Stosunek wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe względem ogółu młodzieży w tym przedziale	8,33%	0%
Niski poziom przedsiębiorczości (mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym)	3,85	5,13
Zielnowo		
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	16,67%	15,56%
Stosunek wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe względem ogółu młodzieży w tym przedziale	3,33%	0%
Niski poziom przedsiębiorczości (mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym)	3,33	3,88
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie fiszek projektowych

8. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Dla zapewnienia osiągnięcia wyznaczonego celu rewitalizacji oraz wyprowadzenia obszarów rewitalizowanych ze stanu kryzysowego, a także zrealizowania wytyczonych kierunków działań niezbędne jest wskazanie głównych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Na przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się projekt lub grupa projektów i innych działań w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, wynikających z programu rewitalizacji i logicznie powiązanych z treścią oraz celami programu.

W poniższej tabeli wskazano kluczowe dla procesu rewitalizacji przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne nastawione na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów. Kolejna tabela zawiera zbiorczy opis tzw. uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których realizacja również pośrednio przyczyni się do osiągnięcia założonych efektów rewitalizacji.

Tabela 34. Główne projekty/przedsięwzięcie rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji ¹⁰	Przedsięwzięcie	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
CEL REWITALIZACJI: Ożywienie społeczne i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na terenie Osiedla Stare Miasto, sołectwa Cieczewo oraz miejscowości Gawłowice i Zielnowo									
Kierunek działań: Aktywizacja, animacja i integracja mieszkańców									
2, 3	Działania na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	1. Stworzenie centrów aktywności lokalnej w miejscowościach rewitalizowanych (cz. 1) Działanie 11.1 RPO	S	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Mieście i Gminie Radzyń Chelmiński – lider projektu Miasto i Gmina Radzyń Chelmiński – partner projektu	- Projekt zakłada powołanie 2 centrów aktywności lokalnej na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, - Centra będą usytuowane w miejscowościach rewitalizowanych – Cieczewie i Zielnowie, a z ich usług będą korzystać przede wszystkim mieszkańcy sołectwa Cieczewo oraz Zielnowa i Gawłowic, - W ramach działalności centrum będzie wdrażać rozwiązania z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym, aktywizacji społeczno – zawodowej, warsztatów z zakresu przedsiębiorczości, programu socjoterapeutycznego oraz w zakresie animacji społecznej, na potrzeby której zostanie zatrudniony animator aktywności lokalnej i obywatelskiej, - Szkolenie dla dwóch grup złożonych z 4 i 5 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach	Cieczewo, Zielnowo (wraz z Gawłowicami)	149 500,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 90 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 90 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 7 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub	Ewidencja uczestników projektu, badanie dalszych losów uczestników projektu.

¹⁰ 1 – Osiedle Stare Miasto, 2 – sołectwo Cieczewo, 3 – miejscowość Gawłowice i Zielnowo¹¹ S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

Obszar rewitalizacji ¹⁰	Przedsięwzięcie	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					zdobycia dwóch różnych kwalifikacji zawodowych niezbędnych do zdobycia pracy, - Warsztaty z zakresu zakładania własnej działalności gospodarczej, grupowe i indywidualne zajęcia z doradcą zawodowym, - Przeprowadzenie zajęć animacyjnych dostosowanych do potrzeb wyodrębnionych grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (po trzy 15-osobowe grupy w przedziałach wiekowych: dzieci do lat 17, osoby „do 35 r. ż” oraz osoby „50+”) w świetlicach wiejskich w Zielnowie i Cieczewie, - W ramach organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej prowadzonej przez animatora, przewidywane są: warsztaty, spotkania, imprezy integracyjno–animacyjne, wyjazdy studyjne, itp., - Wsparcie doradcy zawodowego dla osób pełnoletnich objętych projektem, - Wsparcie psychologa dla wszystkich osób objętych projektem, - Doposażenie świetlic w zakresie materiałów niezbędnych do prowadzenia aktywnej animacji i aktywizacji, - Zarządzanie projektem oraz promocja projektu.			wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 2 osoby	

Obszar rewitalizacji ¹⁰	Przedsięwzięcie	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
2, 3	Działania na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	2. Stworzenie centrów aktywności lokalnej w miejscowościach rewitalizowanych (cz. 2) Działanie 11.1 RPO	S	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Mieście i Gminie Radzyń Chelmiński – lider projektu Miasto i Gmina Radzyń Chelmiński – partner projektu	- Projekt zakłada powołanie 2 centrów aktywności lokalnej na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, - Centra będą usytuowane w miejscowościach rewitalizowanych – Cieczewie i Zielnowie, a z ich usług będą korzystać przede wszystkim mieszkańcy sołectwa Cieczewo oraz Zielnowa i Gawłowic, - W ramach działalności centrum będzie wdrażać rozwiązania z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym, aktywizacji społeczno – zawodowej, warsztatów z zakresu przedsiębiorczości, programu socjoterapeutycznego oraz w zakresie animacji społecznej, na potrzeby której zostanie zatrudniony animator aktywności lokalnej i obywatelskiej, - Szkolenie dla dwóch grup złożonych z 4 i 5 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach zdobycia dwóch różnych kwalifikacji zawodowych niezbędnych do zdobycia pracy, - Warsztaty z zakresu zakładania własnej działalności gospodarczej, grupowe i indywidualne zajęcia z doradcą zawodowym, - Przeprowadzenie zajęć animacyjnych dostosowanych do potrzeb	Cieczewo, Zielnowo (wraz z Gawłowicami)	149 500,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 90 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 90 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 7 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 2 osoby	Ewidencja uczestników projektu, badanie dalszych losów uczestników projektu.

Obszar rewitalizacji ¹⁰	Przedsięwzięcie	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					wyodrębnionych grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (po trzy 15-osobowe grupy w przedziałach wiekowych: dzieci do lat 17, osoby „do 35 r. ż” oraz osoby „50+”) w świetlicach wiejskich w Zielnowie i Cieczewie, - W ramach organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej prowadzonej przez animatora, przewidywane są: warsztaty, spotkania, imprezy integracyjno-animacyjne, wyjazdy studyjne, itp., - Wsparcie doradcy zawodowego dla osób pełnoletnich objętych projektem, - Wsparcie psychologa dla wszystkich osób objętych projektem, - Dostosowanie świetlic w zakresie materiałów niezbędnych do prowadzenia aktywnej animacji i aktywizacji, - Zarządzanie projektem oraz promocja projektu.				
2, 3	Działania na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem	3. Stworzenie centrów aktywności lokalnej w miejscowościach rewitalizowanych (cz. 3) Działanie 11.1	S	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Mieście i Gminie Radzyń Chelmiński – lider projektu	- Projekt zakłada powołanie 2 centrów aktywności lokalnej na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, - Centra będą usytuowane w miejscowościach rewitalizowanych – Cieczewie i Zielnowie, a z ich usług będą korzystać przede wszystkim mieszkańcy sołectwa Cieczewo oraz	Cieczewo, Zielnowo (wraz z Gawłowicami)	106 178,87	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 40 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub	Ewidencja uczestników projektu, badanie dalszych losów uczestników projektu.

Obszar rewitalizacji ¹⁰	Przedsięwzięcie	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
	społecznym	RPO		Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński – partner projektu	Zielnowa i Gawłowic, - W ramach działalności centrum będzie wdrażać rozwiązania z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym, aktywizacji społeczno – zawodowej, warsztatów z zakresu przedsiębiorczości, programu socjoterapeutycznego oraz w zakresie animacji społecznej, na potrzeby której zostanie zatrudniony animator aktywności lokalnej i obywatelskiej, - Szkolenie dla dwóch grup złożonych z 4 i 5 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach zdobycia dwóch różnych kwalifikacji zawodowych niezbędnych do zdobycia pracy, - Warsztaty z zakresu zakładania własnej działalności gospodarczej, grupowe i indywidualne zajęcia z doradcą zawodowym, - Przeprowadzenie zajęć animacyjnych dostosowanych do potrzeb wyodrębnionych grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (po trzy 15-osobowe grupy w przedziałach wiekowych: dzieci do lat 17, osoby „do 35 r. ż” oraz osoby „50+”) w świetlicach wiejskich w Zielnowie i Cieczewie, - W ramach organizowania społeczności lokalnej i animacji			wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 40 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 3 osoby Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 1 osoba	

Obszar rewitalizacji ¹⁰	Przedsięwzięcie	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					społecznej prowadzonej przez animatora, przewidywane są: warsztaty, spotkania, imprezy integracyjno–animacyjne, wyjazdy studyjne, itp., - Wsparcie doradcy zawodowego dla osób pełnoletnich objętych projektem, - Wsparcie psychologa dla wszystkich osób objętych projektem, - Doposażenie świetlic w zakresie materiałów niezbędnych do prowadzenia aktywnej animacji i aktywizacji, - Zarządzanie projektem oraz promocja projektu.				
1, 2, 3	Działania na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	4. Centrum Integracji Społecznej w Szumiłowie Poddziałanie 9.2.1 RPO	S	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Mieście i Gminie Radzyń Chełmiński	- Działania na rzecz reintegracji społecznej: poradnictwo psychologiczne grupowe i indywidualne, doradztwo zawodowe grupowe i indywidualne, praca socjalna, terapia uzależnień, poradnictwo obywatelskie z prawnikiem, - Działania na rzecz reintegracji zawodowej: kursy zawodowe podnoszące kwalifikacje i kompetencje. - Wskazane działania są skierowane do mieszkańców obszaru rewitalizacji (Osiedla Stare Miasto w Radzynie Chelmińskim, sołectwa Czeczewo, Gawłowic i Zielnowa), - Projekt będzie realizowany w świetlicach wiejskich w Czeczewie i	Osiedle Stare Miasto, Czeczewo, Zielnowo (wraz z Gawłowicami)	481 914,55	- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 20 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 15 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem	Ewidencja uczestników projektu, badanie dalszych losów uczestników projektu.

Obszar rewitalizacji ¹⁰	Przedsięwzięcie	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					Zielnowie oraz w stworzonej świetlicy środowiskowej w Radzynie Chelmińskim.			społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 3 osoby	
1, 2, 3	Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych i edukacyjnych	5. Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych Poddziałanie 9.3.2 RPO	S	Miasto i Gmina Radzyna Chelmiński w partnerstwie z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Stowarzyszenie m Wspierania Aktywności Lokalnej w Mieście i Gminie Radzyna Chelmiński	- Objęcie specjalistyczną opieką osób starszych, chorych i niepełnosprawnych przebywających w domu oraz ich rodzin, - Poprawa usług opiekuńczych nad osobami starszymi, - Do potencjalnych uczestników projektu będą kierowane m.in. usługi opiekuńcze środowiskowej, pielęgniarstwa środowiskowej, jak również rehabilitanta i psychologa (w zależności od potrzeb), - Rodziny osób zależnych będą mogły skorzystać również ze wsparcia specjalistycznego (np. jak postępować i zajmować się osobą zależną), - Działania w ramach projektu będą realizowane w miejscu zamieszkania osoby wymagającej opieki, - Wskazane działania są skierowane do mieszkańców obszaru rewitalizacji (Osiedla Stare Miasto w Radzynie Chelmińskim, sołectwa Czaczewo, Gawłowie i Zielnowo).	Osiedle Stare Miasto, Czaczewo, Zielnowo (wraz z Gawłowicami)	105 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie – 16 osób	Ewidencja uczestników projektu.

Obszar rewitalizacji ¹⁰	Przedsięwzięcie	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1, 2, 3	Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych i edukacyjnych	6. Organizacja zajęć pozalekcyjnych Poddziałanie 10.2.2 RPO	S	Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	- Organizacja zajęć pozaszkolnych dla uczniów zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty, - Organizacja zajęć pozaszkolnych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami oraz szczególnie uzdolnionych, - Dodatkowe zajęcia pozalekcyjne będą ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, - Pomoc psychologiczno-pedagogiczna, - Doradztwo edukacyjno-zawodowe, - Zakup komputerów przenośnych, materiałów i pomocy dydaktycznych do prowadzenia zajęć. - Wskazane działania są skierowane do dzieci z obszaru rewitalizacji (Osiedla Stare Miasto w Radzynie Chelmińskim, sołectwa Cieczewo, Gawłowic i Zielnowa).	Zespół Szkół w Radzynie Chelmińskim, do którego uczęszcza ją dzieci z obszaru rewitalizacji	700 000,00	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu – 350 osób Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych – 2 szt. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie – 350 osób Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych – 2 szt. Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie – 2 szt. Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK	Ewidencja uczestników projektu, dokumentacja poprojektowa.

Obszar rewitalizacji ¹⁰	Przedsięwzięcie	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
								dzięki EFS – 30 osób	
Kierunek działań: Poprawa i rozwój przestrzeni oraz infrastruktury społecznej i technicznej służącej mieszkańcom									
1	Rewitalizacja infrastrukturalna w mieście	7. Przebudowa oraz adaptacja budynku OSP w Radzynie Chelmińskim na świetlicę środowiskową Działanie 6.2 RPO	P F / T	Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chelmiński	- Adaptacja pomieszczeń w budynku OSP oraz przebudowa w zakresie niezbędnym do funkcjonowania wielofunkcyjnej świetlicy środowiskowej, dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, - Powstanie kilku sal sekcyjnych do realizacji zadań typu: sekcja artystyczno-teatralna, modelarska, muzyczna – sala orkiestry dętej/zespołu ludowego, - Stworzenie sali konferencyjnej z zapleczem gastronomicznym i sanitarnym do przeprowadzania np. spotkań integracyjnych, szkoleń, warsztatów, wystaw, prelekcji, imprez itp., - Stworzenie siedziby punktu informacyjno-konsultacyjnego ds. uzależnień oraz indywidualnych, bezpłatnych spotkań z psychologiem, - Stworzenie siedziby Biblioteki Publicznej, - Stworzenie kafejki internetowej.	ul. Tysiąclecia 13, Radzyń Chelmiński	1 700 000,00	Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 1 szt. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.	Protokół odbioru końcowego, ewidencja osób korzystających ze świetlicy.
2, 3	Rewitalizacja infrastrukturalna na obszarach	8. Rozbudowa i modernizacja świetlic wiejskich wraz z	P F / T	Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chelmiński	- Rozbudowa, przebudowa, remont świetlicy wiejskiej w Zielnowie wraz z tarasem grillowym. Ze świetlicy będą korzystać mieszkańcy Zielnowa i	Czechowo, Zielnowo	1 071 899,61	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych	Protokół odbioru końcowego, ewidencja osób

Obszar rewitalizacji ¹⁰	Przedsięwzięcie	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
	wiejskich	zapewnieniem bezpiecznego dojazdu Działanie 7.1 RPO			Gawłowic (wobec braku możliwości rozbudowy świetlicy w Gawłowicach oraz braku innych obiektów, które można przeznaczyć na cele społeczne). - Przebudowa i remont budynku istniejącej świetlicy wiejskiej w Cieczewie wraz z budową pawilonu grillowego, - Kompleksowe wyposażenie /doposażenie świetlic na potrzeby funkcjonowania jako Centrum Aktywności Lokalnej, - Dostosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych, - Budowa oświetlenia solarne (40 szt. co 50 m) wzdłuż ścieżki pieszo-rowerowej na odcinku Radzyń Chelmiński – Cieczewo (odcinek 2000 m) – ścieżka prowadzi do świetlicy w Cieczewie, - Budowa oświetlenia ścieżki pieszo-rowerowej (16 szt. co 50 m) na odcinku Wymysłowo – Radzyń Chelmiński (odcinek 800 m) – ścieżka prowadzi do świetlicy w Cieczewie. - Z powstałej/wyremontowanej infrastruktury będą korzystać mieszkańcy obszaru rewitalizacji - sołectwa Cieczewo, Gawłowic i Zielnowa.	(wraz z Gawłowicami)		obszarach – 2 szt. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 1382 ha Liczba nowych punktów oświetleniowych – 56 szt.	korzystających ze świetlic.

Źródło: Opracowanie na podstawie zgłoszonych fiszek projektowych

W poniższej tabeli wskazane zostały inne działania, nie będące działaniami rewitalizacyjnymi. Wskazane projekty nie będą finansowane ze środków przeznaczonych na rewitalizację. Jednakże realizacja tych projektów również wpłynie pozytywnie na obszar rewitalizacji, jak i na całą Gminę, gdyż za ich sprawą poprawie ulegnie jakość infrastruktury, z której korzystają mieszkańcy, a to ma bezpośrednie przełożenie na jakość życia. Poniższe projekty pełnią funkcję dodatkową, jednak również przyczyniają się pośrednio do osiągnięcia celu rewitalizacji, dlatego też zostały zawarte w programie.

Tabela 35. Uzupełniające przedsięwzięcia

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa) ¹²	Lp.	Typ przedsięwzięcia ¹³	Uzupełniające przedsięwzięcia
CEL REWITALIZACJI: Ożywienie społeczne i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na terenie Osiedla Stare Miasto, sołectwa Cieczewo oraz miejscowości Gawłowice i Zielnowo			
Kierunek działań: Poprawa i rozwój przestrzeni oraz infrastruktury społecznej i technicznej służącej mieszkańcom			
1	1	PF	- Budowa letniego amfiteatru wraz z zagospodarowaniem terenu wokół amfiteatru oraz budowa huśtawki dla osób niepełnosprawnych w Parku Rekreacji, Sportu i Wypoczynku w Radzynie Chelmińskim (PROW). W wyniku zrealizowania przedsięwzięcia powstanie infrastruktura rekreacyjno-kulturalno-turystyczna, mająca na celu pobudzenie aktywności lokalnej społeczności, integrację społeczną mieszkańców, a także podniesienie atrakcyjności turystycznej. Potrzeba realizacji projektu wynika z konieczności zwiększenia aktywności i stopnia integracji lokalnej społeczności. Posiadanie infrastruktury, z której będą mogli korzystać mieszkańcy, w tym osoby niepełnosprawne i która będzie dawała możliwość organizacji imprez plenerowych, pozwoli na budowanie wzajemnych relacji i wzmacnianie więzi lokalnych. W amfiteatrze będą organizowane imprezy kulturalne i rekreacyjne typu: koncerty, wystawy, pikniki, kino plenerowe, występy, uroczystości szkolne i inne ze środków własnych. Natomiast planowana huśtawka będzie przeznaczona do korzystania przez osoby z niepełnosprawnościami ruchowymi.
1	2	T	- Termomodernizacja hali sportowej przy Zespole Szkół w Radzynie Chelmińskim wraz z klimatyzacją (Działanie 3.3 RPO)
1	3	PF	- Budowa ścieżki rowerowej Radzyń Chelmiński – Kneblowo na terenie gminy Radzyń Chelmiński (Działanie 3.4 RPO)

Źródło: Opracowanie na podstawie zgłoszonych fiszek projektowych

¹² 1 – Osiedle Stare Miasto, 2 – sołectwo Cieczewo, 3 – miejscowość Gawłowice i Zielnowo

¹³ S – społeczny, G – gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny

9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

Podczas programowania procesu rewitalizacji nadrzędną zasadą jaką kierowano się przy wyborze projektów rewitalizacyjnych było zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach, przede wszystkim przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnymi, źródeł finansowania, międzyokresowym.

9.1 Koncepcja projektów zintegrowanych

Zastosowano tzw. **formułę projektów zintegrowanych**, która polega na tym, że **w przypadku realizacji projektów infrastrukturalnych** współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), **we wspartej infrastrukturze realizowane będą projekty o charakterze społecznym współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS)**, ale także z innych środków (m. in. przeznaczonych na walkę z alkoholizmem, ze środków własnych Gminy, innych środków, w tym organizacji pozarządowych i grup nieformalnych). Podstawowym założeniem niniejszego programu jest zrealizowanie projektów społecznych ukierunkowanych na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na podobozarach wskazanych do rewitalizacji. Aby jednak ich realizacja była możliwa konieczna jest modernizacja infrastruktury, która jest niezbędna do prowadzenia przedsięwzięć o charakterze społecznym. W „Zasadach programowania...” wskazano, że „mając na uwadze konieczność wzmocnienia kompleksowości przedsięwzięć rewitalizacyjnych Instytucja Zarządzająca RPO **dla projektów, które objęte są dofinansowaniem w ramach działania 6.2, poddziałania 6.4.1 oraz działania 7.1 przewiduje zastosowanie formuły projektów zintegrowanych.** W związku z powyższym w przypadku projektów zaplanowanych do wsparcia w ramach powyższych działań/poddziałów wnioskodawca we wniosku o dofinansowanie projektu zobowiązany będzie wykazać, iż zrealizował lub planuje realizację projektu „miękkiego”, finansowanego ze środków EFS, ukierunkowanego na rozwiązanie zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na danym obszarze, któremu podporządkowany zostanie przedmiotowy projekt infrastrukturalny”. **W niniejszym programie znalazły się 2 projekty, które będą realizowane w ramach wskazanych działań i poddziałów RPO:**

- „Przebudowa oraz adaptacja budynku OSP w Radzynie Chelmińskim na świetlicę środowiskową” - działanie 6.2 RPO. Dzięki przebudowie i adaptacji budynku OSP na świetlicę środowiskową możliwe będzie zrealizowanie projektów dot. Centrum Integracji Społecznej (poddziałanie 9.2.1 RPO) oraz wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych (poddziałanie 9.3.2 RPO), a także nastąpi rozwój działań o charakterze społecznym, kulturalnym i aktywizującym organizowanych w gminie.
- „Rozbudowa i modernizacja świetlic wiejskich wraz z zapewnieniem bezpiecznego dojazdu” - działanie 7.1 RPO. Dzięki przebudowie i modernizacji świetlic wiejskich możliwe będzie zrealizowanie projektów dot. stworzenia Centrów Aktywności Lokalnej (działanie 11.1 RPO), które są kluczowymi projektami rewitalizacyjnymi na obszarach wiejskich objętych rewitalizacją.

Pozostałe projekty infrastrukturalne (wskazane na liście uzupełniającej) będą finansowane z innych środków niż środki przeznaczone na rewitalizację.

Tabela 36. Logika zintegrowania projektów rewitalizacyjnych zawartych na liście głównej

Projekt wiodący - społeczny	Projekt uzupełniający - infrastrukturalny	Uzasadnienie zintegrowania
Centrum Integracji Społecznej w Szumilowie Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych	Przebudowa oraz adaptacja budynku OSP w Radzynie Chelmińskim na świetlicę środowiskową Działanie 6.2 RPO	Na obszarze rewitalizacji w Radzynie Chelmińskim brakuje miejsc pełniących rolę centrów aktywizacji społecznej, miejsca spotkań i integracji mieszkańców, świetlicy środowiskowej. Wobec powyższego realizacja na tym obszarze działań skierowanych na wsparcie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym jest praktycznie niemożliwa. Jednocześnie na tym terenie Gmina posiada zaplecze lokalowe (budynek OSP), który po przeprowadzeniu odpowiednich prac modernizacyjnych i doposażeniowych z powodzeniem będzie mógł pełnić rolę wielofunkcyjnej świetlicy środowiskowej, która stanie się centrum aktywizacji i integracji mieszkańców. W świetlicy będą realizowane: działania skierowane na wsparcie seniorów i osób niepełnosprawnych, działania prowadzone przez CIS – na rzecz reintegracji społecznej; poradnictwo psychologiczne grupowe i indywidualne, doradztwo zawodowe grupowe i indywidualne, praca socjalna, terapia uzależnień, poradnictwo obywatelskie z prawnikiem, na rzecz reintegracji zawodowej: kursy zawodowe.
Stworzenie centrów aktywności lokalnej w miejscowościach rewitalizowanych (cz. 1) Stworzenie centrów aktywności lokalnej w miejscowościach rewitalizowanych (cz. 2) Stworzenie centrów aktywności lokalnej w miejscowościach rewitalizowanych (cz. 3) Centrum Integracji Społecznej w Szumilowie Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych	Rozbudowa i modernizacja świetlic wiejskich wraz z zapewnieniem bezpiecznego dojazdu	Na obszarze rewitalizacji w sołectwie Czeczewo, miejscowościach Gawłowice i Zielnowo niezbędne jest podjęcie szeregu działań nastawionych na łagodzenie i rozwiązywanie zdiagnozowanych tam problemów społecznych. Należy również zapewnić, że działania te będą realizowane w miejscowościach, w których mieszkają osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym lub w najbliższym sąsiedztwie. Na obszarach wiejskich jedynymi miejscami, w którym mogą być realizowane działania społeczne są świetlice wiejskie. Takie świetlice posiada Czeczewo i Zielnowo. Jednak stan tych obiektów jest zły i na tą chwilę prowadzenie działań społecznych w tych obiektach jest praktycznie niemożliwe. Konieczne jest przeprowadzenie kompleksowej modernizacji świetlic i ich doposażenie, tak aby mogły one pełnić rolę centrów aktywności lokalnej. Z kolei w miejscowości Gawłowice, co prawda znajduje się budynek przeznaczony na świetlicę wiejską, ale jego stan techniczny jest bardzo zły (brak przyłącza sanitarnego, ogrzewania, wyposażenia) i jest on bardzo mały (rozbudowa budynku jest niewykonalna z powodu braku możliwości wykupu działek sąsiadujących. Świetlica ta w obecnym stanie nie spełnia wymogów i oczekiwań mieszkańców. Brak również obiektów, które mogłyby zostać zaadaptowane na cele społeczne. W związku z powyższym, a także wobec braku możliwości pozyskania środków w ramach rewitalizacji na budowę nowych budynków, wszelkie działania aktywizacyjne dla mieszkańców Gawłowic powinny odbywać się w pobliżu świetlicy w Zielnowie (którą trzeba rozbudować), a

Projekt wiodący - społeczny	Projekt uzupełniający - infrastrukturalny	Uzasadnienie zintegrowania
		mieszkańcom należy zapewnić możliwość dotarcia do świetlicy. Aby umożliwić mieszkańcom możliwość udziału w działaniach realizowanych w świetlicach należy również zapewnić bezpieczny dojazd do tych świetlic – w tym celu konieczny jest montaż oświetlenia solarnego wzdłuż ścieżek pieszo-rowerowych prowadzących do świetlic. Dzięki rozbudowie i modernizacji świetlic wiejskich w Cieczewie i Zielnowie, w obiektach tych będą realizowane: działania skierowane na wsparcie seniorów i osób niepełnosprawnych; działania prowadzone przez CIS – na rzecz reintegracji społecznej: poradnictwo psychologiczne grupowe i indywidualne, doradztwo zawodowe grupowe i indywidualne, praca socjalna, terapia uzależnień, poradnictwo obywatelskie z prawnikiem, na rzecz reintegracji zawodowej: kursy zawodowe; działania w ramach CAL-ów - rozwiązania z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym, aktywizacji społeczno – zawodowej, programu socjoterapeutycznego, edukacji, na potrzeby której zostanie zatrudniony animator aktywności lokalnej i obywatelskiej, szkolenia zawodowe, zajęcia animacyjne dostosowane do potrzeb wyodrębnionych grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, warsztaty, spotkania, imprezy integracyjno–animacyjne, wyjazdy studyjne, itp., wsparcie psychologa dla wszystkich osób objętych projektem.

Źródło: Opracowanie własne

9.2 Komplementarność przestrzenna

Podczas tworzenia, a także na etapie realizacji programu rewitalizacji Gmina bierze pod uwagę wzajemnie powiązania pomiędzy projektami realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i poza nim. Należy podkreślić, że na etapie tworzenia programu zadbano o to, aby pozostawał on spójny z innymi dokumentami strategicznymi. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych, itp. Wskazane w programie **projekty nie kolidują z innymi przedsięwzięciami planowanymi do realizacji przez Miasto i Gminę Radzyń Chełmiński**. Prowadzone w ramach rewitalizacji działania nie będą powodowały przenoszenia problemów z obszarów rewitalizacji na inne obszary, nie będą skutkowały przesuwaniem (wypychaniem) problemów na inne obszary lub prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Powyższe zostanie zapewnione dzięki temu, że zaplanowane działania koncentrują się na rozwiązaniu zastanych problemów u ich źródła, czyli na obszarze, na którym zostały zdiagnozowane. **W programie nie planuje się przedsięwzięć, które wiązałyby się z czasowym lub z stałym przenoszeniem problemów na inne obszary**. Celem działań zarówno tych prowadzonych na obszarze rewitalizacji, jak i poza nim jest zrównoważony rozwój Gminy oraz stałe podnoszenie jakości i komfortu życia jej mieszkańców. Tym samym **wszystkie podejmowane przez Gminę działania (rewitalizacyjne lub nie) służą osiągnięciu wspólnego celu**.

Dzięki osadzeniu struktury zarządzania programem rewitalizacji w ramach Urzędu Miasta i Gminy w Radzynie Chelmińskim zapewnione zostało, że wszelkie działania podejmowane w Gminie na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki zostaną skoordynowane. Podmiot zarządzający rewitalizacją w Gminie przed podjęciem decyzji o realizacji innych inwestycji nie wskazanych w programie (realizowanych zarówno na obszarze, jak i poza nim będzie sprawdzał czy planowane przedsięwzięcie jest zgodne z założeniami programu rewitalizacji. W razie stwierdzenia niezgodności podjęte zostaną odpowiednie działania celem dostosowania danego przedsięwzięcia tak, aby nie kolidowało ono z celami programu rewitalizacji. Dla zachowania komplementarności przestrzennej podmiot zarządzający rewitalizacją w Gminie będzie prowadził ciągłą analizę następstw podejmowanych decyzji przestrzennych w skali całej Gminy i jej otoczenia (jak np. przeznaczanie nowych terenów pod zabudowę) dla zapewnienia skuteczności programu rewitalizacji. Szczegółowo sposoby zarządzania programem rewitalizacji opisano w rozdziale 12.

Wszystkie projekty rewitalizacyjne będą realizowane na obszarze rewitalizacji, natomiast zasięg ich oddziaływania będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji. Projekty realizowane na obszarach rewitalizacji będą wpływać nie tylko na mieszkańców tych terenów, ale również na całą Gminę. Dzięki tak dużemu promieniowaniu zaplanowanych projektów zapewnione zostanie, że program rewitalizacji będzie efektywnie oddziaływał na cały obszar dotknięty kryzysem. Dzięki zapewnieniu (i stałemu sprawdzaniu) komplementarności przestrzennej projekty rewitalizacyjne wywołają skuteczną poprawę całego obszaru rewitalizacji (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach). Poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniają i zachodzi pomiędzy nimi efekt synergii.

9.3 Komplementarność problemowa

Zaplanowane projekty rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, a program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w niezbędnych aspektach (tj. społecznym i przestrzenno-funkcjonalnym). Tym samym prowadzona rewitalizacja ma charakter kompleksowy, a nie fragmentaryczny, a realizowane projekty doprowadzą wskazany obszar do pożądanego stanu, o którym mowa w rozdziale 7. Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych polach, pod uwagę brane będą zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić lepszą koordynację tematyczną i organizacyjną działań administracji. Należy wskazać, że program rewitalizacji wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi m. in. na poziomie lokalnym, tak więc już na poziomie programowania rewitalizacji została zapewniona komplementarność problemowa.

Każdy z projektów rewitalizacyjnych wskazanych na liście głównej w rozdziale 8 **przyczyni się do rozwiązania lub zminimalizowania problemów** zdiagnozowanych na obszarach wyznaczonych do rewitalizacji.

Tabela 37. Powiązanie głównych projektów rewitalizacyjnych ze zdiagnozowanymi problemami i potencjałami

Problem/Potencjał	Sposób rozwiązania problemu/wzmocnienia potencjału	Projekt rewitalizacyjny
- Wysokie bezrobocie, w tym wielu bezrobotnych pozostaje bez pracy przez długi okres czasu, - Wysokie natężenie korzystania z pomocy społecznej – wiele osób i rodzin korzysta ze środowiskowej pomocy społecznej oraz z zasiłku rodzinnego, - Występuje zjawisko uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej - Liczne interwencje policji z powodu	- Szkolenia dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pozwalające na zdobycie nowych kwalifikacji potrzebnych na rynku pracy, - Zajęcia o charakterze animacyjnych dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, takie jak np. warsztaty, spotkania, imprezy, wyjazdy studyjne itp., - Zapewnienie wsparcia psychologicznego dla	Stworzenie centrów aktywności lokalnej w miejscowościach rewitalizowanych (cz. 1, 2, 3) Centrum Integracji Społecznej w Szumiłowie

Problem/Potencjał	Sposób rozwiązania problemu/wzmocnienia potencjału	Projekt rewitalizacyjny
zakłócania miru domowego i porządku publicznego, - Wsparcie oferowane osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym jest niewystarczające, - Aktywna działalność organizacji pozarządowych i grup nieformalnych.	osób potrzebujących, - Działania na rzecz reintegracji społecznej typu poradnictwo psychologiczne, obywatelskie, prawne, zawodowe, - Działania na rzecz reintegracji zawodowej.	
- Wiele osób starszych w strukturze społeczeństwa, - Niewystarczające wsparcie dla osób zależnych (starszych, chorych, niepełnosprawnych).	- Zapewnienie lepszej jakości usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób starszych, niepełnosprawnych i chorych oraz ich rodzin	Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych
- Jakość kształcenia na poziomie podstawowym mierzona wynikami sprawdzianu szóstoklasistów jest w Gminie niższa niż w województwie kujawsko-pomorskim, - Dzieci i młodzież, nie mają zapewnionych ciekawych form spędzania czasu po szkole, - Wysoki udział dzieci i młodzieży w strukturze społeczeństwa, - Niewystarczające wsparcie dla dzieci uzdolnionych oraz zagrożonych wypadnięciem z systemu oświaty zwłaszcza pochodzących z rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, - Wysoki bezrobocie.	- Zorganizowanie zajęć pozaszkolnych dla uczniów szczególnie uzdolnionych oraz zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty, - Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów poprzez odpowiednie zajęcia dodatkowe, - Wsparcie psychologiczne i pedagogiczne - Przeciwdziałanie bezrobociu poprzez doradztwo edukacyjne i zawodowe już na etapie szkolnym.	Organizacja zajęć pozalekcyjnych
- Wiele osób/rodzin uzależnionych od świadczeń pomocy społecznej, w tym korzystających z zasiłku rodzinnego, - Dzieci i młodzież zwłaszcza z rodzin patologicznych lub mających trudną sytuację materialną nie ma zapewnionego wystarczającego wsparcia, - W całej Gminie brak świetlicy środowiskowej, - Przeciętą jakość edukacji w szkole podstawowej jest niższa niż w województwie kujawsko-pomorskim, - Liczne interwencje policji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego, - Dzieci i młodzież nie mają zapewnionej ciekawej i bezpiecznej formy spędzania czasu wolnego, dotyczy się to zwłaszcza dzieci pochodzących z rodzin zmagających się różnymi problemami, - Niewystarczające wsparcie dla osób/rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej - Brak miejsc z atrakcyjną ofertą kulturalną, - Brak niezbędnej bazy lokalowej uniemożliwia realizację działań społecznych związanych z promowaniem przedsiębiorczości, zapobieganiem wykluczeniu społecznemu, integracji mieszkańców, czy organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz działalności ngo,	- Zaadoptowanie istniejącego budynku OSP w Radzynie Chelmińskim na potrzeby: - wielofunkcyjnej świetlicy środowiskowej z salami tematycznymi, salą konferencyjną, zapleczem gastronomiczno-sanitarnym, - punkt informacyjno-konsultacyjnego ds. uzależnień i bezpłatnych porad psychologicznych, - biblioteki publicznej, - kawiarenki internetowej. - Wykorzystywanie obiektu na potrzeby organizacji działań animacyjnych, integracyjnych oraz aktywizacyjnych dla osób potrzebujących wsparcia, - Zapewnienie bazy lokalowej dla aktywnie działającej organizacji pozarządowych i grup nieformalnych.	Przebudowa oraz adaptacja budynku OSP w Radzynie Chelmińskim na świetlicę środowiskową

Problem/Potencjał	Sposób rozwiązania problemu/wzmocnienia potencjału	Projekt rewitalizacyjny
- Wysoki odsetek dzieci w strukturze społeczeństwa, - Aktywny sektor organizacji pozarządowych.		
- Jakość kształcenia na poziomie podstawowym jest niższa niż w województwie, - Niewystarczające wsparcie dla osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, - Niewystarczające działania na rzecz aktywizacji i integracji mieszkańców, - Liczne interwencje policji spowodowane zakłócaniem porządku publicznego i miru domowego, - Wysokie bezrobocie, - Wiele osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej, - Brak ciekawej oferty spędzania czasu wolnego dla licznej grupy dzieci i młodzieży, - Brak form aktywizacji i wsparcia dla seniorów, którzy stanowią liczną grupę mieszkańców, - Brak animatora w świetlicy, - Brak ciekawej oferty kulturalno-rozrywkowej oraz działań animacyjnych i integracyjnych w istniejącej świetlicy wiejskiej, - Zły stan istniejących świetlic wiejskich i braki w wyposażeniu ograniczają możliwość aktywnego korzystania z nich, - Zły stan dróg prowadzących do świetlic wiejskich i nieoświetlone istniejące ścieżki rowerowe, - Brak aktywności fizycznej wśród mieszkańców zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym, - Korzystna sytuacja demograficzna - wysoki jest udział osób wieku przedprodukcyjnym, - Aktywnie działające organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,	- Rozbudowa, przebudowa i remont oraz doposażenie świetlicy wiejskiej w Zielnowie, aby mogła pełnić rolę centrum aktywności lokalnej dla mieszkańców Zielnowa i Gawłowic, - Przebudowa i remont oraz doposażenie świetlicy w Czeczewie na cele centrum aktywności lokalnej, - Wykonanie prac termomodernizacyjnych w świetlicach wplynie korzystanie również na stan środowiska przyczyniając się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, - Zagospodarowanie terenów wokół świetlic na cele rekreacyjno-integracyjne, - Dostosowanie obiektów tak, aby mogli korzystać z nich wszyscy zainteresowani, w tym osoby niepełnosprawne, - Zapewnienie lepszego dojazdu do świetlicy w Czeczewie poprzez montaż oświetlenia solarnego wzdłuż ścieżek rowerowych stanowiących bezpośrednie połączenie z świetlicą, - Montaż oświetlenia solarnego wzdłuż ścieżek rowerowych przyczyni się również do: - ograniczenia emisji CO₂ (więcej osób będzie korzystać ze ścieżek zamiast z komunikacji samochodowej), - zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców i integracji (nordic walking, korzystanie ze ścieżki rowerowej również po zmroku)	Rozbudowa i modernizacja świetlic wiejskich wraz z zapewnieniem bezpiecznego dojazdu

Źródło: Opracowanie własne

9.4 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Przedstawiony w rozdziale 12. *System zarządzania realizacją programu rewitalizacji* został zaprojektowany w taki sposób aby zapewnić efektywne współdziałanie różnych instytucji na jego rzecz (samorządu gminnego i jego jednostek organizacyjnych oraz pomocniczych, organizacji pozarządowych, sektora przedsiębiorców i mieszkańców) oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. System zarządzania programem rewitalizacji został osadzony w systemie działania i zarządzania Miasta i Gminy Radzyń Chelmiński w związku z czym zapewniona jest komplementarność proceduralna i instytucjonalna.

9.5 Komplementarność źródeł finansowania

Projekty rewitalizacyjne zawarte w niniejszym programie będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), środki Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) oraz środki własne Miasta i Gminy Radzyń Chelmiński. Na etapie tworzenia programu rewitalizacji ani osoby prywatne, ani przedsiębiorcy nie byli zainteresowani włączeniem się w proces rewitalizacji, dlatego w programie brak prywatnych źródeł finansowania i łączenia ich ze środkami publicznymi. Jednak ze względu na długi okres realizacji programu (do 2023 r.) nie wyklucza się nawiązania takiej współpracy w przyszłości i realizacji projektów finansowanych ze środków publicznych i prywatnych.

9.6 Komplementarność międzyokresowa

Przedsięwzięcia zawarte w niniejszym programie są wyrazem kontynuacji polityki prowadzonej przez Miasto i Gminę Radzyń Chelmiński w poprzednim okresie programowania. Tym samym zachowana jest ciągłość programowa polegająca na kontynuacji i rozwijaniu wsparcia z polityk spójności 2007-2013. W poprzedniej perspektywie w Gminie zrealizowano szereg projektów nastawionych na rozwiązywanie i łagodzenie problemów społecznych, podnoszenie jakości usług społecznych, aktywizację zawodową mieszkańców oraz poprawę jakości infrastruktury, m. in.:

- Centrum Integracji Społecznej w Szumiłowie,
- Aktywna Integracja w Radzynie Chelmińskim,
- Dobry start - większe szanse,
- Szansa dla każdego,
- Aktywni poprzez sztukę,
- Postaw na zmiany,
- Integracja krokiem w przyszłość,
- Aktywność to przyszłość,
- Świetlica wiejska kluczem do sukcesu,
- Budowa parku rekreacji, sportu i wypoczynku przy ulicy Przykop w Radzynie Chelmińskim – zadanie I: budowa głównych ciągów komunikacyjnych, fontanny, zbiornika dekoracyjnego, pawilonu parkowego, linarium i modułu do gry w tenisa stołowego,
- Wykonanie terenów rekreacyjnych na obszarze o szczególnym znaczeniu w miejscowości Radzyń Chelmiński,
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Radzyń Chelmiński oraz wymiana i rozbudowa sieci wodociągowej na terenie miasta i gminy Radzyń Chelmiński,
- Instalacja kolektorów słonecznych dla Zespołu Szkół w Radzynie Chelmińskim,
- Budowa ścieżki rowerowej odcinek A: Radzyń Chelmiński – Cieczewo,
- Budowa ścieżki rowerowej odcinek B: Cieczewo – Gołębiewo,
- Budowa terenów rekreacyjno – sportowych w Radzynie Chelmińskim,
- Przebudowa budynku po byłej kotłowni na świetlicę wiejską w m. Dębieniec gm. Radzyń Chelmiński oraz budowa trybun, chodników i parkingu przy pełnowymiarowym boisku do piłki nożnej w Radzynie Chelmińskim.

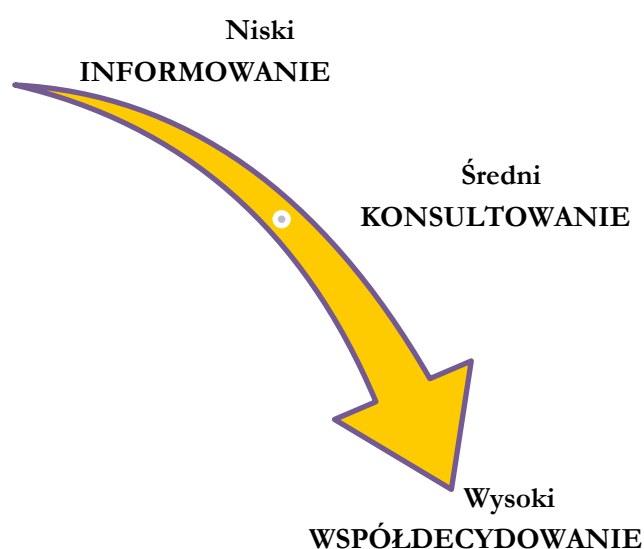
W perspektywie 2014-2020 w ramach rewitalizacji również zaplanowano szereg działań o charakterze społecznym, które mają przyczynić się do dalszego wzmacniania kapitału ludzkiego oraz towarzyszących im działań infrastrukturalnym, które wpłyną na dalsze podnoszenie komfortu życia.

10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

10.1 Interesariusze rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest nieodłącznym elementem procesu rewitalizacji i stanowi fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Partycypacja powinna być ukierunkowana na możliwie dojrzałe formy uczestnictwa społeczności w podejmowaniu decyzji, które jej dotyczą.

Schemat 6. Stopień zaangażowania interesariuszy

Źródło: Opracowanie własne

Celem rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, poprzez prowadzone w sposób kompleksowy, zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, które są skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji. Podmioty zaliczane do **interesariuszy rewitalizacji**, to nie tylko mieszkańcy danego obszaru, ale również szereg innych podmiotów i osób, które w jakiś sposób związane są z tym obszarem i na których rewitalizacja będzie miała wpływ:

- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczności nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze
- Mieszkańcy gminy inni niż mieszkańcy obszaru rewitalizacji
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność gospodarczą na terenie gminy
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność społeczną na terenie gminy, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne
- Jednostka samorządu terytorialnego i jej jednostki organizacyjne
- Organy władzy publicznej

Aktywne uczestnictwo interesariuszy w procesie rewitalizacji zapewniają konsultacje społeczne. W ramach partycypacji społecznej nie ograniczono się jedynie do informowania czy konsultowania

podejmowanych przez lokalne władze działań, ale dążono do stosowania bardziej zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie i aktywne uczestnictwo w przygotowywaniu projektów zawartych w programie.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński został wypracowywany przez samorząd gminny i poddany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu opierały się na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością zamieszkującą obszar rewitalizacji, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi oraz innymi użytkownikami obszaru. Konsultacje społeczne były nieodłącznym elementem procesu wyznaczania obszaru rewitalizacji oraz przygotowania programu rewitalizacji – **etap diagnozowania i programowania**. Również po rozpoczęciu realizacji programu interesariusze będą włączani w działania związane z realizacją poszczególnych projektów i monitoringiem – **etap wdrażania**.

10.2 Partycypacja społeczna na etapie diagnozowania i programowania

Przed rozpoczęciem prac związanych z wyznaczeniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przeprowadzono tzw. prekonsultacje – podczas zebrania wiejskich, które odbyły się w dniach 5 - 15 kwietnia 2016 r. informowano lokalną społeczność (mieszkańców, przedsiębiorców, radnych, sołtysów, organizacje pozarządowe), że Gmina przystąpi do opracowania programu rewitalizacji, omawiano ideę procesu rewitalizacji oraz zbierano wstępne pomysły na działania rewitalizacyjne

Pierwsze konsultacje społeczne przeprowadzono po wykonaniu diagnozy ilościowej, jakościowej i przestrzennej zjawisk kryzysowych występujących w Gminie. Ich celem było ostateczne wyznaczenie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

Drugie konsultacje społeczne odbyły się po opracowaniu projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński na lata 2016-2023. Wówczas ustalono listę projektów zawartych w programie i zasady wdrażania programu.

Konsultacje społeczne były prowadzone zgodnie z Kanonem Konsultacji Społecznych. Aby dotrzeć do jak największej liczby interesariuszy stosowano różne metody informowania o konsultacjach i ich formach:

- Biuletyn Informacji Publicznej,
- Strona internetowa www.radzynchelminski.eu, zakładka „Lokalny Program Rewitalizacji”,
- Oficjalny profil Gminy na portalu społecznościowym Facebook,
- System bezpłatnego informowania mieszkańców poprzez smsy,
- Lokalna Prasa – „Czas Radzynia Chełmińskiego”,
- Rozmowy z przedstawicielami mieszkańców (radnymi, sołtysami).

Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Przed rozpoczęciem prac związanych z wyznaczeniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przeprowadzono tzw. prekonsultacje – podczas zebrania wiejskich, które odbyły się w dniach 5 - 15 kwietnia 2016 r. informowano lokalną społeczność (mieszkańców, przedsiębiorców, radnych, sołtysów, organizacje pozarządowe), że Gmina przystąpi do opracowania programu rewitalizacji, omawiano ideę procesu rewitalizacji oraz zbierano wstępne pomysły na działania rewitalizacyjne

Właściwe konsultacje społeczne dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji trwały 14 dni - **od 10 czerwca 2016 r. do 24 czerwca 2016 r.** W tym czasie odbyły się

spotkania z mieszkańcami i dyskusje, zbierane były uwagi do konsultowanych materiałów oraz przeprowadzone zostały ankiety.

Tabela 38. Formy konsultacji społecznych wykorzystane na etapie diagnozowania

Formy konsultacji społecznych	Opis przebiegu konsultacji
Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej 	W terminie od 10 czerwca 2016 r. do 24 czerwca 2016 r. trwały konsultacje społeczne podczas których interesariusze mieli możliwość wnoszenia uwag do diagnozy dotyczącej wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji za pomocą formularza konsultacji społecznych (wzór formularza przedstawia załącznik nr 1). Formularz uwag był dostępny na stronie www.radzynchelminski.eu, oficjalnym profilu Gminy na portalu społecznościowym oraz w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy. Wypełniony formularz konsultacji można było przekazać e-mailem, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Miasta i Gminy lub dostarczyć osobiście do Urzędu.
Spotkania 	Spotkania z mieszkańcami odbyły się 17 czerwca 2016 r. w: Zielnowie (spotkanie dla Zielnowa i Gawłowic), Cieczewie oraz Radzynie Chelmińskim. W celu ułatwienia zrozumienia prezentowanych treści i odniesienia się do nich, na spotkaniach wykorzystano wizualizację w postaci prezentacji graficznej. Przebieg spotkań wyglądał następująco: • Powitanie uczestników spotkania, • Etapy prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji, • Podstawowe pojęcia związane z rewitalizacją, • Zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na mapie, • Diagnoza obszaru rewitalizacji: a) kryzysowe zjawiska w sferze społecznej, b) kryzysowe zjawiska w pozostałych sferach, c) potencjały obszaru, • Dyskusja na temat plusów i minusów danego obszaru, wizji jego rozwoju, celów rozwojowych i przedsięwzięć, • Przypomnienie o toczących się konsultacjach, • Ankieta (opis znajduje się w dalszej części tabeli).
Debaty 	Debaty były jednym z elementów spotkań. Uczestnicy debaty starali się odpowiedzieć na następujące pytania: • Jakie są plusy i minusy zamieszkiwania w danej miejscowości – dobre i złe strony tego obszaru? • Jak dany obszar powinien wyglądać w przyszłości? • Jakie cele rozwojowe należy postawić? • Jakie przedsięwzięcia należy podjąć w ramach rewitalizacji aby osiągnąć cele i zrealizować wizję?
Ankiety 	Podczas konsultacji społecznych przeprowadzono ankietę dotyczącą obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat aktualnych problemów, czynników i zjawisk kryzysowych występujących na obszarach zdegradowanych gminy oraz potrzeb i oczekiwanych działań w zakresie rewitalizacji, mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze. Ankietę przeprowadzono także podczas spotkań z mieszkańcami. Ankieta była dostępna na stronie www.radzynchelminski.eu, oficjalnym profilu Gminy na portalu społecznościowym oraz w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy. Łącznie zebrano 57. Wzór ankiety stanowi załącznik nr 2. Wyniki przeprowadzonej ankiety przedstawia załącznik nr 3.

Źródło: Opracowanie własne

Zdjęcie 8. Spotkania podczas I konsultacji

Źródło: Opracowanie własne

Zdjęcie 9. Informacje o konsultacjach społecznych diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na stronie internetowej

09.06.2016 r.

Logowanie

login:

hasło:

Zarejestruj się

Przypomnij hasło

Loguj

Menu

Strona główna

Lokalny Program Rewitalizacji

Galerie

Statystyka USC

Gospodarka odpadami

Obrona Cywilna

Formularze

Komunikaty Urzędu

Archiwum wiadomości

Rycerstwo

Wybory

Historia

Komunikacja

Informacje

Projekty

Lokalny Program Rewitalizacji

Szanowni Państwo,

Zapraszamy do konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Rewitalizacja to szeroki proces przemian społecznych, przestrzennych i ekonomicznych na obszarze, znajdującym się w kryzysie. Jej celem jest ponowne przywrócenie do życia zdegradowanej części miasta i obszaru wiejskiego oraz uzupełnienie jej o nowe funkcje. Mówiąc prościej – chodzi o to, żeby w takim miejscu dobrze się przebywało, mieszkało i pracowało. Remonty budynków czy modernizacja dróg to tylko niewielka część działań składających się na rewitalizację. Poprawa przestrzeni musi iść w parze z polepszeniem warunków życia, co zapewniają szerokie działania społeczne, kulturalne, edukacyjne czy ekonomiczne podejmowane w tym procesie. Konsultacje mają na celu zebranie od interesariuszy rewitalizacji uwag, opinii i propozycji odnośnie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński.

Konsultacje potrwać 15 dni, od 10 czerwca 2016 r. do 24 czerwca 2016 r.

W tym czasie zapraszamy Państwa do zapoznania z załączonymi poniżej dokumentami i wyrażenia swoich opinii/uwag poprzez formularz konsultacji.

Wypełniony formularz konsultacji można przekazywać:

bezpośrednio do Urzędu Miasta i Gminy w Radzynie Chełmińskim (pok. nr 16),
drogą elektroniczną na adres mailowy: ewa.gajewska@radzynchelminski.eu,
drogą korespondencyjną na adres: Urząd Miasta i Gminy w Radzynie Chełmińskim, Plac Towarzystwa Jaszczurczego 9, 87-220 Radzyń Chełmiński, z dopiskiem „Rewitalizacja”.

Zapraszamy również do udziału w spotkaniach konsultacyjnych:

Zielnowo: 17 czerwca 2016 r., godz. 12.00 w świetlicy wiejskiej w Zielnowie
Czeczewo: 17 czerwca 2016 r., godz. 14.00 w świetlicy wiejskiej w Czeczewie
Radzyń Chełmiński: 17 czerwca 2016 r., godz. 16.00 w sali OSP w Radzynie Chełmińskim

Załączniki:
mapy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (pdf)
diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (pdf)
formularz konsultacji społecznych (doc)

bip

Biuletyn Informacji Publicznej

Zespół Szkół w Radzynie

Biblioteka Publiczna w Radzynie

Policja Grudziądz

Zespół piłkarski Radzynianka juniorzy

Mikroporady dla mikrofirm

Wydarzenia

Plan Miasta

Plan Parku

10.06.2016 r.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI

Zapraszamy do konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Powstała nowa zakładka Lokalny Program Rewitalizacji, gdzie umieszczane będą wszystkie informacje dotyczące rewitalizacji.

Źródło: www.radzynchelminski.eu

Zdjęcie 10. Informacje o konsultacjach społecznych diagnozy na portalu społecznościowym

Źródło: <https://www.facebook.com/radzyn.chelminski.1234>

Zdjęcie 11. Informacje o rewitalizacji w lokalnej prasie

Źródło: *Czas Radzyna Chełmińskiego*

Konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński na lata 2016-2023

Kolejne konsultacje społeczne dotyczące projektu programu rewitalizacji zostały przeprowadzone w dniach 13 – 27 września 2016 r. W tym czasie wszyscy zainteresowani mogli zgłaszać swoje uwagi i propozycje zmian do projektu dokumentu za pośrednictwem formularza uwag. Odkondu się również spotkanie podsumowujące prace nad programem, podczas którego dyskutowano nad projektami zawartymi w programie rewitalizacji i wdrazaniem programu.

Tabela 39. Formy konsultacji społecznych wykorzystane na etapie programowania

Formy konsultacji społecznych	Opis przebiegu konsultacji
Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej 	W terminie od 13 września 2016 r. do 27 września 2016 r. trwały konsultacje społeczne podczas których interesariusze mieli możliwość wnoszenia uwag do projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński na lata 2016-2023 za pomocą formularza konsultacji społecznych (wzór formularza przedstawia załącznik nr 1). Formularz uwag był dostępny na stronie www.radzynchelminski.eu, oficjalnym profilu Gminy na portalu społecznościowym oraz w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy. Wypełniony formularz konsultacji można było przekazać e-mailem, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Miasta i Gminy lub dostarczyć osobiście do Urzędu.
Spotkanie 	Spotkanie z interesariuszami odbyło się 20 września 2016 r. w Radzynie Chelmińskim. W celu ułatwienia zrozumienia prezentowanych treści i odniesienia się do nich, na spotkaniach wykorzystano wizualizację w postaci prezentacji graficznej. Program spotkania wyglądał następująco: ▪ Powitanie uczestników, ▪ Przedstawienie etapów prac nad programem, ▪ Przypomnienie podstawowych pojęć związanych z rewitalizacją, ▪ Omówienie wizji obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, ▪ Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych, ▪ Szczegółowe omówienie poszczególnych projektów rewitalizacyjnych zawartych w programie, ▪ Sposoby partycypowania mieszkańców we wdrazaniu programu. Po zaprezentowaniu programu odbyła się dyskusja dotycząca ostatecznej listy projektów rewitalizacyjnych oraz realizacji samego programu.

Źródło: Opracowanie własne

Lokalny Program Rewitalizacji

13.09.2016 r.

Logowanie

login:

hasło:

Zarejestruj się

Przypomnij hasło

Loguj

Menu

[Strona główna](#)

[Lokalny Program Rewitalizacji](#)

[Galerie](#)

[Statystyka USC](#)

[Gospodarka odpadami](#)

[Obrona Cywilna](#)

[Formularze](#)

[Komunikaty Urzędu](#)

[Archiwum wiadomości](#)

[Rycerstwo](#)

[Wybory](#)

[Historia](#)

[Komunikacja](#)

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI

Szanowni Państwo,

Przedstawiamy do Państwa opinii projekt **Lokального Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński na lata 2016 – 2023.**

Lokalny Program Rewitalizacji to wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, infrastrukturalnej, którego celem jest wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego. Program jest podstawą do ubiegania się o środki na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych.

Konsultacje potrwać 14 dni, od 13 września 2016 r. do 27 września 2016 r.

W tym czasie zapraszamy Państwa do zapoznania z załączonym poniżej dokumentem i wyrażenia swoich opinii/uwag poprzez formularz konsultacji.

Wypełniony formularz konsultacji można przekazywać:

bezpośrednio do Urzędu Miasta i Gminy w Radzynie Chełmińskim (pok. nr 16),
drogą elektroniczną na adres mailowy:

ewa.gajewska@radzynchelminski.eu
drogą korespondencyjną na adres: Urząd Miasta i Gminy w Radzynie

Chełmińskim, Plac Towarzystwa Jaszczurczego 9, 87-220 Radzyń Chełmiński.

Zapraszamy również do udziału w spotkaniu konsultacyjnym, które odbędzie się 20 września 2016 r. o godz. 10.00 w sali OSP Radzyń Chełmiński.

formularz konsultacji (doc)

program rewitalizacji 2016-2023 (pdf)

112

Zdjęcie 13. Zaproszenie na spotkanie w sprawie projektu programu

Źródło: <https://www.facebook.com/radzyn.chelminski.1234>

Zdjęcie 14. Spotkanie w sprawie projektu programu rewitalizacji

Źródło: <https://www.facebook.com/radzyn.chelminski.1234>

10.3 Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania

Etap wdrażania i monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Radziejów na lata 2016-2023 rozpocznie się po podjęciu przez Radę Miejską uchwały w sprawie uchwalenia programu i pozytywnej ocenie programu przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2016-2020. Wdrażanie i monitorowanie będzie trwać do 2023 r. lub wcześniejszego zrealizowania programu.

Partycypacja społeczna będzie realizowana za pośrednictwem zespołu ds. rewitalizacji, który będzie pełnił funkcję doradczą. W skład wejdą przedstawiciele interesariuszy (tj. przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacji pozarządowych, sektora przedsiębiorców i Urzędu Miasta i Gminy w Radzynie Chelmińskim). Zespół zostanie powołany zarządzeniem Burmistrza określającym jego skład i regulamin działania, po pozytywnej ocenie programu przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2016-2020.

Aby zapewnić i utrzymać zainteresowanie społeczeństwa rewitalizacją oraz zagwarantować wszystkim interesariuszom wiedzę i możliwość uczestniczenia w procesie rewitalizacji, przez cały okres wdrażania prowadzone będą działania związane z promocją i informowaniem o realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych zawartych w programie i stanie wdrażania programu. W celu zapewnienia każdemu zainteresowanemu dostępu do tych informacji i możliwość zgłaszania uwag przewidywane są następujące formy konsultowania/informowania:

- Strona internetowa www.radzynchelminski.eu
- Zebrania wiejskie,
- Lokalna prasa,
- Za pośrednictwem przedstawicieli lokalnych społeczności i lokalnych liderów.

11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Projekty zawarte w programie będą finansowane w oparciu o środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), środki Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) oraz środki własne Miasta i Gminy Radzyń Chelmiński. Na etapie tworzenia programu rewitalizacji ani osoby prywatne, ani przedsiębiorcy nie byli zainteresowani włączeniem się w proces rewitalizacji, dlatego w programie brak prywatnych źródeł finansowania i łączenia ich ze środkami publicznymi. Jednak ze względu na długi okres realizacji programu (do 2023 r.) nie wyklucza się nawiązania takiej współpracy w przyszłości i realizacji projektów finansowanych ze środków publicznych i prywatnych.

Tabela 40. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (czł./osobę) ¹⁴	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹⁵	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			i prywatna			
									EFS	EFRR	Inne				
2, 3	II kw. 2017 – IV kw. 2018	1. Stworzenie centrów aktywności lokalnej w miejscowościach rewitalizowanych (cz. 1)	S	Działania na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Mieście i Gminie Radzyń Chelmiński – lider projektu Miasto i Gmina Radzyń Chelmiński – partner projektu	149 500,00	85	127 075,00	127 075,00				11.1		

¹⁴ 1 – Osiedle Stare Miasto, 2 – sołectwo Cieczewo, 3 – miejscowość Gawłowice i Zielnowo

¹⁵ S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

Czas realizacji rewitalizacji (całkowicie)	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹⁵	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			i prywatna			
									EFS	EFRR	Inne				
2, 3	I kw. 2019 – II kw. 2020	2. Stworzenie centrów aktywności lokalnej w miejscowościach rewitalizowanych (cz. 2)	S	Działania na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Mieście i Gminie Radzyń Chelmiński – lider projektu Miasto i Gmina Radzyń Chelmiński – partner projektu	149 500,00	85	127 075,00	127 075,00				11.1		
2, 3	III kw. 2020 – IV kw. 2021	3. Stworzenie centrów aktywności lokalnej w miejscowościach rewitalizowanych (cz. 3)	S	Działania na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Mieście i Gminie Radzyń Chelmiński – lider projektu Miasto i Gmina Radzyń Chelmiński – partner projektu	106 178,87	85	90 252,04	90 252,04				11.1		
1, 2, 3	IV kw. 2016 – IV kw. 2018	4. Centrum Integracji Społecznej w Szumilowie	S	Działania na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Mieście i Gminie Radzyń Chelmiński	481 914,55	85	409 627,34	409 627,34				9.2	9.2.1	

Czas realizacji rewitalizacji (miesiące)	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹⁵	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			i prywatna			
									EFS	EFRR	Inne				
1, 2, 3	I kw. 2018 – IV kw. 2018	5. Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych	S	Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych i edukacyjnych	Miasto i Gmina Radzyń Chelmiński w partnerstwie z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Stowarzyszeniem Wspierania Aktywności Lokalnej w Mieście i Gminie Radzyń Chelmiński	105 00,00	90	94 500,00	94 500,00				9.3	9.3.2	
1, 2, 3	III kw. 2016 – 2019	6. Organizacja zajęć pozalekcyjnych	S	Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych i edukacyjnych	Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chelmiński	700 000,00	84,5	591 500,00	591 500,00				10.2	10.2.2	
1	I kw. 2018 – IV kw. 2019	7. Przebudowa oraz adaptacja budynku OSP w Radzynie Chelmińskim na świetlicę środowiskową	PF/T	Stworzenie świetlicy środowiskowej	Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chelmiński	1 700 000,00	48,55	825 500,00	825 500,00				6.2		4,5
2, 3	I kw. 2017 – III kw. 2019	8. Rozbudowa i modernizacja świetlic wiejskich wraz z zapewnieniem bezpiecznego dojazdu	PF/T	Rewitalizacja infrastrukturalna na obszarach wiejskich	Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chelmiński	1 071 899,61	85	911 114,67		911 114,67			7.1		1,2,3,4,5

Źródło: Opracowanie na podstawie zgłoszonych fiszek projektowych

Tabela 41. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia ¹⁶	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Źródło finansowania			
					Środki publiczne			Środki prywatne
					EFS	EFRR	Inne	
1	1	PF	Budowa letniego amfiteatru wraz z zagospodarowaniem terenu wokół amfiteatru oraz budowa huśtawki dla osób niepełnosprawnych w Parku Rekreacji, Sportu i Wypoczynku w Radzynie Chelmińskim (PROW).	300 246,45			PROW (191 046,82 zł)	
1	2	T	Termomodernizacja hali sportowej przy Zespole Szkół w Radzynie Chelmińskim wraz z klimatyzacją (Działanie 3.3 RPO)	770 000,00		3.3 RPO (654 500 zł)		
1	3	PF	Budowa ścieżki rowerowej Radzyń Chelmiński – Kneblowo na terenie gminy Radzyń Chelmiński (Działanie 3.4 RPO)	700 000,00		3.4 RPO (595 000 zł)		

Źródło: Opracowanie na podstawie zgłoszonych fiszek projektowych

¹⁶ S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

12. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

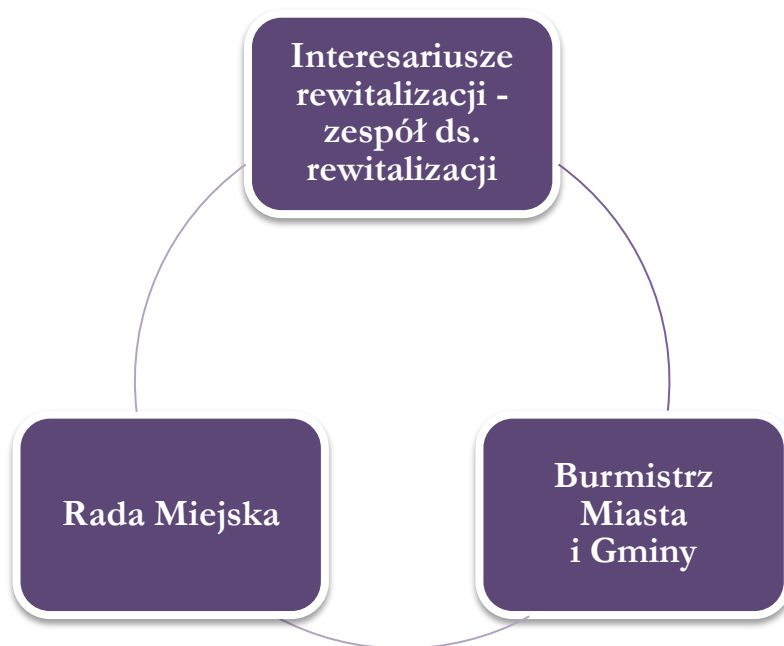
Złożoność procesu rewitalizacyjnego wymaga właściwego zarządzania w celu uzyskania zamierzonych efektów rewitalizacji oraz odpowiadających im kierunków działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk. Wszelkie koszty związane z zarządzaniem programem będą pokrywane z budżetu gminy.

12.1 Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania

Jednym z kluczowych czynników sukcesu programu rewitalizacji jest sprawna koordynacja działań i sprawny przepływ informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w jego realizację. Istotą procesu rewitalizacji jest prowadzenie przez interesariuszy skoordynowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Charakterystyka interesariuszy i mechanizmy partycypacyjne opisane zostały w *rozdziale 10*.

Głównymi podmiotami zaangażowanymi w proces przygotowania i wdrożenia programu są: Burmistrz Miasta i Gminy, Rada Miejska i interesariusze rewitalizacji.

Schemat 7. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Zespół ds. rewitalizacji będzie pełnił funkcję doradczą. W skład wejdą przedstawiciele interesariuszy (tj. przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców (pracodawców) i Urzędu Miasta i Gminy w Radzynie Chelmińskim). Zespół zostanie powołany zarządzeniem Burmistrza określającym jego skład i regulamin działania, po pozytywnej ocenie programu przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2016-2020.

Tabela 42. Najważniejsze zadania podmiotów uczestniczących w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji

Podmiot	Zadania
Interesariusze rewitalizacji – Zespół ds. rewitalizacji	- Aktywny udział w pracach zespołu ds. rewitalizacji związanych z wdrażaniem programu rewitalizacji i jego realizacją, m. in. poprzez udział w spotkaniach dotyczących rewitalizacji, opiniowanie sposobu wdrażania programu i realizacji poszczególnych zadań. - Wskazywanie potrzeb rewitalizacyjnych danego obszaru, - Zespół wspiera działania Burmistrza w obszarze rewitalizacji, - Zespół stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy, a także sprawuje funkcje opiniotwórczo-doradcze w sprawach związanych z opracowaniem i wdrażaniem Programu Rewitalizacji oraz oceną przebiegu procesu rewitalizacji, - Reprezentuje mieszkańców i innych interesariuszy, lokalne środowiska gospodarcze, organizacje pozarządowe, - Wyrażanie opinii oraz podejmowanie inicjatyw rozwiązań odnoszących się do rewitalizacji, - Uczestnictwo w opiniowaniu oraz przygotowywaniu projektów uchwał Rady Miejskiej i zarządzeń Burmistrza związanych z rewitalizacją, - Opiniowanie projektów zmian LPR.
Burmistrz Miasta i Gminy	- Koordynowanie całego procesu rewitalizacji, - Prowadzenie analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu lub zmianie programu, ocenie aktualności i stopnia jego realizacji, - Prowadzenie konsultacji społecznych, - Wystąpienie z wnioskiem do Rady Miejskiej o podjęcie uchwały w sprawie przystąpienia do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński na lata 2016-2023, - Zapewnienie zgodności innych podejmowanych działań z programem rewitalizacji.
Rada Miejska	- Podjęcie uchwały w sprawie przystąpienia do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński na lata 2016-2023, - Zatwierdzenie i uchwalenie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński na lata 2016-2023, - Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński na lata 2016-2023, służących realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, - Uchwalanie zmian Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński na lata 2016-2023, - Podjęcie uchwały o uchyleniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński na lata 2016-2023 w całości lub w części w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, - Zapewnienie zgodności innych podejmowanych działań z programem rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne

12.2 Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji

Ponieważ **koordynatorem całego procesu rewitalizacji będzie Urząd Miasta i Gminy w Radzynie Chełmińskim**, który jako instytucja samorządowa posiada odpowiedni potencjał organizacyjny oraz doświadczenie niezbędne do realizacji tego zadania, Burmistrz wyznaczy pracownika (pracowników) odpowiedzialnego za wsparcie wszystkich powyższych organów w realizacji ich zadań. Urząd Miasta i Gminy w Radzynie Chełmińskim posiada odpowiedni potencjał aby zapewnić prawidłowe i sprawne zarządzanie programem rewitalizacji. Daje to gwarancję, że podmiot koordynujący działania innych podmiotów uczestniczących w realizacji programu rewitalizacji (Zespołu ds. rewitalizacji, Rady

Miejskiej i Burmistrza) posiada odpowiednie do tego kompetencje. Powierzenie koordynacji prac nad programem Urzędowi Miasta i Gminy Radzyń Chelmiński gwarantuje wysoką jakość pracy, łatwy i szybki przepływ informacji, jasno określoną ścieżkę podejmowania decyzji, bezpośredni dostęp do informacji na temat innych działań rozwojowych realizowanych w Gminie (zapewnienie komplementarności przestrzennej), odpowiednie zaplecze instytucjonalne.

Ścieżka podejmowania decyzji w sprawach związanych z program rewitalizacji jest tożsama ze ścieżką podejmowania decyzji jaka obowiązuje w Gminie. Wszelkie decyzje w sprawach związanych z rewitalizacją podejmuje Burmistrz (po konsultacjach z Zespołem ds. rewitalizacji jeżeli jest to konieczne). Decyzje w sprawach zmiany programu rewitalizacji, wprowadzenia do programu nowych przedsięwzięć podejmuje w drodze uchwały Rada Miejska na wniosek Burmistrza, po zaopiniowaniu zmian przez Zespół ds. rewitalizacji.

Tabela 43. Najważniejsze zadania podmiotu koordynującego działania w programie rewitalizacji

Podmiot	Zadania
Urząd Miasta i Gminy – wyznaczony pracownik (pracownicy)	▪ Współpraca ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w realizację programu, zapewnienie odpowiedniego przepływu informacji, ▪ Koordynowanie działań projektowych wymagających jednoczesnego zaangażowania jednostek i spółek gminy oraz strony społecznej, ▪ Składanie wniosków i pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację projektów, ▪ Ocena projektów zgłoszonych do realizacji na obszarze objętym rewitalizacją pod kątem osiągnięcia celów programu, ▪ Ocena planowanych do realizacji projektów umiejscowionych poza obszarem rewitalizacji pod kątem ich wpływu na obszar rewitalizacji i w razie wystąpienia niezgodności zgłaszanie tego faktu podmiot zarządzającym (Burmistrz, Rada Miejska, Zespół ds. rewitalizacji), ▪ Analiza następstw podejmowanych decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia dla zapewnienia skuteczności programu rewitalizacji, ▪ Przygotowywanie projektów aktualizacji programu, w tym w szczególności wykazu projektów, ▪ Promocja programu, ▪ Organizacja i wdrażanie systemu monitorowania programu, ▪ Dokonywanie okresowych przeglądów realizacji zadań, ▪ Sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji programu, ▪ Współpraca z innymi referatami Urzędu Miasta i Gminy w zakresie realizacji programu.

Źródło: Opracowanie własne

Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektora: publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja niniejszego programu wiąże się z udziałem podmiotu zarządzającego i koordynującego poszczególne działania także w procesie monitoringu i oceny programu (przede wszystkim zapewnienie zgodności z harmonogramem realizacji programu rewitalizacji).

Głównym zadaniem wszystkich podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji jest ukierunkowanie, kontrolowanie i ocena z punktu widzenia zapewnienia pełnej spójności z dokumentami strategicznymi. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji programu dla sprawnej

implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych.

System wdrażania programu rewitalizacji został przedstawiony na poniższym schemacie.

Schemat 8. System wdrażania programu rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

12.3 System informacji i promocji

Partycypacja społeczności lokalnej (szczegółowo opisana w *rozdziale 10*) na każdym etapie powstawania i realizacji programu rewitalizacji odgrywa niezmiernie istotną rolę, dostarczając najbardziej rzetelnych informacji na temat problemów, potrzeb oraz potencjałów danego obszaru, które nie są możliwe do uzyskania na podstawie jedynie analizy danych statystycznych. Zaangażowanie na każdym etapie interesariuszy zainteresowanych udziałem w programie (m.in. organizacji pożytku publicznego, stowarzyszeń, przedsiębiorców, mieszkańców Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński) umożliwi im aktywny udział w planowaniu i wdrażaniu zmian społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych zgodnie z ich potrzebami i interesami. Dlatego też niezbędne jest umożliwienie wymiany informacji i dyskusji o kształcie, jaki powinna przybrać rewitalizacja za pomocą różnorodnych instrumentów promocyjnych i informacyjnych.

Działania informacyjne i promocyjne są nierozdzielnie związane z mechanizmami włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji. Aby udział lokalnej społeczności w tworzeniu i wdrażaniu programu przyniósł spodziewane efekty, konieczne jest prowadzenie szeregu działań, skupiających się przede wszystkim na:

- Organizacji zebrań z mieszkańcami zwłaszcza obszarów rewitalizowanych oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi, które stanowić mają forum wymiany informacji i pomysłów na działania rewitalizacyjne,
- Publikowaniu ogłoszeń o wszelkich sprawach związanych z rewitalizacją,

- Wykorzystaniu możliwości kontaktu elektronicznego w postaci publikacji na stronach internetowych oraz portalu społecznościowym.

Dzięki tak zorganizowanej informacji i promocji społeczność lokalna zyska możliwość aktywnego udziału w tworzeniu wizji obszaru zdegradowanego po rewitalizacji, współdecydowania o kształcie zmian oraz kontroli społecznej nad procesem realizacji programu. Stosowane instrumenty informacji i promocji programu rewitalizacji w powiązaniu z zaawansowanymi metodami partycypacji, takimi jak współdecydowanie, aktywne uczestnictwo w projektach czy kontrola obywatelska przyczynią się do wyłonienia na obszarach rewitalizacji lokalnych liderów.

Wszelkie formy partycypacji społecznej, w połączeniu z formami informacji i promocji, mają na celu pobudzenie i aktywizację społeczności na rzecz rozwoju lokalnego z wykorzystaniem posiadanej wiedzy i doświadczenia wszystkich interesariuszy, tak aby wszelkie podejmowane działania prowadziły do urzeczywistnienia wizji obszaru po rewitalizacji.

12.4 Ramowy harmonogram realizacji programu

Ramowy harmonogram realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chelmiński na lata 2016-2023 obejmuje okres od 2016 r. kiedy zostały rozpoczęte prace nad programem do końca 2023 r., czyli do planowanego zakończenia realizacji projektów wynikających z programu.

Schemat 9. Ramowy harmonogram realizacji programu

Źródło: Opracowanie własne

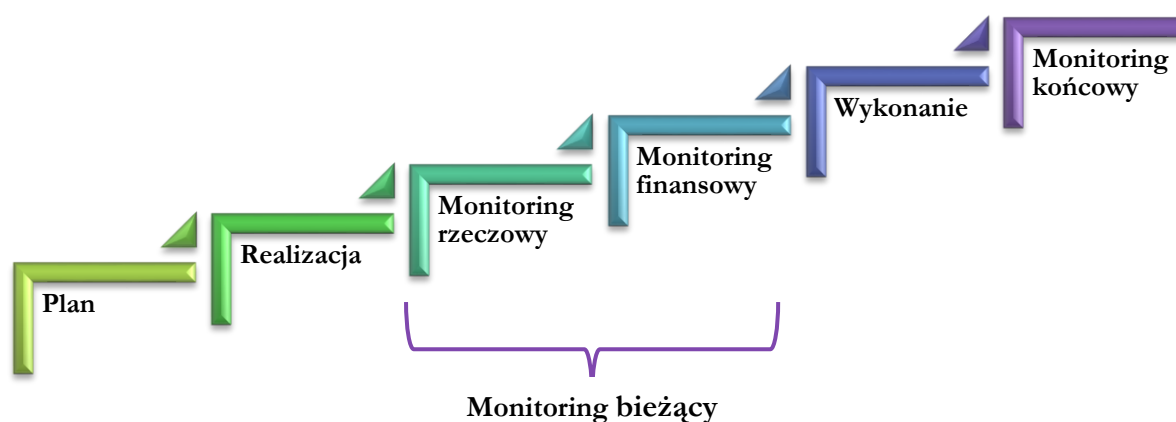
Szczegółowe informacje na temat realizacji programu wynikają z rozdziału 11.

13. System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian

13.1 System monitoringu i oceny skuteczności działań

Monitorowanie postępów realizacji oparte będzie na stałym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Bieżąca i systematyczna analiza danych ilościowych i jakościowych osiąganych w trakcie realizacji projektu i porównanie ich z zaplanowanymi w programie, pozwoli na wykrycie rozbieżności oraz umożliwi odpowiednio wczesną korektę możliwych do przewidzenia komplikacji. Zastosowane będą dwie formy monitoringu: monitorowanie postępu prac oraz monitorowanie środków finansowych projektu.

Schemat 10. Formy monitoringu

Źródło: Opracowanie własne

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągania założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami programu rewitalizacji.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania programu i stopniu wykorzystania dotacji. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami programu.

Monitoring końcowy (monitoring osiągnięcia celów rewitalizacji) zweryfikuje, czy wytyczone cele i kierunki działań zostały zrealizowane. Będzie polegał na śledzeniu postępu realizacji LPR poprzez monitorowanie wartości określonych wskaźników. Wskaźniki celu rewitalizacji dostarczą informacji o rezultatach, a więc efektach realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zamieszczonych w dokumencie. Wybór wskaźników skupia się na ocenie osiągnięcia celu LPR, a nie produktów poszczególnych projektów. Jest to wynikiem postrzegania interwencji prowadzonej w ramach rewitalizacji jako całościowego procesu, który nie jest po prostu sumą zrealizowanych projektów, ale ma na celu osiągnięcie zmiany we wskazanych obszarach poddanych rewitalizacji.

Wybór wskaźników do monitoringu skupia się przede wszystkim na osiągnięciu założonego celu rewitalizacji, tj. „Ożywienie społeczne i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na terenie Osiedla Stare Miasto, sołectwa Cieczewo oraz miejscowości Gawłowice i Zielnowo”. Do zbadania osiągnięcia powyższego celu wybrano wskaźniki przedstawione w rozdziale 7, w tabeli 33.

Wszystkie projekty objęte programem rewitalizacji będą podlegały jednakowemu systemowi oceny. Odpowiedzialny za to będzie wyznaczony pracownik Urzędu Miasta i Gminy. Do jego obowiązków należeć będzie także wykonanie wzoru formularza oceny projektu, który będzie wypełniany przez poszczególne podmioty wykonujące projekty rewitalizacyjne. Źródłem monitorowania będzie dokumentacja powykonawcza. Umożliwi to oszacowanie wartości wskaźników produktu i rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co z kolei umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób jednoznaczny i przejrzysty. Gromadzenie kart projektów inwestycji już zrealizowanych pozwoli ocenić ich skuteczność oraz zdefiniować zagrożenia i szanse inwestycji o zbliżonym charakterze. Częstotliwość pomiarów – na bieżąco. Stanowić to będzie punkt odniesienia w następnych latach procesu rewitalizacji i pozwoli nadać mu pożądany kierunek oraz uniknąć błędów dotychczas popełnionych. Okresowe badanie stopnia realizacji wskaźników będzie się odbywać co 3 lata. Dokumenty związane z wdrażaniem programu będzie opiniował Zespół ds. rewitalizacji, składający się z przedstawicieli interesariuszy.

13.2 System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Ze względu na cel i charakter Lokalny Program Rewitalizacji ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym.

Sytuacje, w których konieczna może być zmiana programu to m.in.:

- Zmiana aktualnych warunków sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy,
- Nowo zidentyfikowane potrzeby i oczekiwania mieszkańców obszarów kryzysowych,
- Wzrost bądź spadek poziomu zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania,
- Konieczność dostosowania działań do możliwości budżetu gminy oraz dostępności środków zewnętrznych.

W przypadku stwierdzenia, że program rewitalizacji wymaga zmiany, Burmistrz wystąpi do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę. Z potrzebą zmiany programu może wystąpić również Zespół ds. rewitalizacji. W tym celu Zespół występuje z wnioskiem o zmianę programu do Burmistrza, a ten po pozytywnym zaopiniowaniu projektu zmiany, występuje z wnioskiem o zmianę do Rady Miejskiej. Zmiana programu nastąpi w trybie, w jakim został on uchwalony.

14. Ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko¹⁷ projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński na lata 2016-2023 został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wskazane organy uzgodniły, że **dla niniejszego dokumentu nie ma konieczności przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** (pisma nr NNZ.9022.1.506.2016 i WOO.410.420.2016.SŻ). W związku z powyższym Burmistrz Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński obwieszczeniem poinformował o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu.

¹⁷ Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zmianami

Załączniki

Załącznik 1. Wzór formularza konsultacji społecznych

FORMULARZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie

Miasta i Gminy Radzyń Chelmiński

....., dnia2016 r.

CZĘŚĆ I - DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko:

Nazwa organizacji:

Adres korespondencyjny:

Telefon/ e-mail:

Uwagi do projektu uchwały:

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (ROZDZIAŁ, PUNKT)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2135).

.....

czytelny podpis

FORMULARZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

dotyczących przyjęcia „Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chelmiński na lata 2016-2023”

....., dnia2016 r.

CZĘŚĆ I - DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko:

Nazwa organizacji:

Adres korespondencyjny:

Telefon/ e-mail:

1. Uwagi do „Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chelmiński na lata 2016-2023” :

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (ROZDZIAŁ, PUNKT)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2135).

.....

czytelny podpis

Załącznik 2. Wzór ankiety

Ankieta dotycząca wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński

Szanowni Państwo!

Prosimy o udzielenie odpowiedzi na pytania z poniższej ankiety. Celem badania jest poznanie Państwa opinii na temat aktualnych problemów, czynników i zjawisk kryzysowych występujących na obszarze gminy oraz potrzeb i oczekiwanych działań w zakresie rewitalizacji, mających na celu ożywienie społeczno-gospodarcze tych terenów. Ankieta jest całkowicie anonimowa. Wyniki ankiety będą gromadzone i wykorzystywane przez firmę Dorfin Grant Thornton w celu opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński na lata 2016 - 2023.

1. Jak ocenia Pan(i) jakość życia w swoim miejscu zamieszkania?

- a. Bardzo dobrze
- b. Dobrze
- c. Ani dobrze ani źle
- d. Źle
- e. Bardzo źle

2. Gdzie Pan(i) i członkowie Pana(i) rodziny głównie korzystają z poniższych usług?

	W miejscu zamieszkania	W innej miejscowości w gminie	Poza gminą	Nie korzystam
Opieka przedszkolna				
Edukacja podstawowa				
Zajęcia pozalekcyjne				
Podstawowa opieka zdrowotna				
Usługi rehabilitacyjno-opiekuńcze				
Sport i rekreacja				
Rozrywka				
Dostęp do internetu				

3. Największe problemy społeczne w Pana(i) miejscu zamieszkania.

(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)

- a. Alkoholizm
- b. Narkomania
- c. Bezrobocie
- d. Wiele rodzin mających problemy w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- e. Wiele osób starszych/chorych, które nie mają zapewnionej opieki
- f. Przemoc w rodzinie

- g. Duża liczba osób żyjących w ubóstwie
 - h. Zakłócanie porządku publicznego/bójki/rozboje
 - i. Brak miejsca do uprawiania sportu/rekreacji
 - j. Brak miejsc z atrakcyjną ofertą kulturalną
 - k. Niska aktywność lokalnej społeczności
 - Inne
4. Największe problemy w sferze gospodarczej w Pana(i) miejscu zamieszkania.
(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)
- a. Brak miejsc pracy
 - b. Brak terenów inwestycyjnych/miejsc do prowadzenia działalności gospodarczej
 - c. Brak wsparcia dla przedsiębiorców
 - d. Brak dobrego dojazdu do miejscowości
 - e. Duża konkurencja lepiej rozwiniętych sąsiednich miejscowości/gmin
 - Inne
5. Największe problemy w sferze przestrzenno-technicznej w Pana(i) miejscu zamieszkania.
(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)
- a. Nieład architektoniczny (brzydkie, przypadkowe budownictwo)
 - b. Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
 - c. Niedostatecznie rozwinięta lub brak sieci kanalizacyjnej
 - d. Brak lub zbyt mało przydomowych oczyszczalni ścieków
 - e. Brak dbałości mieszkańców o otoczenie ich posesji
 - f. Zły stan dróg
 - g. Brak lub niedostateczna ilość połączeń komunikacyjnych
 - h. Dostęp do sieci światłowodowej
 - Inne
6. Największe problemy w sferze środowiskowej w Pana(i) miejscu zamieszkania.
(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)
- a. Dzikie wysypiska
 - b. Zanieczyszczenie powietrza (przez ruch samochodowy, tradycyjne piece grzewcze)
 - c. Niewłaściwa gospodarka odpadami
 - d. Niska świadomość ekologiczna
 - Inne
7. Czego według Pana(i) najbardziej potrzeba w Pana(i) miejscu zamieszkania, aby stało się ono bardziej przyjazne dla mieszkańców i mogło się lepiej rozwijać?
-
-

METRYCZKA

Płeć

- a. Mężczyzna b. Kobieta

Wiek:

- a. Do 18 lat
- b. Od 18 do 24 lat
- c. Od 25 do 29 lat
- d. Od 30 do 39 lat
- e. Od 40 do 49 lat
- f. Od 50 do 59 lat
- g. 60 lat i więcej

Wykształcenie:

- a. Podstawowe
- b. Zasadnicze zawodowe
- c. Średnie
- d. Wyższe

Reprezentowany sektor:

- a. Rolnictwo
- b. Przemysł
- c. Usługi
- d. Administracja
- e. Uczeń
- f. Emeryt
- g. Bezrobotny

Miejsce zamieszkania:

.....

Dziękujemy za udzielenie odpowiedzi!

Załącznik 3. Wyniki ankietyzacji mieszkańców

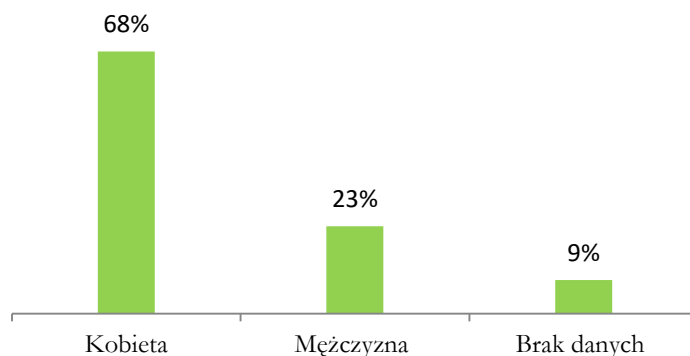
Wyniki badania ankietowego realizowanego podczas konsultacji społecznych w okresie od 11 maja 2016 r. do 24 czerwca 2016 r. na terenie Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński.

W okresie realizacji konsultacji społecznych na terenie Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński otrzymano łącznie 57 ankiet (w wersji papierowej lub elektronicznej). Kwestionariusz ankiety zawierał zarówno pytania zamknięte z gotową kafeterią odpowiedzi, jak i pytania otwarte, w których respondenci udzielali odpowiedzi własnymi słowami.

Dane metryczkowe

W badaniu ankietowym wzięło udział łącznie 57 osób z miejscowości położonych na terenie Gminy Radzyń Chełmiński. W badanej grupie znalazło się 68% kobiet (39 osób) i 23% mężczyzn (13 osób). Pięciu respondentów nie udzieliło odpowiedzi odnośnie płci i stanowią oni 9% całej próby.

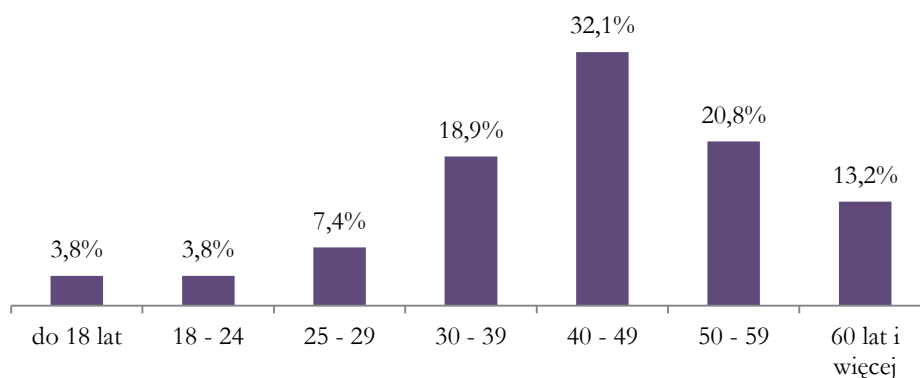
Wykres 25. Płeć osób biorących udział w badaniu ankietowym

Źródło: Opracowanie własne

Respondenci biorący udział w badaniu deklarowali głównie wiek powyżej 30 lat. (najbardziej licznie reprezentowana była kategoria wiekowa 40 – 49 lat).

Wykres 26. Wiek osób biorących udział w badaniu ankietowym

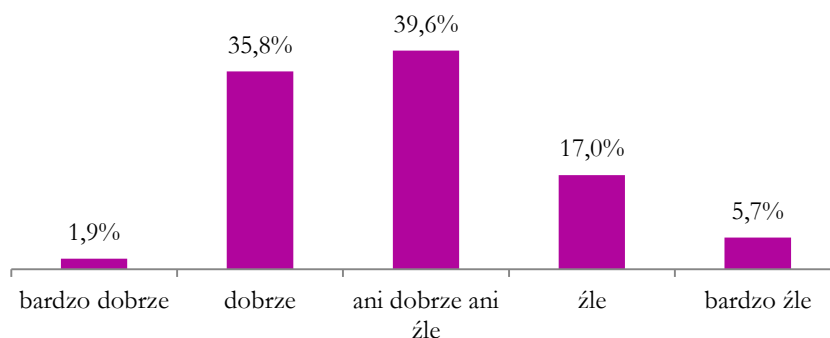
Źródło: Opracowanie własne

Opinie w badaniu ankietowym wyraziły osoby deklarujące różny poziom wykształcenia: zasadnicze zawodowe (22,7%), średnie (41,5%), wyższe (24,5%), a także podstawowe (11,3%). Ankieterzy reprezentowali różne sektory: rolnictwo (43,1%), administracja (11,8%), usługi (5,9%), a także przemysł (11,8%). W badaniu brały udział również osoby bezrobotne (17,6%), emeryci (11,8%) oraz uczniowie (3,9%). Warto zaznaczyć, że respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź w tym pytaniu.

1. Jak ocenia Pan(i) jakość życia w swoim miejscu zamieszkania?

Osoby biorące udział w badaniu na średnim i dobrym poziomie oceniły jakość życia w swoim miejscu zamieszkania. 39,6% respondentów wskazało odpowiedź „ani dobrze, ani źle”, a niewiele mniej, bo 35,8% ankieterów ocenia jakość życia dobrze. Natomiast 17% osób przyznało, że żyje im się źle, z kolei odpowiedź „bardzo źle” wskazało 5,7% respondentów. Tylko jedna osoba (1,9%) przyznała, że w jej miejscu zamieszkania żyje jej się bardzo dobrze.

Wykres 27. Ocena jakości życia w miejscu zamieszkania

Źródło: Opracowanie własne

2. Gdzie Pan(i) i członkowie Pana(i) rodziny korzystają z poniższych usług?

Dostęp osób ankietowanych do poszczególnych usług jest bardzo zróżnicowany. Poszczególni badani deklarowali, że jeżeli już korzystają z usług takich jak opieka przedszkolna, edukacja podstawowa czy zajęcia pozalekcyjne, to ma to miejsce najczęściej w innej miejscowości w gminie. Podstawowa opieka zdrowotna oraz usługi rehabilitacyjno-opiekuńcze zapewnione są głównie w innej miejscowości na terenie gminy. W przypadku podstawowej opieki inną miejscowość wskazało aż 50% respondentów. Mieszkańcy gminy z usług związanych ze sportem i rekreacją korzystają najczęściej we własnej miejscowości (33,4%), ale niewiele mniej osób wybiera inne miejsca we własnej gminie lub poza nią (20,8%). Po rozrywkę mieszkańcy wyjeżdżają poza obszar własnej gminy (40,8%), a najrzadziej korzystają z niej w swoim miejscu zamieszkania (18,4%). W swojej miejscowości większość respondentów ma dostęp do Internetu (68,5%), jednak mimo to około 20% ankietowanych korzysta z niego poza terenem własnej gminy.

Tabela 44. Lokalizacja korzystania z usług

	W miejscu zamieszkania	W innej miejscowości w gminie	Poza gminą	Nie korzystam
Opieka przedszkolna	15,6%	26,7%	2,2%	55,6%
Edukacja podstawowa	18,4%	34,7%	2%	44,9%
Zajęcia pozalekcyjne	13%	28,3%	10,9%	47,8%
Podstawowa opieka zdrowotna	22,2%	50%	25,9%	1,9%
Usługi rehabilitacyjno-opiekuńcze	18,4%	36,8%	22,4%	22,4%
Sport i rekreacja	33,4%	20,8%	20,8%	25%
Rozrywka	18,4%	20,4%	40,8%	20,4%
Dostęp do Internetu	68,5%	3,7%	20,4%	7,4%

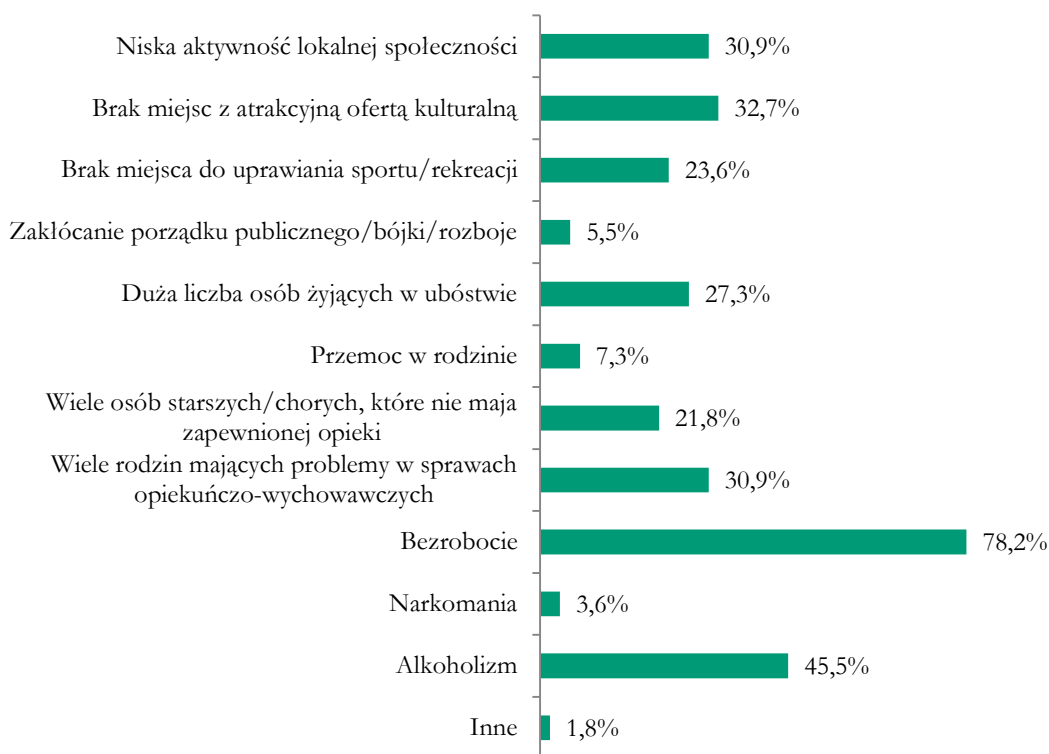
Źródło: Opracowanie własne

3. Największe problemy społeczne w Pana(i) miejscu zamieszkania

Największym problemem społecznym na analizowanym terenie jest wysoki poziom bezrobocia – tą odpowiedź zaznaczyło 78,2% wszystkich respondentów. Drugim najczęściej wskazywanym problemem jest alkoholizm (45,5%), jednak mieszkańcy skarżą się również na inne aspekty. Wielu z respondentów wskazywało na ubogą ofertę kulturalną w swoich okolicach oraz na brak miejsca do uprawiania sportu

i rekreacji. Często wskazywano też na problemy takie jak kłopoty rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (30,9%), brak opieki dla osób starszych i chorych (21,8%), wiele osób żyjących w ubóstwie (27,3%), czy niską aktywność lokalnej społeczności (30,9%). Pojedyncze osoby przyznały, że zauważają problemy związane z przemocą w rodzinie (7,3%), z zakłócaniem porządku publicznego (5,5%) i z narkomanią (3,6%).

Wykres 28. Największe problemy społeczne na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

4. Największe problemy w sferze gospodarczej w Pana(i) miejscu zamieszkania

Największym problemem w sferze gospodarczej w miejscu zamieszkania respondentów jest brak miejsc pracy – aż 88,5% respondentów udzieliło odpowiedzi dotyczących tego aspektu. Dużym utrudnieniem na danym terenie jest również brak terenów inwestycyjnych i miejsc do prowadzenia działalności gospodarczej (53,8%). Innym problemem wskazywanym przez mieszkańców jest duża konkurencja ze strony innych miejscowości i gmin ościennych (32,7%), brak wsparcia przedsiębiorców (25%) oraz brak dobrego dojazdu do miejscowości (21,2%).

Wykres 29. Największe problemy gospodarcze na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

5. Największe problemy w sferze przestrzenno-technicznej w Pana(i) miejscu zamieszkania

Głównymi problemami wskazywanym przez respondentów w sferze przestrzenno-technicznej na terenie ich miejscowości jest zły stan dróg (43,1%) oraz brak lub niewystarczająca liczba połączeń komunikacyjnych (35,3%). Negatywnie ocenione zostały również kwestie związane z niedostatecznie rozwiniętą siecią kanalizacyjną – problem ten dostrzegło 31,4% respondentów. Tak samo często wskazywano odpowiedź odnoszącą się do braku dbałości o otoczenie posesji. Natomiast 23,5% respondentów zwróciło uwagę na problemy braku przydomowych oczyszczalni ścieków. Uczestnicy badania zwrócili również uwagę na aspekty estetyczne swojej miejscowości, a mianowicie na nieład architektoniczny (25,5%). Najrzadziej do problemów w sferze przestrzenno-technicznej zaliczano brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i brak dostępu do sieci światłowodowej (17,6%).

Wykres 30. Największe problemy przestrzenno-techniczne na danym obszarze

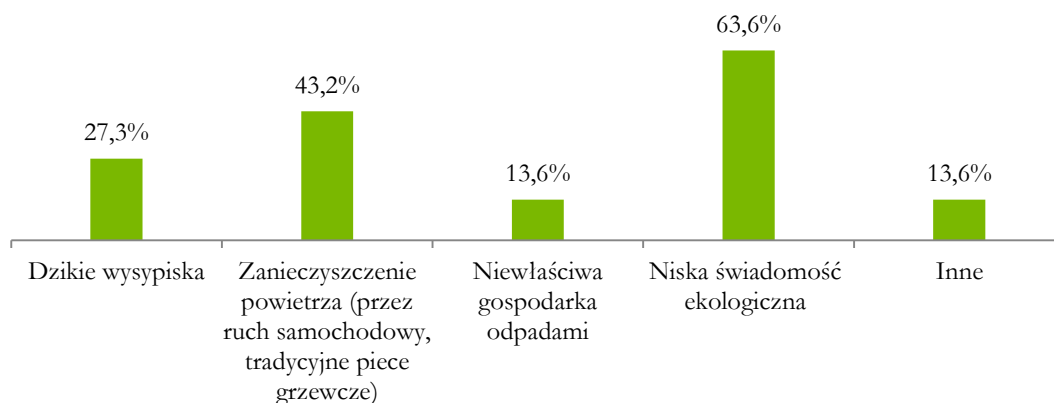

Źródło: Opracowanie własne

6. Największe problemy w sferze środowiskowej w Pana(i) miejscu zamieszkania

W sferze środowiskowej ankietowani zwrócili uwagę głównie niską świadomość ekologiczną mieszkańców – odpowiedzi takiej udzieliło 63,6% respondentów. Problematyczność zanieczyszczenia powietrza dostrzega 43,2% badanych. Mieszkańcy zauważają również, że w ich okolicach powstają dzikie wysypiska śmieci (27,3%). 13,6% uważa gospodarkę odpadami na terenie swojej miejscowości za niewłaściwą.

Wykres 31. Największe problemy środowiskowe na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne.

7. Czego według Pana(i) najbardziej potrzeba w Pana(i) miejscu zamieszkania, aby stało się ono bardziej przyjazne dla mieszkańców i mogło się lepiej rozwijać?

Osoby biorące udział w badaniu ankietowym wskazały różnego rodzaju potrzeby, jakie ich zdaniem istnieją w zamieszkiwanym przez nie miejscu. W odpowiedziach respondentów pojawiły się zarówno kwestie społeczne i techniczne.

Do najważniejszych potrzeb społecznych zaliczono:

- Stworzenie miejsc pracy,
- Działania mające na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych młodzieży i dorosłych,
- Działania skierowane na rozwój opieki zdrowotnej,
- Działania nakierowane na rozwijanie pasji i zainteresowań mieszkańców gminy,
- Stworzenie miejsca integracji i aktywizacji społecznej lokalnej społeczności (świetlice wiejskiej, domu kultury),
- Działania mające na celu zwiększenie aktywności społeczności lokalnej,
- Organizacja imprez kulturalnych dla mieszkańców gminy,
- Zaangażowanie animatora w działalność kulturalną gminy.

Ankietowani zwrócili również uwagę na potrzeby w kwestii infrastrukturalnej:

- Budowa chodników i ścieżek pieszo-rowerowych,
- Poprawa infrastruktury drogowej – modernizacja dróg, utwardzenie nawierzchni, montaż oświetlenia,
- Stworzenie obiektów infrastruktury sportowej i rekreacyjnej – boisk sportowych, siłowni zewnętrznych, placów zabaw dla dzieci,

- Modernizacja obiektów infrastruktury społecznej – świetlic wiejskich w poszczególnych sołectwach – stworzenie miejsc integracji i aktywizacji lokalnej społeczności,
- Zwiększenie liczby połączeń komunikacji publicznej, które umożliwią mieszkańcom większą mobilność,
- Budowa ośrodka dla osób starszych i samotnych.

Spis tabel

Tabela 1. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów w latach 2012-2015.....	20
Tabela 2. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w latach 2013-2015	20
Tabela 3. Podmioty gospodarcze w 2015 r.	21
Tabela 4. Podział miasta Radzyń Chelmiński na jednostki strukturalne	25
Tabela 5. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na obszarze miasta Radzyń Chelmiński.....	26
Tabela 6. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na obszarze miasta Radzyń Chelmiński	26
Tabela 7. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na obszarze miasta Radzyń Chelmiński.....	26
Tabela 8. Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów na obszarze miasta Radzyń Chelmiński.....	27
Tabela 9. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w jednostkach strukturalnych	29
Tabela 10. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na obszarze sołectw zlokalizowanych w północnej części gminy Radzyń Chelmiński	31
Tabela 11. Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych w sołectwach zlokalizowanych w północnej części gminy Radzyń Chelmiński.....	31
Tabela 12. Interwencje służb porządkowych na obszarze sołectw zlokalizowanych w północnej części gminy Radzyń Chelmiński	32
Tabela 13. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej na obszarze sołectw zlokalizowanych w północnej części gminy Radzyń Chelmiński	32
Tabela 14. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze sołectw zlokalizowanych we wschodniej części gminy Radzyń Chelmiński	33
Tabela 15. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na obszarze sołectw zlokalizowanych we wschodniej części gminy Radzyń Chelmiński.....	33
Tabela 16. Wykroczenia młodzieży w wieku 13-18 lat na obszarze sołectw zlokalizowanych we wschodniej części gminy Radzyń Chelmiński.....	33
Tabela 17. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej na obszarze sołectw zlokalizowanych we wschodniej części gminy Radzyń Chelmiński	34
Tabela 18. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze sołectw zlokalizowanych w południowo - zachodniej części gminy Radzyń Chelmiński	34
Tabela 19. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na obszarze sołectw zlokalizowanych w południowo - zachodniej części gminy Radzyń Chelmiński.....	35
Tabela 20. Wykroczenia młodzieży w wieku 13-18 lat na obszarze sołectw zlokalizowanych w południowo -zachodniej części gminy Radzyń Chelmiński	35
Tabela 21. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej na obszarze sołectw zlokalizowanych w południowo-zachodniej części gminy Radzyń Chelmiński.....	35
Tabela 22. Sołectwo Cieczewo – negatywne zjawiska w innych sferach.....	36
Tabela 23. Sołectwo Gawłowice - negatywne zjawiska w innych sferach	37
Tabela 24. Sołectwo Zielnowo - negatywne zjawiska w innych sferach	37
Tabela 25. Powierzchnia i ludność Miasta i Gminy Radzyń Chelmiński objęta rewitalizacją	40
Tabela 26. Obszar rewitalizacji w części wiejskiej Gminy Radzyń Chelmiński.....	43
Tabela 27. Cel rewitalizacji: rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych.....	46

Tabela 28. Cel rewitalizacji: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej	46
Tabela 29. Ulice wchodzące w skład obszaru rewitalizacji w mieście.....	47
Tabela 30. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów w Zespole Szkół w Radzynie Chelmińskim	51
Tabela 31. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w Zespole Szkół w Radzynie Chelmińskim.....	51
Tabela 32. Zestawienie problemów na obszarze rewitalizacji	83
Tabela 33. Wskaźniki dla celu rewitalizacji.....	84
Tabela 34. Główne projekty/przedsięwzięcie rewitalizacyjne.....	87
Tabela 35. Uzupełniające przedsięwzięcia	97
Tabela 36. Logika zintegrowania projektów rewitalizacyjnych zawartych na liście głównej	99
Tabela 37. Powiązanie głównych projektów rewitalizacyjnych ze zdiagnozowanymi problemami i potencjałami.....	101
Tabela 38. Formy konsultacji społecznych wykorzystane na etapie diagnozowania.....	107
Tabela 39. Formy konsultacji społecznych wykorzystane na etapie programowania.....	111
Tabela 40. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe	116
Tabela 41. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe	119
Tabela 42. Najważniejsze zadania podmiotów uczestniczących w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji.....	121
Tabela 43. Najważniejsze zadania podmiotu koordynującego działania w programie rewitalizacji.....	122
Tabela 44. Lokalizacja korzystania z usług.....	134

Spis map

Mapa 1. Miasto i Gmina Radzyń Chelmiński na tle powiatu grudziądzkiego	18
Mapa 2. Obszar zdegradowany w Mieście i Gminie Radzyń Chelmiński.....	24
Mapa 3. Obszary zdegradowane na terenie miasta Radzyń Chelmiński	28
Mapa 4. Gmina Radzyń Chelmiński w podziale na grupy sołectw wyznaczonych do zbadania występowania stanu kryzysowego.....	30
Mapa 5. Obszary zdegradowane na terenie gminy Radzyń Chelmiński.....	39
Mapa 6. Obszar rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Radzyń Chelmiński.....	40
Mapa 7. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Mieście Radzyń Chelmiński.....	42
Mapa 8. Obszar rewitalizacji w części wiejskiej Gminy Radzyń Chelmiński.....	43
Mapa 9. Obszar rewitalizacji w Radzynie Chelmińskim	48
Mapa 10. Sołectwo Cieczewo	59
Mapa 11. Gawłowice	67
Mapa 12. Zielnowo – obszar rewitalizacji	73

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Radzyń Chelmiński (2005-2015)	18
Wykres 2. Struktura demograficzna w 2015 r.	19

Wykres 3. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.	19
Wykres 4. Wskaźniki delimitacji obszaru rewitalizacji w mieście Radzyń Chelmiński.....	41
Wykres 5. Struktura wieku i płci na Osiedlu Stare Miasto w 2015 r.	48
Wykres 6. Struktura wiekowa ludności na Osiedlu Stare Miasto w 2015 r.	49
Wykres 7. Struktura bezrobocia na Osiedlu Stare Miasto w 2015 r.	49
Wykres 8. Korzystanie z pomocy społecznej na Osiedlu Stare Miasto w 2015 r.	50
Wykres 9. Liczba przedsiębiorstw wpisanych do CEIDG na Osiedlu Stare Miasto.....	53
Wykres 10. Struktura wieku i płci w sołectwie Czczewo w 2015 r.	60
Wykres 11. Struktura wiekowa ludności w sołectwie Czczewo w 2015 r.	60
Wykres 12. Struktura bezrobocia w sołectwie Czczewo w 2015 r.	61
Wykres 13. Skala korzystania z pomocy społecznej w sołectwie Czczewo w 2015 r.....	61
Wykres 14. Podmioty gospodarcze zarejestrowane na obszarze sołectwa Czczewo	63
Wykres 15. Struktura wieku i płci w Gawłowicach w 2015 r.	68
Wykres 16. Struktura wiekowa ludności w Gawłowicach w 2015 r.	68
Wykres 17. Struktura bezrobocia w Gawłowicach	69
Wykres 18. Skala korzystania z pomocy społecznej w Gawłowicach.....	69
Wykres 19. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w Gawłowicach	71
Wykres 20. Struktura wieku i płci w Zielnowie w 2015 r.	75
Wykres 21. Struktura wiekowa ludności w Zielnowie w 2015 r.....	75
Wykres 22. Struktura bezrobocia w Zielnowie w 2015 r.	76
Wykres 23. Skala korzystania z pomocy społecznej w Zielnowie w 2015 r.....	76
Wykres 24. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w Zielnowie.....	77
Wykres 25. Płeć osób biorących udział w badaniu ankietowym	133
Wykres 26. Wiek osób biorących udział w badaniu ankietowym.....	133
Wykres 27. Ocena jakości życia w miejscu zamieszkania.....	134
Wykres 28. Największe problemy społeczne na danym obszarze.....	135
Wykres 29. Największe problemy gospodarcze na danym obszarze	136
Wykres 30. Największe problemy przestrzenno-techniczne na danym obszarze	136
Wykres 31. Największe problemy środowiskowe na danym obszarze	137

Spis schematów

Schemat 1. Proces rewitalizacji.....	5
Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze gminy Radzyń Chelmiński.....	7
Schemat 3. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze Miasta Radzyń Chelmiński.....	8
Schemat 4. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	10
Schemat 5. Cel rewitalizacji, kierunki działań i przedsięwzięcia.....	84
Schemat 6. Stopień zaangażowania interesariuszy	105
Schemat 7. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji.....	120
Schemat 8. System wdrażania programu rewitalizacji.....	123
Schemat 9. Ramowy harmonogram realizacji programu.....	124
Schemat 10. Formy monitoringu	125

Spis zdjęć

Zdjęcie 1. Budynek, w którym mieści się Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna.....	55
Zdjęcie 2. OSP w Radzynie Chelmińskim	56
Zdjęcie 3. Wnętrze budynku OSP w Radzynie Chelmińskim	57
Zdjęcie 4. Świetlica wiejska w Czeczewie	65
Zdjęcie 5. Wnętrze świetlicy w Czeczewie	65
Zdjęcie 6. Budynek świetlicy wiejskiej w Gawłowicach	72
Zdjęcie 7. Świetlica wiejska w Zielnowie	79
Zdjęcie 8. Spotkania podczas I konsultacji.....	107
Zdjęcie 9. Informacje o konsultacjach społecznych diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na stronie internetowej	109
Zdjęcie 10. Informacje o konsultacjach społecznych diagnozy na portalu społecznościowym.....	110
Zdjęcie 11. Informacje o rewitalizacji w lokalnej prasie.....	110
Zdjęcie 12. Informacja o konsultacjach projektu programu na stronie internetowej.....	112
Zdjęcie 13. Zaproszenie na spotkanie w sprawie projektu programu.....	113
Zdjęcie 14. Spotkanie w sprawie projektu programu rewitalizacji.....	114

Spis załączników

Załącznik 1. Wzór formularza konsultacji społecznych	128
Załącznik 2. Wzór ankiety	130
Załącznik 3. Wyniki ankietyzacji mieszkańców	132